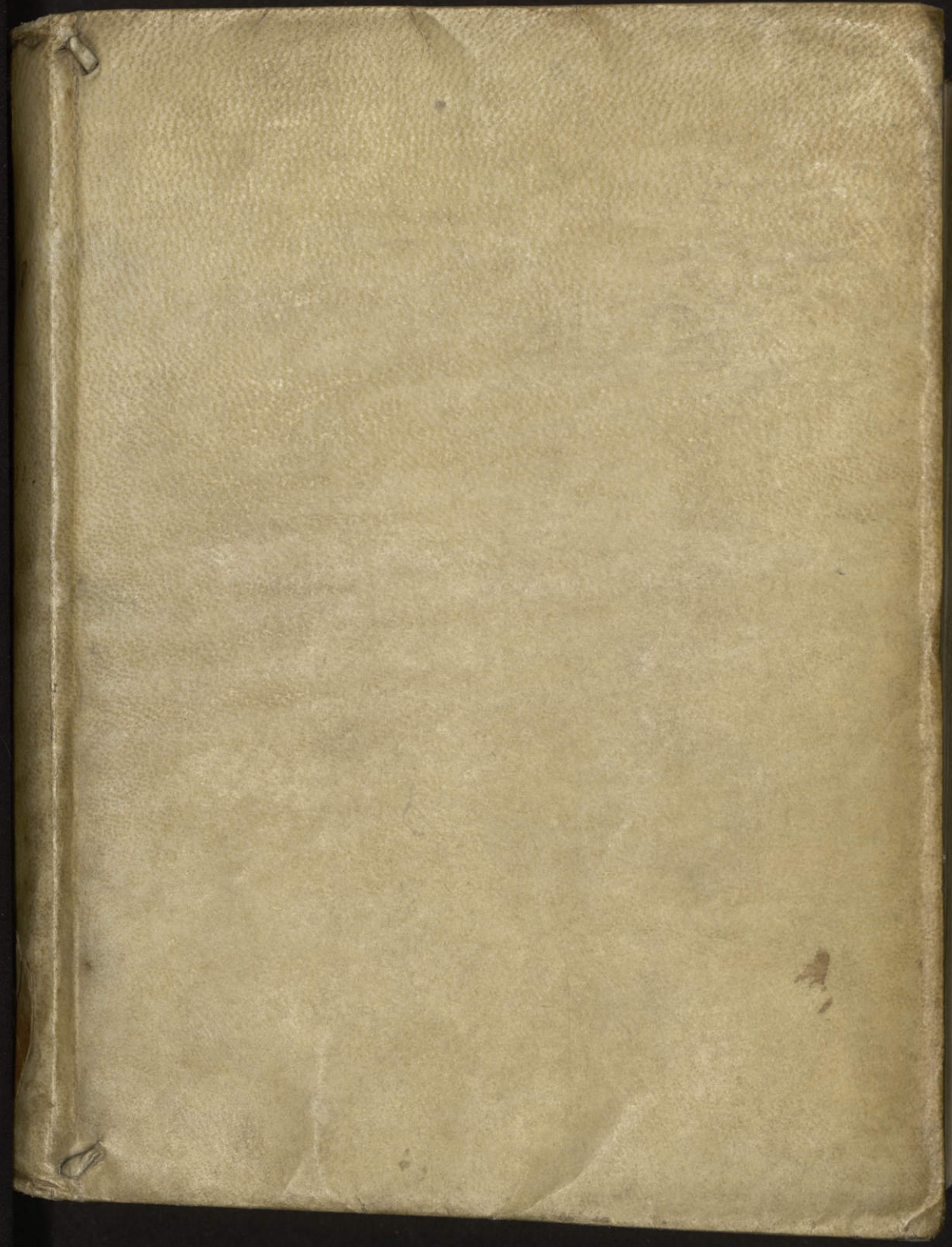
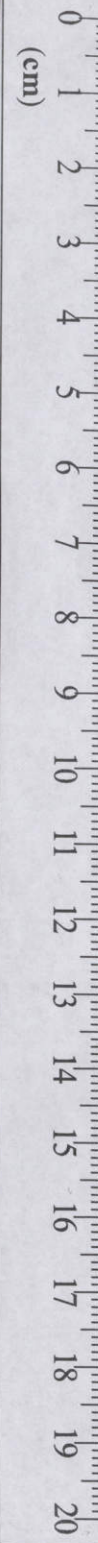


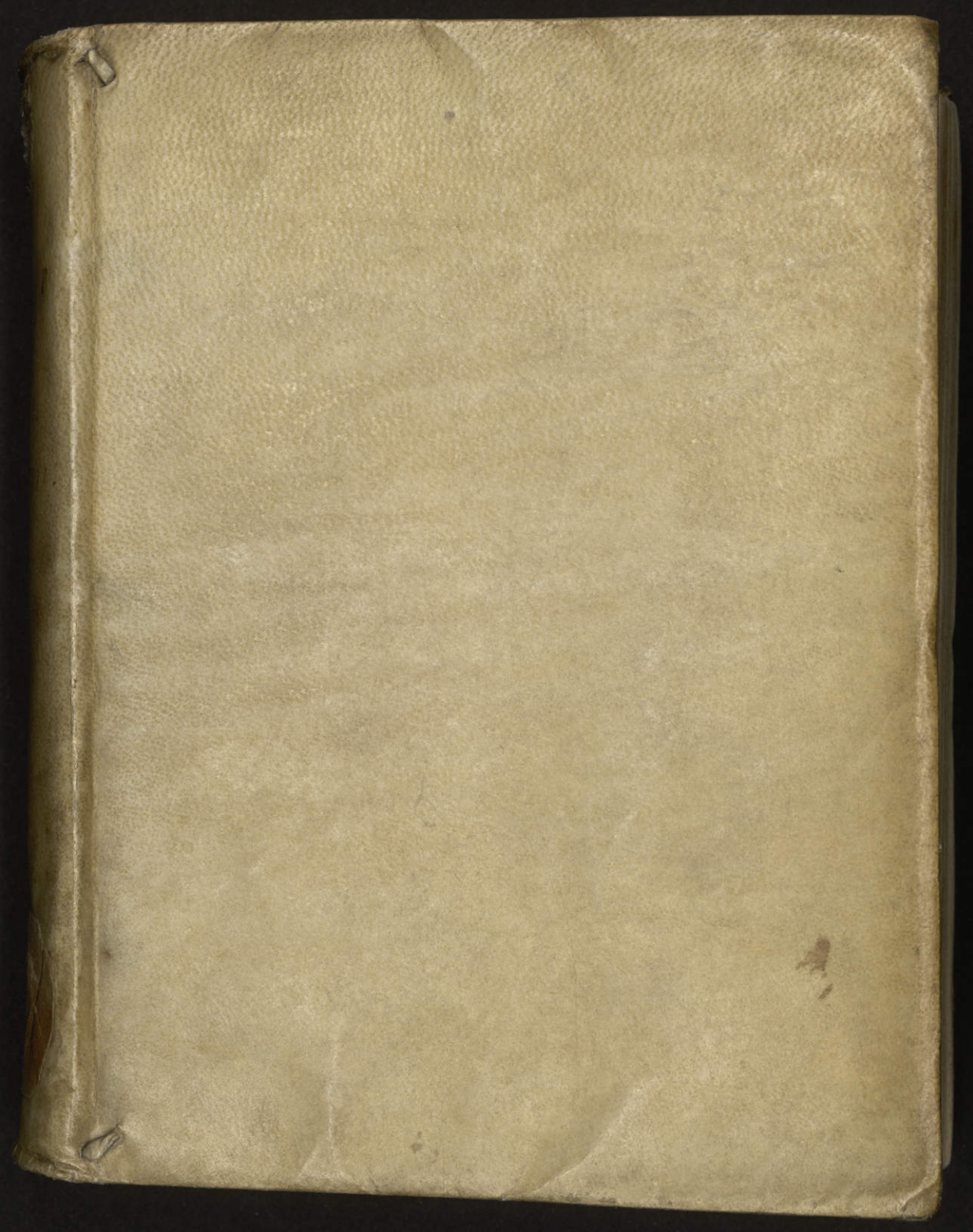
colorchecker CLASSIC



x-rite

mm





510

XV^{ème} siècle n^o 765.

11367

~~1699~~

510 3^{ème} pièce

Echange fait en 1895 avec la
bibliothèque Nationale.

Voir à la fin du recueil.



Epistole. Gasparini.

224
3



Parisii. 1504.

m m 3



Epistole. Gasparini.



Gasparini Bergamensis

clarissimi oratoris Epistolarū liber feliciter incipit.

224

Gaudedo plurimum ac letoꝝ in ea te sententia esse: vt nichil a me fieri sine causa putes. Ego em̄ ⁊ si multoꝝ verebar suspiciōes: q̄ a me. Sempꝛoniū antiquū familiarē meū reijciebā. tamē cū ad incredibilē animi tui sapientiā iudicium meū referebam: nichil erat quare id a te improbari putarā. Nam cum et meos nosse mores: et illius naturā nō ignoras: nō dubitabam quid de hoc facto meo iudicaturus esses. Noni ḡitur has ad de scribo litteras: quo nouaz tibi de re b̄ a me gestis op̄inonē faciā: sed vt si quando aliter homines nostros de me sentire intelliges: tu qui pbe causam meā nosti: defensionem meam suscipias. Nec si feceris: nichil est quo vltius officiū tuū requiram. Vale.

Et si antea litteris ⁊ sermone multoꝝ nō satis pbari factū tuū intellexissem: q̄ veterem amicū destituissem tamen euz habere animū tuum multis iudicijs perspectum: nullo pacto iudici poteram: vt in retere quicq̄ a te factum putarem. Sed q̄ difficile sit (presertim in hac vrbe nostra) ex animis hominum euellere eam op̄inionem: que semel insederit: cū suis prudens nichil opus est te admonere. Ego tibi omne studium meum polliceor: et quātum in me erit: perficiam: ne quisq̄ nostrorum cū eā re tibi succenseat. q̄ si vlla ratione his poterit psuaderi: nichil omittā. Si vero illos in sententia manere sensero ego vicem tuam dolebo. Tū tuum erit: non tantū officiū meū ex euz tu quātū ex meo in te animo spectare. Vale.

Merito amo te: quia nō (vt nostri homines solent) res sp̄as tantū ex alioꝝ ingenio: quantum ex tuo iudicas: qd̄ nisi de te michi certissime psuasissim: vehementer dubitaret: ne tumor qui de me percrebuit: paulo te leuioꝝ a me faceret. Nam cum pleriq; admirarentur: q̄ Tyberij claudij defensionem non susceperim: sunt qui vltro me accusant: ⁊ per iniquum dicunt: q̄ veteris amici et necessarij tui causam patiar (me saluo ac viuo) esse desertam. Ego vero cum non dubitarem multōs homines esse: quibus animus doleret q̄ me summe amares: videbas non defuturos qui ad te scriberent. me nunq̄ homo amore in tuos fuisse: neq; tantū amicitiam tuam: quātū fortunā secutū. Sed cū te non ignorarem horum hominū semper insidias paruisse. Quib̄i autem a te scribere: ne te contemptū a me diceret. Illud igitur a me habero: q̄ si causa Tyberij a me defendi potuisset (sal-

84



na ea opinione q̄ nos omnes volumus in republica habere) cere
te non minus in ei⁹ periculo laborassem: q̄ soleo cum de capite et
meorum fortunis agitur. Sed nolui fame mee periculum facere.
Turpe enī esset: vt qui semper vigilauit pro commodis reipublice
nunc priuato officio hunc hominem tuereret: qui non solum multis
iudicijs: sed etiam grauisimis testibus reipublicā male gessisset.
Hortor itaq; te: ac etiam maiorem in modum rogo: vt (sicut tu fa-
cis) bene de me existimes/ neq; me alius putes/ q̄ cum summo stu-
dio olim familiares tuos defendebam. Scio non longe ab futu-
rum: quin me in gratiam habeas/ si consiliorum tuorum memine-
ris/ quibus me sepe admonuisti/ vt cum amicis multa contulisset
omnia consilia mea ad amplitudinem reipublice referam.

Vale.

Quod Tyberio claudo non affueris/ minime officij tu-
um reprehendo. Scio enim quantum vnusquisq; nostrū
reipublice debeat: nec dubito quin nostra necessitudine
omnia diciturus ac futurus fueris: que (salua reipublica) in tali
causa dicit: ac fieri a te potuerint: sed temeritate sua res in eum
locum deducta est: vt qui reipublice bene consultū voluerint: hūc
aut oderint/ aut desertum esse patiantur. Nulla ergo michi so-
cietas est cum illo/ necessarius meus fuit/ et amicus/ quandiu nos-
tre reipublice alicui vsui erat/ cui⁹ vero male ceperit de publicis
cōmodis sentire/ ego non aliter debeo/ de homine illo iudico/ q̄ ve-
rū scribis te consultū meū in hac re securum/ vehementer gaudeo
ac tantū de hoc te hortor vt nihil sit ad quod te maiori studio hor-
tari possim. Cum enim antea propter multa in me officia tua/ ma-
ximas tibi gratias haberem: nunc certe eo maiores habeo: q̄ vnū
cui⁹ nostrum reipublica debet esse carior/ q̄ priuata.

Vale.

Magnas habeo nature tue gratias q̄ nichil est quare cau-
te mee diffidam: cum enim in rebus iudicandis summa
prudētia sis predictus: video nō posse fieri vt (quod mul-
tis persepe accidit) ipsa legum nostrarū obscuritas remo-
uetur sententiam tuam. Tu quid sapientie tue conueniat: videbis.
Ego vero tabulas publicas: testes: et cetera adumenta: que in
huiusmodi litibus solent desiderari ita parata habeo vt non caui
latronibus (sicut nuper aduersarij mei) sed ipsa veritate pugnare
a te iudicet.

Vale.

Sad iumentis de quibus ad me scripsisti: instructa est causa
tua nichil est qd a te dubitari censeas. Ego enim (quantū
ad me attinebit) perspicam: ne mea negligentia vllum
ad te incommodum veniat. Tuum erit videre vt cum opa-
tūā causas habeas nō ipse tibi defuisse videaris: et post re iudica-
tam venias ne tibi aliquid simile accidat his: qui de reb⁹ preterita

gis in consilium veniūt et post tempestatem cogitant qua ratio
 possit occurri periculis: que iam sunt preterita. Cupio enim omnia
 tibi ex sentētia venire que salutis legibus possunt in causa tua me
 dari sed vbi aliud equitas aliud tua volūtus a me exiget non di
 co tibi sed nec parēti quidē meo cōcederē si mecū hoc pacto cōtē
 deret vt ipse plus apud me posset. q̄ leges et cōsuetudo iudicioꝝ
 Verum ne te quidē hoc a me exigere p̄ tua singulari modestia ar
 bitroz. Non enim eo te ingento noui esse nec ea familia: que aliqd̄
 in nostra ciuitate potius iniuria q̄ iure: a se impetratum iri velit.
 Cura ne sepius de eadem re te admoneam vt cum omnia tibi para
 ta sine turpem tibi defuisse iudicaris. Vale.

Nisi scirem de qua re: et apud quē agerem non auderē cer
 te hoc presertim tēpore ad te quicq̄ scribere. Scis enī
 q̄ varte sint hominū suspiciōes et q̄ promptissime ligue
 ad maledicendum. Sed cū summa cause mee equitas sit: et tu ille
 sis qui nihil possis nisi equū facere: bono aīo causam meā tibi cō
 mēdo. Nō dubito multos hoīes esse: qui arbitrantur quādā auarē
 etia me impulsū vt de antiquis sedibus et de anitis bonis veli. **S.**
 Fabiū pellere. Ego vero ita institutus sū vt nullus hoīs locuple
 rari incōmodis vnq̄ appetueri. Sed de iure suo alteri credere p̄
 prer hominū inuidiam: aut timidi hominis aut stulti videtur esse.
 Satis enim michi erit q̄ de re non iniqua apud iudicem equissi
 mum contendā. Tu autē a consuetudine et natura tua non recedas
 et ego nihil a te nisi quod tua equitate dignū sit requiram. Vale:

Si a nostris legibus nō abhorret causa tua bene te spera
 re in beo. Non enim sum ille quem rumor popularis: aut
 hominū fama contra equitatē promoueat nec ignoro ve
 teri instituto magis oportere iudices attendere quid sit iure poss
 tum q̄ in opinione. Sed vt probe semper cauēne vnq̄ rumores an
 te equitatē ponerēnta providēdum tibi censeo ne aliq̄ culpa tua
 hec opinio de te stracta videat. Quicqd̄ autē ingenio meo aut sit
 dio puideri poterit vt de iure tuo nemini ppter inuidiā cedas totū
 me illud factuz tibi polliceor. Illud vō p̄ tua puidētia circūspic
 es: qua sez rōne et fortunis tuis et nomini meo bñ cōsulās. Vale:

Mxima causa me spulit: vt hoc tempore ad te scriberem
 Nā cū te maximis rebus detentuz audierī certe negotiū
 michi aliis in ip̄a distulisse nisi idip̄m tale fuisset vt semel a
 me neglectū nulli hoīs neq̄ consilio neq̄ auxilio postea
 corpori possit. Ferēs itaq̄ me si te maxias res agitatē interpellas
 vero puto te mēoria tenere q̄b? verbis tyrosus fuerit cum p̄die
 kar. martias vtrūq̄ n̄m vuenisset. Nā cū ip̄e bono aīo se mecū in
 gratiā redisse affirmaret neq̄ i se vllas oīno reliquias odij supe
 diceret: in me iussisti nō solū esse equo aīo: sed etiā ocioso. Nec am
 plius quicq̄ de te suspicari. Ego vero cū illius verbis: et tue ay
 8 iij

et oratori magnā fidē habere omnē memoriā futurā ac simulatūque inter nos fuerāt penitus ex animo distulerā. Quid inde secutus sit melius audies ex hōie isto quē ad te mitto cui non solū litteras dedi sed etiam mādātā q̄ super hac re ad te perferret. Postea enim q̄ a nobis decessisti rebus (vt putabas) inter me et illum cōpositus: interuenit saturnius homo (vt scis) oīm seduloſissim⁹: is oīs perturbauit et tantū excitauit odiū vt fortune mee nunq̄ deteriori loco existerent. Nam (quid in morbis dici solet) malum istud recrudescit aliquando asperius q̄ icperit: quod a nullo alio certe medico sanari potest: q̄ a teipso. Quare si me saluum esse vis et fortunas meas in columes: cura vt ad nos aduoles. Opus est tū celeritate: ne vis eo me esse coniectū: vnde nullo tempore nō dico amici s; nec ipsa quidē salus: et si cupiat possit eximere. Vale.

Quantā modestiā animo pceperim cognita. Tyronis lenitate: ex hoc potes cognoscere: q̄ nisi reipub. me ex ipso tūcere palā reuocasset: certe nō solū has lras consecutus es: sed in te etiā illas antecessisti. Si ergo fortūis tuis vt oportebat non affui minime accusabis officiū meum: qui cū maxime cuperes aīo satisficere tno illa ipsa patrie nfe caritas ex medio cursu quo ad te rēdebam: plane me inuitū reuocauit. Scripsi autē ad Tyronē quibus verbis oportuit: ac etiā illū docui: vt nō putaret tantū sibi ipsam rem tectū habendam esse: quantū meum: qui oīm q̄ inter nos cōposita fuerūt: auctor atq; sponsor fuerā. Hortatus etiā eū sui multis rationibus: vt rem integrā in meū aduentū differret cōcederetq; illud amicitie: que vt primū cum patre suorum postea cū illo michi fuit Admonuit cū pluribus verbis: vt plus apud te rationes mee valerēt: et respectus antiquę beniuolentię: q̄ seditiones et odia saturni. Quod si impetratus ab eo fuerit: magnas me et habiturum gratias pollicitus fui. Si vero spem meam improba consilia hominū sedulozum vicissent. intermiatus sum nihil omisurum: q̄ ad defensionem tuam et extimationem meam pertinuit. Puto illum michi plus crediturum q̄ saturnio: que res si consiliū meū sefellert: factaq; vt illū facti sui peniteat. Expecto indies litteras suas si qd̄ interī ab eo gestū fuerit quod tibi in cōmode ac cida: tu me certiorē facias. Vale.

Don parua res est neq; inuistata de qua iam duduz ad te scribere constitui. Homines enim quibus in prouincia nostra curā tuarū rerū et eorū qui tuis rebus fauēt cōmiseras videntur a te magis ac magis indies abalienari. Queritur oēs vt rem ipsā vno verbo dicā q̄ lupos ouī custodes fecisti. Sperabam⁹ quidē nos (qui hic tui sum⁹) res tuas ac tuorū pfligaturū nō posse ab his qui sp̄ modis tuis aduersari fuerūt. pcuratores tui (vt oportebat) aduigilassēt. S; inde piculū factā est vñ p̄sā dū expectabam⁹ nā hi boni viri primo per insidias: deinde palas

non solum ad eos qui non bene tibi volunt: ceperunt inclinare: sed etiam se illorum duces profiterentur. Opus est utque maturatione tua ad huc res potest curari: ne tibi accidat id quod solet evenire his qui mortuo medicum accersunt. Vale.

Quamquam maxime in cursu eras ac in ipso itinere veniedis: propter eos rumores qui crebri de rebus meis afferebantur tamen cum forte mihi occurrisset tabellarius tuus cum literis tuis quas illi reddendas mihi tradideras nolui ipsis sine meis literis ad te redire. Sed ut ad ea ventum: que et fortunis meis et meorum imitare perfidia et scelere procuratorum meorum scripsisti omnia prius cognoveram ita se habere maturasseque maiorum celeritate discessurus meum nisi fuisset maximum rebus deesse. Nichil vero volui ad ea respondere: que quoties die mihi nuntiabantur ne forte perderetur consilia mea his quibus minus me illa nota esse volebam. Nunc vero cum tantum habeam dei prudente tue sumeque in me benivolentie quantum postea memini te etiam atque etiam hortor ac moneo ut eos qui partes meas sequuntur sapienter (ut soles) de meo adventu certiores facias per suadeasque illis me non prius de bonis meis rationem repetiturum quam eos in integrum restitutos videro. Plura ad te scriberem nisi sperarem prope diem apud te esse ac tabellarium tuum me celeriter consecuturum. Vale.

Quod ad te scribo tale est: ut id maxime ad rem tuam pertineat. Nam si hoc alienis a te videatur tamen necesse est ut si recte curatum fuerit magna gloria ad te perventura sit. M. enim anthonius et M. horatius homines amplissimi iam dudum inter se (ut nosti) ad multum odium descendit propterea quod nostris civibus adhuc fuit difficile virorum illorum placere. Dum ergo studio partium nostra civitas divisa est: tot contentiones in urbe oriuntur: ut res tam plane spectare ad bellum civile videatur: quod si multi non arbitrantur id posse fieri: ergo tamen aliter iudico. Sed pro oportuno accessisse tempus tollendi huiusce periculi: et omnium horum malorum causam intelligo: si tu (qui multum et sapientia vales et industria) volueris hoc onus assumere. Nosti quantum civis nostri tibi credant. Cogita si civitas nostra certior facta fuerit de consiliis et studiis tuis in senectute tua maior est parte urbis et futurum video ut M. ant. et M. hor. se ipsos tibi committent: ac ultro velint a te finem his omnibus suis discenti onibus imponi. Suscipies igitur hanc expeditionem tibi honestam et reipublice necessariam. Iudicabisque nihil posse magis ad laudem tuam accedere: quam si rem istam consilio tuo perfereris. Vale.

Simeo aliquo officio poterit sedari odium. M. ant. et M. hor. nullo certe meo periculo ac labore designa donec omnia composita sunt ac queta. Video enim hanc rem totam constare esse paucorum hominum victo quibus civitatis oculi displicent. Tantum vero illis omnibus civibus bene esse cupio ut non magis desiderem me esse in

culum ē q̄ illos saluos: nō nihil etiā mouet me respect⁹ anti. ⁊ horū
quos dū reipub. causa. tū ex antiqua familiaritate carissimos ha-
beo. Cōsequar ergo has lras meas celeriter: ⁊ q̄cqd poterit a me
vilo studio aut cura fieri totū id libēter suscipiā satisfaciāq; expe-
ctationi omnīū illorū ciuū. Satis autē premiū p̄secutiū me esse arbi-
tro: si meo aduētu cognouero tm̄ incēdū crunctū esse. Vale.

Non de re vulgari ac negligēda: s; publicis cōmodis ad-
te scribo. Pudet enī me horū tēporū ⁊ nostre reipub. mi-
seret que cum olim consilio eorū hoīm regeatur: qui b;
ipsa se cōmiserat nūc ad paucorū manus peruenit qui illā omnino
tenēt oppressas nichil enī in cōsilio cōtra afferebatur nisi q̄ ad oīz
vtilitatē pertineret nemo erat qui non libere diceret quicquid rei
pub. cōducere arbitrareretur: nec erat graue nec molestū his qui in-
tra illos parietes versabātur audire orationem eorū qui cōtra se
dicerēt ⁊ qui maiorē haberēt locū ⁊ patrie rationē i dīcēdo q̄ rei
p̄riuate. Si qui hodie sūt: quib; indigna videātur ea que quotidie
neq; more maiorū neq; legibus sunt nullū habent locū et patrie
rationē in iudicando. Ex quo fit: vt alij quod recte sentiūt in cōsul-
tationib; nō audeāt dicere. Alij vero quasi oīa in potestate eorum
censeant de nulla re volūt deliberationē haberi nisi illa cū suis p̄-
uatis reb; p̄sentat q̄re nihil mirū si oīa cōfusa sunt aut si reb; p̄-
cis et bellis: nihil a nobis his annis satis p̄siderate vel dictū v̄ fac-
tū fuit. Unde vero hec tanta incōmoda reipub. acciderit: istū nō
iudico nisi q̄ vnū aliquid non habemus caput aut principē qui de
nostra bene re publica sentiat q̄b; sentit ad cōmunē vtilitatē refe-
rat neq; aut grātia alicuius īpediatur aut frangatur metume oīa
audeat que sibi bona et honesta videantur sed nullus est qui velit
se laboribus ⁊ periculis p̄ patria offerre omnes patiūtur tempus
esse desertans in aliquod dīscrimen rerū suarū vertantur. Tu
vero ⁊ si gubernatiōe ⁊ cura eius odio maiorū dīcesseris tū p̄spic-
cies quid ad tuaz virtutē p̄ficeat. Illud autē moneo atq; etiā horroz
vt pot̄ velis (si reipub. requirat) pro illa perire q̄ cū ea oēz digni-
tatē tuā ⁊ estimationem admittere. Vale.

Quanti cupiam reipublicā nostrā saluā esse illam vide-
re aliquando in sedibus nostrorū maiorum repositam ne-
mo potest melius q̄ tu iudicare. Neq; certe vnq̄ cessis-
se; improbis. aut abdicasse me ab ea: si sperare potuis-
plus mea consilia in cōseruatione illi; q̄ vim quorundā ciuū ad
euertēdū publicū statum valere. Sed cum iniquorū perfidia ma-
gis in publicis cōsilijs posset q̄ ego solus valerem tunc resistere
nec essent qui se tunc defensores publice vtilitatis profiteri aude-
rent putari ad tempus. hūc tempestatē cedendum et aliquo mō-
grandum: vbi secure michi vivere liceret. Quanta postea licentia
et impunitas peccandi fuerit tu qui inter fluctus illos et procel-

tas sepe agitatiss fuisti melius potes parte cogitare: quod ab alio au-
 dire. Quare minus admiror si nemo reperitur qui audeat libere
 in nostro senatu orare et ea dicere que bene de republica sentiat
 quod autem me ad gubernationem eius reuocas arbitror te illud fa-
 cere magis quodam immenso in rempublicam studio quam aliqua cer-
 te spe liberade a me patrie: Nam cum nichil aduersum malorum
 vim potuissent proficere nec et opitulari dum adhuc stare videba-
 tur et aliquam umbram ceu similitudinem antique libertatis retine-
 re. Qui erat quod illi me putares posse auxiliari: quod non modo ex-
 rantem sed etiam omnino iam extinctam ac mortuam viderem vel
 lem saltem me ad eam vocasses: cum aliqua spes huius reparandi
 de supererat nunc vero ad funus eius et ad sepulchrum me credo
 inuicisti ut cui non obigerit pro illa emori saltem cum ea funera-
 rer. Sed non puto sapientis esse cum nichil possit patrie prodesse mal-
 le secum perire quam sine illa viuere. Nec tantum iter esse iudico ei
 qui bonum cuius sit: obijcere se morti aut periculis pro his qui libe-
 ri esse nesciant aut nolint: quantum suam incolumitatem tu erit: et
 se reseruare donec aut honestus mori pro patria possit: aut tempo-
 pus videat quo non frustra labores et pericula pro suis ciuibus sus-
 cipiat. Si ergo casus tulerit ut sentiam ea posse a me fieri: que pa-
 trie conducant: faciam. Intelleges me de restitutione publice li-
 bertatis maioris curam: quam de mea salute agere. Aliud in terris non
 habeo quod hoc tempore possim nostre republice prestare nisi la-
 chrymas: quas sepe pro misero statu illius effundam. Vale.

Quid de me desentias: facile coniecto ex turpitudine homi-
 nis et infamia eius qui animi tui a me alienare voluit. Quam-
 uis enim causa mea a te non satis perspecta esset tamen ex ve-
 ra hominis eius qui me apud te falsis criminibus insimulauit
 potes intelligere famam bonorum non soluere nisi ab improbis tempta-
 ri. Non ergo si qua de me dissipata est fabula commoueri te oportet
 propterea quod nullius hominis adeo spectata est vita quin aliquid cri-
 men fingi possit. Illud satis erit mihi in oculis hominum vi-
 uere ut nemo me iuste criminari possit. Sed quia plura de hac re
 ad te scribam: cum ipse expertus sis in nostra ciuitate semper homines
 fuisse qui aliorum fame insultent et se putent eo commedabiliores fieri
 quo pluribus ab eis detractum sit. Sed tu pro tua prudentia non solum
 considerabis de quo aliquid dicatur sed etiam a quo homine ne cuius vita in
 proba sit eius orationi fidem habeas. Vale.

Saris spectata est michi integritas tua nec ullo tempore
 pueauide vita tua dubitasti. Si quid autem de te mihi nar-
 ratum fuit: quod ad famam tuam pertineret non tamen mu-
 tauit iudicium meum. Amo enim te et forte magis quam credas: non quod
 magna familiaritas inter nos fuerit sed quia nunquam de te aliter quam de
 optimo ciue iudicauit. Illud autem sciebam neminem tanta modestia

esse aut tam frugi: cuius vite non inuideretur: et maxime ab his
qui pares ipsis nulla in parte virtutis essent. Horum hominum ut
viam semper improbam: ita nunquam orationi eorum fidem habui.
Maxime enim puro boni hominis esse: non facile de alio homine
credere quod ipse non audiuisset. Est enim semper oratio eorum
suspecta qui proprii sunt ad maledicendum de alio: quin vel in-
uidia id facere vel aliquo alio dolo et si non verum simile ve-
ri sit. Scio quantum inter homines interstium nec te ignorare scio. Satis
hominem de quo scribis cognosco. Tuimus enim in ciuitate in qua
vita nostrorum ciuili omnibus inter se nota est et quo questu quis vis-
tur aut quibus moribus sit. Nemo est qui nesciat quod ad tuam rem
pertinet. Reieci hominem a me et tam multo antequam litteras a
te accepissem. Si quid erit in quo possum meo officio tibi placere:
cognosces me ita rebus tuis amicum esse: ut benignitiam nemini
tuorum cedam. Vale.

Sibi non satis perspectus est animus eius qui te mihi si-
micum reddere voluit. Nunc primum ex me cognosces ut atro-
ci iniquitate hominis illius cognita melius possis iudicare quam
ta sit et fides adhibenda. Sic enim de homine hoc habere
ita vitam illius ab adolescentia instruisse ut postea etate crescere
a nullo sit passus aliquo in genere flagitium se vincit. Cum enim lo-
co satis illustri natus esset in ciuitate florentissima: in qua facile
sibi erat maiorum suorum gloriam et dignitatem cum laude ruerit:
maluit apud alios turpissimam vitam agere: qui cum omni libidine et
intemperantia opes maximas breui tempore consumpsisset ad has
denique artes se conuertit: ut scilicet fortunam aliorum insidaretur.
Huic igitur questum sibi misere inuenit ut sicut amplissime opes
ille cum adhuc eis habundaret: nemini bonorum sui fuerunt: modo eius
inopia multis grauis est. Suaderem tibi ac plane rogarem ne hu-
iusmodi hominem audires cum aliquid de me male refert: nisi te
optime cognoscerem cui non possum nisi frugi homines placere.
Habes qualis homo sit hic: sed quantum et credendum sit cum is
tam improbus tam perditus alium apud te accuset pro tua mode-
stia prospectes. Vale.

Si admonitore non egebam qui me de nostra amicitia
comonefaceret tamen auide tuas litteras legi non quod de
aio tuo dubitarem: sed quia me certior fecisti de perdis-
ti moribus hominis de quo ad me scribis. Luce enim ad hoc usque
tempus omnia accidisse sibi putarem iuria fortune magis quam suo aliquo
vicio sepe calamitatis eius miserum fui meo inducere in animi pore-
ram hominem qui ex florentissimis opibus maiorum suorum tam breui tem-
pore ad miseriam perductus fuisset nunc fortunam alterius insidiari
aut alteri per inuidiam velle detractum iri cum sepe legissem fortunam
aduersam miseris homines sui recognoscentes facere. Sed hoc

in his hominibus verū exptus fui qui errore aliquo vel adoleſcētia iducti ad paupertatē venerūt. Meminē vero arbitrabar tā iniquo aſo eſſe qui in his rebus que nullo cōmodo ſibi accedſit nō de pōeret maliciā ſuā & mallet ſe indignū fortūa ſua videri. S; poſtq̄ ſſas tuas legi plane intellexi cū nō amētia aliqua aut errore lz inuidia quadam & dolo ad hoc ſpelli. Ero itaq; ceteris in rebus cau- tor ſi quādo huiusmodi arte vſus fuerit In tua quidā re nichil eſt quo fidē homini qui hodie vivat poſſim habere niſi conſentiat cū his que olim de te mihi perſuaſi. Sed ſi quid de alio homine con- fictū ab eo fuiſſet facile potuiſſe aut errare opiniōe aut labefacto- ſ habeo igitur tibi gratias qui nō es paſſus ignorare me diutius qua vita et quibus moribus ſs homo eſſet. Si quid in ceteris re- bus cognoſces. quod ad me pertineat facias (vt cepiſti) me cer- tiorem rogo. Vale.

Qua vita ſit aut quibus moribus. P. publius: non ſatis com- pertum habeo ſed tamen ita iudico vt prius a te iudicium faciendum ſit de. S. ſergio qui illū apud te accuſavit: q̄ vt illū cri- men ab illo commiſſum in te credas. Omnibus enim (vt audio) ac- cuſationum machinis in criminando eum vſus fuit: nichil (ſiqui) his annis ſine cōſilio publii a tuis inimicis eſſe geſtus: multa alia his addidit: que illū inuiſorem faciunt: alios ex tuis ſervis dixit ab eo pulſatos eſſe: alios vi de fundo tuo eiectos: ſpargitq; illum multis ſuſpicionibus & coniecturis. Tu vero (qui carnificem hūc ignoras) omnia puras ab illo bono in te animo dicit: et ea non du- bitas perpetrata eſſe: qua homo iſte nequam et petulentiffimus: de homine forte innocente conſinxit et tibi narrauit. Sed ne tuo aliquo vel incommodo vel periculo quicq; ei temere credas: ſcito beluā iſtā priuſq; a nobis illā eieciſſemus: excitariſſe ſeditiones tā- eas et diſcordias in noſtra ciuitate: vt nulla eſſet fere taz firma ſo- cietas aut amicitia q̄ lingua ſua non labefecert. Nemo erat tāt moleſtia q̄ vbi homo iſte reterrimus ingeniu; accōmodauerat: nō aliqua parte paruifaceret. Sed poſtq̄ ceperunt homines intelli- gere nullū domeſticum malum eſſe in ciuitate: nullū etiā publi- cum cuius ille impuſor ac ſuaſor exiſtiſſet. tanto omniū odio con- ſpiratum eſt in eum vt parum ab fuerit quin manibus vulgi diuel- leretur. Illū ergo velut aliquā noſtre rei publice peſtē a nobis nō dico emiſimus ſed precipitē ex ciuitate perbauimus ac magno clamore publico extruſim⁹. Is cū apud finitimos nullū ſibi recep- taculū aut latebras iueniſſet: ad nos diuertit. Nec adhuc ſupiori fortuna deterrius eſt: quin (vt video) ad antiquū morem ſuum re- deat. Sperauit poſſe beniuolentiā facile ſibi pparare: ſi ſe inimicū his oſtenderet quos ille tuos hoſtes affirmaret: Multa de iſtūis publii de vi et libidine ſua expoſuit et tamen cum hoc dicit nullo eſſe niſi ſeiſo vettur. Nullā offeret certam coniecturam nullū ſi

gnum quod in quenuis non possit eadere. Una res illi audaciam
ad accusandum facit q̄ is qui accusantur: non est tibi satis notus
et sic te impediri dolore et tactura tuarum rerum facile putat: ne
omnem rē velis ab ipso initio cognoscere. Sed (nisi caueas) hunc
Iuduz tibi faciet quē sepe nos magno malo nostro experiri sumus.
Est enim homo pestifer: et omnis malicie artificis ac fabricator.
Omnes tibi ex amicis inimicos faciet nec conquiescet donec per
riculuz quod a nobis depulimus ⁊ vbi tue ⁊ omnibus senatibus
intulerit. Quare (si sapias) non solum ei nullam fidem habebis sed
nostro exemplo id ages cum tuis civibus vt hunc hominem non
aliter q̄ aliquam publicam perniciem a vobis exterminetis. Hec
a te scripsi non passione aliqua aut audio in sergium nec benivolē
tia vlla in. Q. publicum sed omnia recto cū iudicio feci. Et qz teval-
de amor facies quod tibi visum fuerit. Sed vbi consilium meuz se
qui volueris. nihil temere de publico credes iudicabisqz illū nro
odio tuo dignū: nisi eum alio acufatore et alijs testibus quorum
vira honestior sit illū eadē admisisse didiceris. Vale.

Que de vita et moribus Sergij admōēs magnas tibi gra-
tias habeo. Volo enim magis hoc paternuz mandatum
videri michi: q̄ cōsiliū. Scio te nunq̄ inductuz fuisse vel
odio Sergij: vel benivolentia publicū: vt hec ad me con scriberes:
euz alter laz sit publice a vobis emissus. alter vero nec familiaris
tibi/ neqz notus. Nihil ergo ad te scribēdū impulit/ q̄ illa tua egre-
gia voluntas et benivolētia tū in meipm tamen etiā in nostrā rem
publicā. Sed (vt nosti) nichil difficilius q̄ interno scere quo quisqz
animo in nos sit: presertim cum in amicitia assumuntur homines
qui in ciuitate noui habentur: nichil enim preter verba. percipim⁹
quibus sepe maximi animozū motus et vicia tegūtur. Fit ergo vt
facile ab eis fallamur. sed nunq̄ magis q̄ dum aliqua passione im-
pedimur. Cognitos autem non fugere et non recedere longe: vt
ab omni eoz societate et conuictu: ita etiam ab oratione. hois est
(meo iudicio) aut amentis aut furiosus. Non negabo me verbis ser-
gij allecctum esse: videbatur quidem et in gestu modestiam: et in oī
sermone eius grauitatem proferre. Est etiam (vt scis) gratia que
dam his qui externi sunt: et se nobis tradunt aut quia, omnia vt
dicitur noua hominibus placent: et maxime quo magis ad huma-
na studia accedunt: aut q̄ naturaliter his afficimur: quos in res no-
stras affectos esse credimus. Quibus rebus permotus citius om-
nia admittunt: quanto tū ingenio fingebar. Concitatus quidē non
paruo odio in publicū fueram. neqz in vindictam tantum michi vo-
luntas ab erat. quantum facultas: q̄ si fors tulisset: graui⁹ fortas-
sis in eum vltus essem q̄ ille foret merit⁹. Sed bene se habet q̄ mi-
hi omnes mores eius detexisti priusq̄ tempus mihi apertum ad no-
tendū fuerit. Non cōmittas post hac: vt me homini tā perfido cre-

Ad nec permittas vt ciues meos aliqua huiusmodi simulatione de-
cipiar. Faciam: intelliger quid sit volo eius eos deludere a quib⁹
ipse per humane tam comiter exceptus est. De tua vero illa in no-
stram rem publicam voluntate egregia scito iam me in senatu re-
tulisse & exposuisse litteras quas ad me super hac re dedisti mix-
ta est quantas omnes tibi gratias egerunt et quanta beniuolentia te
complexi fuerint. Laudabant in primis animum tuum quo te es-
se incolenda amicitia cognoscebant. Deinde multo magis te a-
mabant: quod nostro periculo tanquam alicui communi patrie com-
municaueras. Ego vero omnia que ab his dicebantur non solum
habebam: sed & quicquid de te dixerat sententiam: valde agebam. Sic ex-
curia discessus est: vt publice michi oēs hoc officium intingeret: vt
tibi pro se oibus gratias ingentes diceret. Sed est ego multo ma-
iores pro causa tibi mea debeam. ita pro utroque tibi gratias ago
vt nunc vel pro voluntate mea: vel tuis meritis. satis cumulat⁹
posse tibi etiam ferre videar. Vale:

Non verebor tacitū iudicium: quod eum restituere in gratiam
studeam: quæ tibi vehementer suspectū habes. Non certe
(cū te maxime diligam) potuissem iduci ad officium: nisi tua
plurimum interesse arbitrat⁹ essem: & rebus tuis bene cōdu-
cere. Video equidem opera & manufactū. Sex rufi: qui cū te alensū
redderet a Quintiliano. pro quo ad te scribo: male cogitabat. Quid
de eo si animum auertisses: prius a te iudicandum esset. Sed (vt pu-
to) te alia re offensum & perturbatū inuenit: facilem ergo aditum
sibi sperauit ad concitandū animū tuū: atque inflammandū contra
illum. Ego vero tanquam difficile sit de altero affirmare (et maxime
cum de amore et odio agitur) tamen non dubitabo fidem tibi de
utroque facere. Est enim alter tam pene michi notior quam sibi: propter an-
tiquam familiaritatem & societatem in multis rebus. De altero vero
sepe id a parte tuo ciue optio audiuisse memini: nunc maiores eius
amicos sibi fuisse. Illud addebat ita inueteratū esse odium vt iam
nulla ratione speraret ad se illud posse tolli. Datus enim dicebat
excitatum esse incendium: quā vt nulla aqua extinguī possit. Co-
gita ergo quantum huic homini credendum sit: qui maiori odio quam
gratia dignus sit. Hec tibi vellem prius nota fuisse: nunc esset huc
peruenitū: vt vel antiquū amicum a te reiecisses: vel inimicum tibi ad-
sciuisces. Sed permitte (queso) te a me exorari: et plus michi vni-
credas: qui omnia perspecta habeo: & te summe diligo: quam homini isti
qui non sentit quid sit rectum: nec a veteri odio discedit. Si intellere-
ro te animum tuū quin lilio restituisse: confirmabis meā in te beniuo-
lentiam: & animos omnium qui te amant: nec aperies audaciam his
hoibus: qui sibi viā non sine tuo incommodo ad te maledicendo af-
fectant. Illud non est premium quod maius a te pro nostra amicitia
expectem: quam vt intelligam ea que posse facile apud te consequi: que

sunt honesta:

Vale:

Quam de tuo in me studio ac benivolentia nunquam dubitauerim: tam mirum est quod in te amor meus in dies crescat. Non putabas fieri posse: quod mea benivolentia cumulatim esset: sed effectisti ut nullo tempore visus sim a te amari: nisi hodie non die. Cum enim nulla occasio olim interuenisset: cur me ab aliquo errato deterrerem: nunquam potui in leui materia certis experimētibus amoris tui sumere. Quod autem nunc me admones: nec patens me in amicitia peccare: et si omnes magis laudibus quam correctione delectemur: tamen non aliter reprehensio tua michi est iocunda: quam ut interdum amara. interdum dulcia delectant. Non quero defensionem aliquam apud te. Est enim hoc pertinacie vicium: ea velle tueri que emendari oporteat. Si tamen quintilius ea modestia quam visus esset qua poterat: certe hoc malum serpere desisset. Sed cum iniquo animo fert nostram consuetudinem esse in te remissam: id egit ut non solum confirmaret suspicionem quam de se conceperam sed etiam multo magis auget. Accidit ergo quod sepe in magnis incendijs videmus: que ubi neglecta fuerunt: etiam si minima ab ipso initio extiterint: tamen ad summum confurgunt. Nunc vero quod instat agatur. Ego (quantum est in me) operam dabo. ut illum cariorum etiam quanto habeat: quod si nullum odium intercessisset. Sepe amor in remissus acrior confurgit quam continuatus. Nonne admono (cum sis prudentissimus) quod nichil in ista reconciliatione a te agatur: praeter eam opinionem quam de me homines faciunt: posset enim leuitatis mee videri: aut timidi animi: quod ultro meus animus sibi retinisset. Scio facies omnia pro tua sapientia que ad honorem meum spectabunt. Vale

Scribo ad te de concordia et pace: que nuper magno consensu omnium civium nostrorum inter se celebrata est. Cum enim bella. ciuilia tantum exarsissent: quod iam semel ac iterum partes inter se concurrissent magnis viribus: videreturque omnes non deperda sed de vita atque sanguine certare: statim quedam vis diuina (ut ergo arbitror) mentes hominum a deo inflexit: ut nemo esset: qui non summe pacem et concordiam affectaret. Legatis itaque utrinque super hac re missis: statim placuit omnibus (depositis odijs) renouare legem aurelianam: quam olim athenienses (duce trasiulo) tulerunt: ne vlla omnino memoria ostensarum extaret: illa enim obeneficia obliuionem iniuriarum interpretatur. Quia est ergo tanta quies in ciuitate: ut nulla visus bellorum vestigia appareat. Nec tibi significare volui: ut qui semper bella ciuilia execratus fuisti: nunc tanta pacis tranquillitate quanta nescio an unquam legeris: plurimum gaudeas et nostre fortune congratuleris. quod nisi maior cura te detineat que so accedas ut non iam per litteras sed in presentia hoc tanto bono sciens et videns nobiscum fruaris. Vale.

Rem michi nuncias gratissimā. Nam vt bella ciuilia sepe
 execratus fui: ita paces omnibus rebus pietuli. Que por
 ro potest esse patria. cuius res prospere magis me oblec
 tent aut aduerse maior: dolore afficiant q̄ tua in qua po
 tria oia fere cōmuna habeo. Cū em̄ gen^o aliunde traxissem tñ plu
 rima ornamenta atq; adiumenta vite apud vos cōsecutus fui. Mul
 tas quidē artes/atq; honestissimas disciplinas a vestris hominibus
 percepi. Et (quod non in postrema parte locandū est) plures ami
 citias/atq; societates cū tuis ciuibus contraxi. q̄ casip̄a patria que
 me genuit. Præterea incredibile est. quanto merore essem. cū au
 direm quotidie pluuatis odijs et publicis omnia inter vos decer
 ni. Merito ergo vestre fortune gratulor. que quo magis in spera
 ta erat: eo michi locustior fuit. q̄ vero me hortaris. vt hoc tāto bo
 no videns et sciens vobiscū fruar (vtor est verbis tuis) facis ami
 ce quam q̄ adhortatione tua nō egerem. et iam apud vos essem. ni
 si fuissent maxime occupatiōes quibus nostre reipublice causa de
 tentus fut. Sed vt spero. nō multos dies abero. interim illud cu
 pio tibi persuasum. esse neminē viuere. qui magis vestris reb^o se
 cundis gaudeat aut ex vestra ciuili concordia maiorem voluntatē
 sentiat.

Vale.

Magni honores his diebus delate sunt ad anthoniū ciuey
 nostrū: hominē certe sapiētissimū: quibus nemo nestrum
 est q̄ nō summe letari debeat. Non em̄ fieri potest: vt sua
 gloria etiā nostra nō sit. Est præterea nō parua spes nobis
 omnibus iniecta: bene sperādi de nostra republica: et posse aliquā
 do simili beneficiō: si quid et aliud est quod faciat aīos nostros
 erectos ad virtutes: hoc in primis arbitror esse postum in ratione
 honoris et glorie. Que si magis virtuti q̄ fortune cōfertur. vide
 mus omnes velociores atq; alacriores ad magnas res cōficiēdas
 tēdere. Hortor itaq; vos: ac diu oro: vt nostre reipublice per litte
 ras congratulamur: que sepe numero conferēdo iustos honores
 his qui egregie de se meriti sūt: multos duces sūmos et optimos
 ciues fecit. Non dubito pro vestro in rem publicam amore: vos in
 bonis vestris habere quicquid honoribus et dignitate huius ho
 minis accessit: Sed hoc animi vestri iudiciū grati^o erit (vt dixi)
 per litteras et reib^o. gratiā: et optimis huius veri factis dignam
 gratulationem habeatis. Vale.

Nulla re scio nos multis annis maiorē voluptatem cepis
 se: q̄ postq̄ renunctati est nobis de honorib^o delatis ad
 anthoniū. Nō em̄ sumus illi q̄bus oculi doleat: q̄ eos vt
 deamus in repub. magnos esse q̄ sua duxerit industria hū
 meriti sunt de illa sed hoc vnū male nos habet: q̄ qui virtute pa
 res sunt: honoribus et dignitate inferiores existant. Licet et tech
 oia loqui libere et debemus: cū te socio et adiutore semper vsi fue

b ij

rimus. Una est res nos (ut scribis) melius horitatur sperare: et res
pub. se illis committit. quibus debet. Non enim putamus eos imunes fu-
turos beneficiis eius: qui aliqua prelatione virtutis excellunt: et
plura alia de hoc scribimus quibus verbis oportet patribus con-
scriptis: et gratias agimus sue sapientie que oes cunctos bonos ad
bene cogitandum extitit. In thonio vero congratulamur: quod virtutis
sue fortuna conficta est. Tu vero nos commendabilis illis et horita-
beris. ut si quo loco videbitur nos reip. auxiliari: non laboribus: non quod
culis nostris pareat sumus? quidem illi quod non patiemur vos: aut sollici-
tudine aut fide ab aliquo nostro citue vincit. Vale.

O Ratulo: illud tibi ex snia optimarum obtigisse: quod de tua re-
stituitur in patriam semper optaueram. Curavi autem ante oem
rem totam ad te per scribere ut intelligeres hoc meo of-
ficio neminem esse qui te presentem magis affectaret. Cum enim senatus
de summis rebus creque in curiam venisset multaque inter se agi-
tata essent que ad salutem civis pertineret: postremo commemorata
est causa tua. Fuit autem in ea consultatio incredibilis de tua restitu-
tione omnium patrum consensus qui locus multa de animi virtute
de animi moderatioe ac de indignate fortitate tue honorifice dicta
ac responsa habuit necnon multo post ex communi sententia placuit
regationem de hac re fieri. Senatus ergo consultum eod. die scriptum fu-
it quod non solum patriam sed et bona tua dignitate recuperares. Ego vero
(ut statim dixi) non expectavi: ut hec patrum sententia ad te ferre-
tur sed antecedere volui: ut qui amore et benivolentia prior eram
citius tibi de omnibus rebus a nobis gestis congratularer. Vale.

Quo minus expectare littere tue de mea restitutione fue-
re gratiores michi extiterunt. Video equidem quod amor tuus
vndique se expedit nec facile dicam que res maiore voluptate
te me affecterit: an quod senatus consultum de meo reditu promul-
gatum sit: an quod tu illud michi in primis nunciasti. Cum enim oia patrum
conscripitis debeam qui michi illum optatissimum patrie conscriptum: qui
opes: qui dignitate restituerunt: plura tamen video tibi debere: quod
neque in exilio vnde desisti me consolari: et de mea reuocatioe in vrbem
ita attentus fuisti: ut omnes necessarios meos: et ipsam rempu-
blicam que me resistuebat hoc officio hac humanitate vinceres.
Sed cupio per te certior fieri: vtrum michi liceat propter inimicos me-
os tuto esse in patria: etiam meo more prisco et causis amicorum: et
reipublice versari. Scis quidem quos inimicos ea res michi fecerit
dum resisto potentie illorum: qui putant se nullis aut legibus: aut
equitate subiectos esse: vnde omnium malorum meorum origo fluxit
Malle autem (assueui) vitam in exilio agere quod torrens in eisdem fluctibus
ac perturbatioes reuolui. Spero tamen ea sapientia ac moderatioe
partes conscriptos esse: ut nihil decretum sit ab his quod velint contra-
ter et bene tueri. Sed magis securo animo ero: si prius a te oriamur

explorata esse intellexero.

Vale.

232.

Milla res est que te perturbare debeat: si eo tpe de pace agitur quo maxime de victoria tue partis: oia tibi permittere & sperare videberis. Maiorē crede michi modestia tua laudē referres: q̄ tulisses gloriā ex victoria. Hic (non nego) quid manifestum et mirabile in oculis hominum fama belloꝝ multa sepeꝝ numero ipsa disciplina militaris: magna rei publice adiumenta in generauit. Que nisi suscipiamus et singulari quadam laude predicemus certe vel inuidi: vel insueti rex maiorū videbimur. Sed caue quicq̄ ex his que reposita sunt magis in fortia q̄ in virtute posita: tu vel minime virtuti cōpares. Nullius enī imperatoris. aut ducis maximorū exercitū laus et gloria tanta fuit quin illa & centurionibus communis esset: & his que manu formiter cū hoste confluerent. Modestie vero humilitatis clementie et ceterarum virtutū neminē is habet socium vel parū cupē qui illis recte vitur. Quare tibi psuadeo nullū ex tuis laudibus maiorem q̄ si publicis cōmodis inseruies & paci studebis q̄ si recta sit omni bello semper fuit.

Vale.

Men ignoro de pace semper anide audiēdū esse etiā si muros (vt dicit) artes percusserit. Sed illā non arbitror pacē non esse dicendam que plus habitura sit insidiarū q̄ bene uolentie: scio a te omnia bono animo dici: sed (plus puo) non satis attēdis que causa ad pacē hostes meos impulerit. Cū enī se destitutos omni presidio viderent et iam omnia desperata cogitauerunt qua ratione possent aliquod spaciū respiracioni dare non vt sibi imperpetuum esset quietescendum sed vt acrius bellū possent restituere. Nemo quidē naturam eorum melius nouit: q̄ ego ipse qui superioribus temporibus sepe de fallacia eorū doctus fui. De hinc psuadent vt te sponsoꝝ pacis p̄ ipsis prebeas: nec prospicias q̄ non tam animo pacē optent: q̄ vt tempori consulant. Rollem sapiens esse meo periculo vt hinc animi modestiam tātū facerem q̄ illam victorie quā in manibus habeo anteferam. Quare n. chil aliud habeas: noli mihi suasor esse in ea re: que mihi posset plura q̄ credis non solum incommoda: sed etiam vite mee pericula afferre.

Vale.

Si optas a me scire qd a te maxie veli summa ē ne maioris amicitia meā facias: q̄ ego tuā. Scis quātum amauit te & quātū excolueri. Nunq̄ fuit tātū in re mea cōmodū qd p̄ te nō negligere neq̄ incomodū qd p̄ te nō suscipere vbi hoc vsut tuo accedere intellexi. Nescio quo alio officio: aut quibus signis maiorib⁹ tibi declarare potueri quātū te & diligerē & obseruarem. Tu nisi me ames et charissimū habeas nescio quā causam satis idoneā afferas. Cū enī ceteris in reb⁹ sepe optauerit alios vincere certe in hoc vno & si a te non velem in amore superari tātib⁹

men parem michi esse maxime cupio

Vale

Mittere tue magnā mihi attulerunt molestiam. Amo enim te ex aīo & valde obseruo. Tu Xō mihi videris amicitiam meā subaccusare: nec satis intelligo quorsum hec verba tua p̄gant. Vellem possem aīo imperare & respondere tibi modestus. Sed postq̄ me cogis cū bona venia tua vellem responderes michi quando tibi in amore nō responderim ymo quādo te amando non ante cesserim. Aut em̄ vim amicitie ignoras: aut male ab alio audiuisti. Nō nego te nullū in amicitia nostra officij p̄termississe: nec erat ista cōmēoratio tua necessaria nisi me plane vis (vt michi videris) ingrātū in te dicere. Possem hoc in loco mihi nisi pudor esset impedimento multa narrare: quibus agnosceres nunq̄ me tibi villo officio ac beniuolentia cessisse: sed non cōmittā vt beneficiorum meorū videar maiorē rationē habere q̄ amicitie. Nihil enim viderur mihi minus amantium esse q̄ sui officij meminisset alieni obliuisci. Utinam ergo me amando: nullo te vnq̄ beneficio affecerim: quin fueris semper in his rebus attentissimus que v̄ sui meo accederent nullū ego pro te laborē nullū, periculū p̄ tua salute susceperim quid est quod a me velis in quo me accusas cupio omnia a te scribi. Et est (vt dicitur) amicorum proprium omnia inter se aperta habere. Si quid erit quod a me sit corrigendum: dabo operam vt quo tardius te amando prosecutus fui: eo celerius non solum hanc moram prosequendo corrigam: sed aliquid quando etiam antecedam. Vale.

Non putant id te laturū tā iniquo animo quod ego equisimo certe ad te semp̄ scripsero. Sed postq̄ res ista que sine lite erat: fuit in controuersiam deducta & amicorum propriū esse dicis oīa inter se habere aperta ita respōdebo tibi vt nō putes me ad te sine causa scripsisse. Sepe ad me, Lat^{us} cecilius querelā detulit q̄ nihil summa familiaritas quā mecum habet: sibi apud te profuit (quin semel ac iterū te admonuissem nullus ex omnibus officijs tuis posse manus esse: q̄ si mea causa illum recōmissū habuisses: nec patereris sibi a tuis iniuriam fieri) nunq̄ tamen adducti potui: vt verbis eius fidem haberem: donec sermone et litterarum multorum idem afferri mihi intellexi. Scripsi ergo ad te & qua potui modesti vsus fui. Satis mihi erat cōmone facere te ne ego nimis a te amarer q̄ tu me diligebaris que res (vt video) tibi per modestia fui. Sed liceat his qui se amant aliquid inter se exposulare: liceat etiam accusare: irasci. Modo illud putent: aliores eē vere amicitie radices: q̄ vt leuissimis causis tolli debent. Si placet facile concedam tibi: me superatū esse a te non solum beniuolentia sed etiam omni officio et diligentiam me et in eos oēs qui mecum sunt. Fuerim in officio sus: etiam (si vis) cōrumeliosus in te: oīa tibi concedam: si illud mihi constabit: nō te putare alio nunquam esse

In te animo: **Q**uoniam olim cum te iudicabas maxime a me diligi. **V**ale
 quod in me fueris equo animo. hoc tue modestie fuit sed cum
 ignorarem causam cur me admoneres: illud ego iudicavi
 non fuisse amicitie tue: presertim cum nullus errati conscius
 fuissim: sed non concedam Lato cecilio: quod iure possit aliquo loco
 dicere se nullum officium meum neglexisse: si vero quicquam a me optauit
 quod minus quam equum esset ipse potius sibi imputet. Nichil esse puto
 quod amicorum causa preter honestum sit agendum. quod nisi videro
 me facile passum esse a necessariis meis (ut ipse dicit) iuriam sibi fieri:
 illud videatur verius possit a se dicit voluisse me rationem neces-
 sariozū meozū negligere: cum vltro inuectus esset. Iudicavi quia
 de non minus a te diligitur quam hunc hominem qui ut video vult amicitia
 tua abuti. **Q**ui autem litteris et sermone aliozū idem intelligeres
 non maiorē fidem oportere illis haberi: quam sibi arbitror. **S**ic enim
 omnes aut inimici aut inuadi sed hic sit finis. **Q**uantum me sis a-
 maturus in re erit. **S**pero quod summa benevolentia me prosequaris
 Ego oia pro te suscipiam que digna sunt nostra amicitia. **V**ale.

Nisi de tuo in me animo satis persuasam habetē dubita-
 rem ne tibi molestus fuissim cum his diebus causam lucre-
 cij apud questozes nostrū contra necessarium tuū defendit
 sed cum superioribus temporib⁹ nihil a me gestū in amicitia nostra
 cognosceres: quod a veteri est maxime nostra alienum esset: puta-
 ui in hoc facto meore non permutaturū fuisse iudicium meuz: neque
 ea de re ad te non scripsi. quia te negligere sed partim occupatio-
 nibus meis partim quia iudicari ita te scire: ut nihil a me sine cau-
 sa in tuos esse factum crederes. **Q**uare a te maxime veli: ut (sicut
 facis) plus mihi credas: si forte alter de ea re scripsisset: quam de his
 hominibus qui inter nos discedit optant. nisi enim sperare prope
 diem apud te esse: diligentissime iam omnem causam ad te scripsisset.
Inter hoc de me iudicabis nullo tempore amicitie tue respectus
 maiorē me habuisse quam dum causam istam honestissimam cum ratione
 contra hominem tibi necessarium suscepi. **V**ale.

Nunc est quod (ut soles) de meo in te animo iudicas: **C**um enim
 te valde amarem assereretis oibus quos postea notos ha-
 bebam non poteram cogitare quin idem tibi de me accideret.
 persuadere tamen nihil a te gestū in defensione lucretij: quod non
 officio tuo assensum esset. **H**aud eo tamen ac plurimum letor: quod his cogitatis
 omnibus et assilijs meis accesserunt lites tue: quod illi veteris benevolentie
 tue: quod in necessariis meis: propter amoris testes essent quod autem in
 dicto contra necessarium meum testis nec reprehensor: nec accuso. **S**cio
 enim id a te (ut scribis) honestissima ratione factum: plus egovni tibi
 quam oibus alijs credo: noui enim modestam et antiquam consuetudinem prudē-
 tie tue: si ad vero in hac re culpa necessarii mei extracti est: id veli
 (scias) mihi oino displicuisse. **T**u quid ad tuū officium pertineat: vide

bis. Ego vero iudicium meum de te non mutabo. Vale.

Cupis a me scire quo in statu res nostre sint: caput est: quod si omnes in excidium nostrum conluerent: vix deterior loco possemus esse. Conluctamur enim bellis: non solum exteris: sed etiam quod summe detestandum est) ciuilibus et intestinis. Fous vagantur hostes: passim agri diripiuntur: rura hostili incendio flagrantur: homines ceduntur. Intera menta vero iter ciues male conuenitur. Nemo est qui publice utilitati seruiat. Quisquis vult in ciuitate primum esse. Nullus pudor: nulla reuerentia legum in urbe est. Ita palam seditiones parat ciues. Nichil mali est: quod amplius restat nisi ipsa ciuitas: que nos omnes hostili ferro ac seruituti subiiciat. Eo quidem puentum est: ut nihil malorum mortem ipsam iudicem. Videtis que sit patrie nostre fortuna: que tolerabilior aliquanto esset: nisi nos spes omnis iam dereliquisset. Vale.

Cum rumor sinister de rebus vestris ad me delatus esset: non tamen putabo oia apud vos desperata esse. Plura ergo que venire mihi in mentem potuissent: vobis accesserunt. Sed oia vobis ab exteris hostibus aduersae ceciderunt. Firmat bellicus et circumsona menta vestra. Toleranda sunt oia: et fortiter ferenda: que ab illis vobis innent. Illud magis visum est mihi in seipso et auctoritate eorum: qui bene volunt republice in sulcu esse: in tige et plane michi diuinare video: oia futura: que etiam tu maxime times. Non satis admirari possum: que amantia ciues tuos in hac discordia traxerit: nisi forte aliqui sint in ciuitate: qui se putant rerum dominos potituros: si oia in potestate hostium veniant. Et est timendum ne inimicorum vestrorum dolo pestis ista protrahatur: quo facilius illi victoria potest fieri: quam eo tempore consulere: quo vestra republica minime potest committi. Inuari. Sed postquam res eo puenit: ut id quod potius volebam non possit a me fieri non committam: ut non ad te scribam quid de vestre republice salute sentiam. Explorandum est ab ipsis qui republicam salutem volunt: quo quisque animo sit: et sapienter sollicitandi sunt omnes olim socii vestri: ut fidei et amicitie veteris meminerint. Presidia sociorum sunt a vobis occulte in urbem recipienda: donec videritis vi posse cogitatos qui non bene sentiant de libertate vestra. Nequaquam autem morbo iste curari poterit: nec malum hoc: quod iam inueterauit a vobis tolli. nisi abscindat ab ipso corpore illa pars que est egra. Spero quod si meo consilio tua ciuitas vestra fuerit: breui intelliges a vobis depulsum esse omne periculum: quod in ipsis visceribus abscondat. Sicut enim ego sentio quid vos in re vestra facturi sitis: etiam atque etiam pudebit. Ego enim non minus de vestra salute laboro: quam si oia vobis scilicet mihi essent communia. Vale.

Ne desiderium tuum differam: statim satisfaciam de eo quod maxime me optas a me audire. Absolutus es paribus omnium iudicium

dicum sententias: et his secundum te data. Nunquam vidi autem
 tiorē aut magis eruditū in causis agendis q̄ si ipse est: cui causas
 tuam mandaueras. Ibi enim paruit: quantum vis dicendi posset
 apud iudices. Fuit quidē adeo vehemens et acer in propul sandis
 criminibus que tibi obijciebātur: vt omnes iudices et tibi per be-
 nignos: et aduersarijs infestos tibi redderet. Laudabāt oēs inge-
 niū oratoris huius. Probāt causam tuam: et equitatem iudicij
 preferebant. Tum vero itum est in sententiā: rancus omnibz cōsen-
 sus: fuit vt non minus in rē cōgratulari sint: q̄ si negociū cōmune
 ageretur. Nec ad te volui scribere: vt animum tuū liberarē ea solli-
 citudine qua (vt scio) multum affinebaris. Vale.

Habeo tibi gratias et magnas quidē: q̄ me liberaſti solli-
 citudine maxima: et molestia. Sed non minori voluptate id
 me affectu: q̄ ad me scripsisti de patrono meo: hōie mode-
 stissimo et eloquentissimo. Delector em̄ vehemēter laude
 suar: officij ei⁹ semp magnifici. Hā et si nūquā dubitaueri de mea
 causa: quin scōm me lis esset vāda: tñ qz in iudicijs non aliter quā
 in nauigādo sepe iminet periculis: nisi is qui gubernator est: perf-
 tus in arte sit. Semp verebar ne equitas cause mee: altam fortu-
 nam habuisset ab ea quā oprabam. Haude itaqz talē sortitū esse
 oratorē: in quo neqz summa eloquentia: neqz studiū defuit. Breui
 (vt spero) per meipsum illi congratulabor. Interim significabis
 ei me summā eius studijs atqz officijs habere gratiā. Vale.

Quid de te sentiant oēs et amici tui: et clues tui: significare
 a me tibi desideras. Omnibz vna est sententia: neminez ex
 equalibz tuis maiorē esse ingenio: sed maxie vereri: ne illo
 factis modeste vtaris. Quare mi arthoni si fama bōa te de-
 lectet: si opinio hōim (quā nūc certe non puaz sustines) vide ne ces-
 teris virtutibz tuis que magne sūt: sola modestia deficiat. Intelli-
 go quidē te sumū i vrbē nra ciuē futurū: si ingenio tuo modeste vti
 scueris. Quod vt facias: etiā atqz etiā rogo. Vale.

Cum modestiā a me desiderare scribis: scio hoc vnde pro-
 ueniat. Sed faciā: intelligēt oēs et cines et amici mei si alia
 i me xrus sit. nec istā deesse. Nō potest fieri: qui ista etas
 multa habeat: que reprehēdātur a senibus. Et sepe eqna
 les reperiuntur: qui propter inuidias aut conſingunt aliquid: aut
 maiora vicia nostra faciūt: si quis vel ingenio: vel studio prestare
 illis videatur. Inde scio causā omnē pcessisse: quia homines cum
 omnia in me laudauerint: subtrahunt mihi opintonē modestie: sz
 nō pmitrā eos esse diu i hoc errore. Incūbā i hoc vni vt neqz etas
 te in qua sum: neqz laboze impediatur: quā omnia faciāz que ad ex-
 terminationē hominū accedunt. Tu me (vt facis) ad hanc rē adiu-
 uabis: vt sicut tuis adhortationibus et cōsilijs multo ardētior: fac-
 tus sum ad bonas artes: ita te beniuolentiam malozū ciuū cōser-

uasse: per te intelligam. Vale:

Magis alias de maioribus: & nunc rebus ad te scripsi. Quae enim sunt: ut non modo te ad legendum inuitare: sed etiam valde concitari habeant. Maximam quidem apparatus agendam: quales forte a nostris: bene condita fuerunt. Magnam equitatum describuntur classes instructissime armaturae: fabricantur noue triremes: apparatusque bellum ingens maris terre contra gentes feroces nobis inimicissimas. Et est omnis spes: nunquam tempus fuisse nobis datum quo melius de victoria concipiendum fuerit: quam si adepti fuerimus: eterna pax vbi nescit futura. Omnes enim gentes (haec una excepta) que nobis bellum inferre possent: aut nobis amore demitte sunt: aut armis: aut vi comprehesse. Nichil aliud ergo nostrae republice restat: quam ut etiam hanc nationem frenemus: quod nobis facti non erit difficile: modo consiliis nostris celeritas adhibeatur: habemus omnia: que facile possunt nostris conatibus victoriam suppeditare. Hostis improuisus est: nos consilio moniti. Ille imprudens: nos omnibus rebus necessariis instructissimi. Ille domesticus: et exteris bellis: tam fractus et debilitatus est: nos vero in integri et nunquam alias potentiores. Quid plura quam multe urbes a fide et foedere te nostrorum hostium defecerunt. Nostrae autem urbes quotidie viribus nostrorum sociorum augentur. Nichil ergo est: cur non plane istam victoriam manu teneamus. Nichil deesse nobis volumus. Sed bene etiam de ipsa maturari de spero cum nunquam ad huiusmodi rem conficiendam prudentioribus aut fortioribus ducibus visum sum. Scripsi haec a te: vide ne quicquam eorum prius afferas quam reipublice intererit. Sed hoc nolui te ignorare: ut quod maxime te optare sciebam: de maximis rebus a nobis que hic agitantur: per me doctor fieres. Vale.

Quia litteras tuas recepissim: iam omnia de quibus ad me scribis apud nos divulgantur: quod minime oportebat fieri: si mos antiquus in nostro senatu fuisset seruatus. Nichil enim apud nostros maiores custodiebat magis: quam si de eorum deliberationibus et consiliis rerum: que ad publicam utilitatem pertinebant. Sed de hoc satis ad te: quod ista non ignoras. Illud magis ad rem quam nunc agitur: pertinere arbitror virum sapienter a vobis deliberatum sit de bello suscipiendo pro quo tantus apparatus instruitur. Uideris quidem spondere certam victoriam patrie tue: et omnia bene sperare. Ego vero cum nihil magis incertum videam quam exitus bellorum et omnia que agitantur: patefacta hostibus vestris esse videantur: vereor ne vestra consilia fallantur. Quare si potius de pace fuisset de liberatio vestra sumpta: ea res non solum honestior: sed etiam tutior vobis fuisset. Poteras enim exemplis aliarum gentium viti: et videre sepe multas ciuitates bella suscepisse: que quaeris omnia expedita et instructa habuerunt: tamen in felice exitu sortire sunt. Carthago urbes potentissima multis ante (duce Hannibale) bellum gef

Et cum romanis: & quanquā vastitate italie vidisset: et romanam
pene captā: tamen exitus nō fuit victorie: sed captivā tandē se vi-
dit et romanis legibus feruire. Cyrus etiā rex persarū cum ānis
fere triginta multa bella feliciter gessisset bellū se it inuit spē
rabatq; illa gente victa: se postea in perpetua pace saturū. Quis
autē finem tanti conatus eius abhorruit thanays regina scitarū
(capto rege: et ducētis militib⁹ persarum cessi) satis edocuit. Nec
a me non cōmemorātur vt bella que a vobis gerēda sunt. malum
exitum habeant: sed dū licet: animū vestrū potius ad pacem & con-
cordiam quā ad bellū conuertatis. Nec est aliqua res que hec vo-
bis assuadere debeat poterit enim maiore cuz gloria totū hoc ne-
gocium cōfici quā illud bellū administrari: qz cōtra hostē nō ipa-
rati (vt scribis) sed prouidū ac potentē bellū suscipitis. Et est ti-
mendū: ne alie gentes remouē: ne ciuitates que nunc metu poten-
tie vestre consistite adhuc vobis scū sunt: deficient a fide. Erat itaq;
sapientie vestre: oīa ista videre modestiq; & humanitatis: nō auer-
tere animū ab oratione eorū qui pacem vobis persuadent. Si autē
in suscepto consilio vestro manentis: prouidete: ne in senatu vestro
deliberata fuerint ea: que ante ad hostes perueniant quā a vobis.
qz quā inceptū sit. Nec ad te scripsi q; plurimū in republica potes:
vt si tibi visū fuerit: senatū de hac re habeas: et maturinis de his
rebus iter patres cōdelibere. Ego etiā p fide & benignolentia mea
in vos omnes cupio vobis omnibus bene cedere. Vale.

Specto est summū: ac maximū omnū: quo tanta michi vidē-
tur mala rebus nostris impendere: vt nisi deus aliquis a
nobis hec ipsa auertat. facile possit nostrarū partū desolationē ac
ruinā diuinare. Bellū etiā atrocissimū & famā incredibilē ac pestē:
qualem nondū neq; legim⁹: neq; vidimus: tota ferme puincia iam
dudū est perpessa: neq; vis tanti mali: aliqua ex pte adhuc remu-
itur: sed malū hoc diei integrascit: & semp deterr⁹ habet. Cogit
ergo non diu posse nos tātas clades perferre: quomodo est vix
nunc prullimus. nūc vero defessi patiēdo sumus: & spes ipsa. que
(donec aliquid potuim⁹) nos animabat ad hec ipsa mala. vel re)
pellēda fortiter: vel perferenda sapienter: ita remissa est: vt nullo
oīno esse videatur. Quis ergo non facile diuinare posset: non solū
desolationes: verū etiā illā ipsam vrbis nostre vltimā interitionē.
Erat etiā tēpus in quo vbi nostre ciuitatis vestigia fuerint. hoīes
querēt: neq; erabūt vlla signa hui⁹ olim potentissime ac florētissi-
me patrie nostre: nisi deus irā suā remiserit. et ceperit nos tantis
malis fessos: iam tandē proprius aspicere. Et quonā humana pre-
sidia res nostras destiterūt: cogimur (quod in tēpestate sepe nau-
ale accidit) oīa consilia nostra: oēm spē atq; cogitationem. ad deū
referre: ad quam rem consequēdam: nobis eris & adiutor & locus

Quāuis deus videatur auertisse animā. ⁊ aures a nostris precibus
tamen speramus clementiā suā mutaturā esse in melius mala: quibus
conflctamur ac pene conficimur. Vale.



Interere tue tantā attulerūt aīo meo molestiā: vt nullo tem-
pore maiori in merore fuerim. Et enī eo pducte sunt for-
tune nostre respab. vt iā nihil p̄sidij possit ab hoībus ex-
pectari: maxie timēdū est: ne diuiso etiā auxilio p̄uati sim⁹
qđ si nostro alio errore nobis accidisset: putarē oīa non solū equo
sed etiā forti aīo p̄ferēda. Sed cū hi semp fuerimus: qui pro liber-
tate cōmuni: p̄ fide sociorū maxima bella: magno euz p̄cuios sepe-
numero suscepimus: nescio qua iniquitate fortune eo p̄uētū sit: vt
diuino simul ⁊ humano p̄sidio p̄iuati sum⁹: s̄ nec p̄ocul abesse vi
deo mala oīa que v̄bit vestre euentura diuina st. Querēt (vt scri-
bis) foras hōies: qui post nos veniēt: vbi nā fuerūt tante v̄bitis
fundamenta et tandem illa ipsa patrie nostre fama qua diu in tra-
llo floruimus forte interibit: postq̄ neq̄ id extabit: cuius rei gra-
tia nostra gloria. et nomen v̄dum ingens fuit. Una res potest in
tantis malis consolari: qđ habemus exempla clarissimarū v̄bitum
atq̄ regnorū que similem exitum aliquādo habuerūt: ita vt nichil
aliud ad nos qđ ipsuz nomē p̄uenit. Plures vero (ego arbitror)
ciuitates fuisse que suis temporibus gloria rerum extincta fuit: p̄-
gnes ⁊ preclare exiterūt euz quibus fama simul gestarum in sa-
p̄ter inopiem poetarum vel oratorum qui sua gesta: aut oratione
aut carmine illustrarent. non paterentur earum rerum que digne
imortalitate essent memoria inferri. Utinā nostra re publica que
glorie auida fuit: ita ⁊ homines conquississet quorū eloquētia sem-
piterna esset rerū nostrarū memorandarum commendatio. Hanc
incipio intelligere quanta debeat esse veneratio apud omnes clui-
tates magnificas eorū qui sciunt egregia ratione rerum vel pacis
vel belli facta cōplecti qđ maximam oportunitatē de fuisse nris ho-
minibus nō satis possū admirari. cū iudicare possent omnes suos
conatus ac labores a se frustra susceptos esse nisi p̄ouiderēt qua
ratione possent immortales fieri: Sed de hoc haecenus. Consilij
vero tuum quo in rebus exterius dicis esse vtendū suscipio ⁊ lau-
do qđ qđ serū est (vt aiunt) tempus placādi superos: eum magis ne-
cessitas qđ nostra volūtas facit nos supplices. Mallem hoc reme-
dio vsi fuisset: cū nobis omnia erant integra et signū fuisset ea
a nobis fieri ex aīmo. De qua re plura nō scribo postea qđ a nobis
corrigi nō potest. Facimus ergo quod et ipsi naute in summa spe
state faciūt (vt ar eū libēter exēplo tuo) iam arboze fracta ⁊ qual
sara nauī nra oēs vora faciam⁹. Si deprecatio nra exaudita fuerit
ne ingrati repiamur aduersus numia si vero facta nulla nra pace
inflecti potuerūt eo bono fruemur quov̄rūt illi qui suis reb⁹ ad-
uersis nihil a se p̄termisū esse intelligūt. Vale.

M

aximā omnīū laudem hodierno die cōsecutus ē exercitus noster qui fortissima pugna eousq; in acie stetit pra hostes vt pūnacter p defēsiōe patrie moriēdo clarissimā inde victoriū retulerit. Amorus ergo a nobis ille ingens metus ac summa totius verbis irēpidatio. Cum enim malus semel perire q̄ diuturna obsidione premi: in speratā victoriā consecuti sumus quo in bello nobis certe visum est ip sum celum: ac omnia numina pro nobis militasse. Talis em̄ huiusce maxime cōsuetus exitus fuit vt vix vllus nostrorū militum in bello ceciderit. Quā vero fortunā altera pars habuerit ex hoc apparet q̄ omnes tanq̄ pecudes ad moriendum parati fuerūt. Signa viginti militaria castra oīno hostiū fracta & directa sunt: nemo in illa pugna fuit: qui aut in ore gladij exceptus non sit: aut a nostris cōpīs interceptus. Cum autem victor noster exercitus in urbem reuerteretur: plurimis et maximis hostium trophæis ornatus mirum in modum tota ciuitas nostra fuit ad spectaculum effusa: Hecmo erat qui non daret laudes et gratias deo. Omnes vero non vt rem humanam: sed diuinam laudabant. Tanta vero leticia & exultatio omnium fuit: vt iam non multorum hominum: sed vnus edes facies eadē: itaq; idem anim⁹ videretur. Nullius vero hoīs edes oibus non parebant. Passim nostra militaria exctiebatur tāra largitate & rerū omnīū copia: vt nūq̄ in sola summa felicitate agrorū maior fuerit. Volui hec tibi oīa nota esse: vt qui periculorū nostro rum semper socius fuisti: etiā publice trāquilis particeps fletes: & fortunis nostris congratuleris. Vale:

D

ominus expectatū fuerat a me deliberatiōe vestra: eo mihi victoria: de qua ad me scribis: locūdior fuit etiam & gratior. Non poterā quidē non magno dolore confici: cū laudieba v: bē vestrā aruissima obsidione cinctā esse. Deolebā & plurimū ciuitati (q̄ diu caput nostre pūncie fuerat) debere in deditionem hostium venire. Liberasti ergo me hodie maximo timore: quo pro vestra salute conficiebar. Et habeo tibi quas debeo gratias: qui me participem fecisti rerum: que vobis prospere cesserunt. Intelligo quidē ex his que vobis diuinitus contigerūt quante cure debeat salus vestra hominibus esse: cum eadem iam desperatis omnibus a superis immortalibus conseruata fuerint. Meminē arbitror esse qui non iudicet ista (vt scribis) numina celis: pro vobis non solum pugnasse: sed etiam vicisse. Sed aliud a vobis etiam atq; etiam videndum est: ne animū vestrū nimis in secūdis rebus efferatis. Et illud maxime prouidendum (sicut facitis) vt victoriā vestram potius ad diuinā causam. q̄ ad humanā referatis. Sumus enim fere omnes in periculis nostris animo submissi: & tunc summe veneramur: & extollimus dominū deum. Inscio qua iniquitate postea ingrati repertamur: cum summa voto: q̄

attingimus: Deinde queruntur homines nullam felicitatem esse
perpetuam: et fortunam accusant. Ego vero nullam aliam prosperam
fortunam: aut aduersam iudico: quod diuinam providentiam: que
homines nunc rebus aduersis exercet: nunc ratione corrigit. De
inde autem rerum alia est ratio: quarum instabilitas sepius vicio
nostro: quod fortune nobis accidit. Nec ad te ista nunc scribo: quia pu-
tem a te ignorari: sed ut ciues tuos comone facias: nullo tempore
deum esse magis iudicandum: quod ubi maiora ab illo beneficia suscepimus.
Spero bene de civibus tuis. Non nihil tamen valebit apud eos auctori-
tas tua: si docueris nihil magis reipublicam conuenire: quam ut fortunam
dinem in bello: ita religionem in pace colere. Vale.

Nihil est quod libentius faciam quam de maximis et pulcherrimis
rebus: que hic sunt te certiorum reddere. Postea cum nostra
ciuitas hostili metu liberata: octo ac pacifice dedit. Icrede-
bile est quantum statim ipse reipublice reformari iudicio et
quod renouari cepit. Si quod erant veteres inter nostros ciues discor-
die omnes statim sublata fuerunt. Principes vobis nouas affinita-
tes iniecit. Arces que propter vim bellicorum interierant maiore cul-
tu quam patrio ac moribus opibus repetuntur: neque vnum alias in tan-
to pretio fuerunt. Plurime vero leges antiquae et vetera statuta
que interierant propter nostram insolentiam atque negligentiam modo
renouantur et communi fere omni consensu tam approbata sunt
quibus si obtemperatum fuerit nemo dubitat que in breui nostra in-
ciuitate (is enim est status vobis nostre) aliquando beatioris videamur
quam diuturnam calamitatem experti sumus et fortiter perpe-
si: si eadem (qua diu freti eramus) tranquillitatem: et octum semper
inuenisset. Gaudeo itaque hec tibi communia facere ut quod semper nos-
tre glorie attentissimus fuisti: felicitatem nostram hoc tempore non
ignores. Vale.

De his que ad me scripsisti magnam certe voluntatem animo
percepi. Cum enim semper continuo in metu steterim:
quandiu fuit de vestra salute dubitatum: magna molestia
me liberasti cum superioribus litteris tuis intellexi ciuitatem vestram
ab obsidione (qua opprimebatur) liberatam esse. Illud autem tanta
leticia me affecit: quod mihi renouasti: non solum vos grauissimo peri-
culo esse exemptos: sed etiam ipsam reipublicam quasi nouam aliquam
formam et beatiorum statum dicitur suscipere. Gaudeo me diffidens
us et plusquam credi posset felicitate vestra letor: video equidem illam
egregiam maiorum vestrorum in reipublicam fundamenta magno studio a
vobis excitari. Nam cum leges in quibus vestre ciuitatis salus erat
posita quasi in obliuionem vestram venissent: nec nos antiquis in ve-
be seruaretur nihil mirum fuit si patria vestra ad obsidionem perduc-
ta fuit. Hanc vero restituta legibus et reperta omnium bona con-
suetudine spero nunquam ciuitatem vestram ampliorum aut opulentiorum

236.
fuisse & breui tempore futura sit modo in medio cursu non deficiat. Sed ubi quisque priate potestate magis & republice i seruiat: si mendacium erit ne hac noua libertate frustra gauisus sit. Retinenda est ergo inter vos concordia: nec confirmanda sunt leges antiquae & edenda sunt noua instituta nec promittendum est ut quisque plus possit in ciuitate quam aequas & iusticia. Quod si a vobis perfectum fuerit plane video vestram republicam (ut scribis) in tota prouincia primam esse futuram & vos imperatores his gentibus: quibus aliqui seruitutis. Vale.

Scio te nouarum rerum cupidum esse et accusare sepe me quod non quia te scribo de his rebus que hic fieri faciunt hodie non die ne deinceps possis criminari negligentiam meam. Implebo te non vulgaribus (ut multi solent) neque falsis rumoribus: sed magnis & de quibus certos auctores habemus. Huper ex egypto quidem in urbem nostram nauigauerunt: a quibus cum nostri ciues diligenter percunctati essent: de omnibus rebus retulerunt primis diebus nauem vendidit soluerant: multas nationes orientis & plurimas gentes australes confluisse. Stabant autem regem ipsum nichil tale suspicantem se effudisse extra urbem regia in occursum hostium: qui cum toto exercitu in insulas iuniceorum interceptus fuit. Nec multo post signa hostilia fuisse ad urbem alexandriam mora: qua trepidatione fuga ex omni parte precepta est agitari. Alium mare rubrum petebant: alium vero libiam: Quibus eo ferebat: quo metus est impellebar. Quid deinde secutus sit: dicunt se nichil certum habere. Nam semper ventis ad puppem flantibus prosperum cursum maxima celeritate ad nos tenuerunt. Nec si vera sunt: multum arbitror illa ad nostros ciues pertinere. Agitur enim de prauata pecunia nostrorum hominum: qui se in periculis illis excerceant. Si quid est quod ad te pertineat: curabis ut nihil nimio detrimento fieri poterit transigant a te omnia idem & ego facturum sum. Aliud ad presens non habeo quod a te scribam. Si alius cursum ex ea regione ad nos habuerunt: faciam te de omnibus rebus certiozem. Vale.

Non puto dubitandum ex his que ad me scribis: quin vestri homines qui in egypto versant: passuri sint maxima detrimenta: nisi rationes suas inter inuita rerum nouarum in aliqua regione tutam contulerint. Multa enim sunt que me in maximum metum inducunt: nam si ciuitate alexandrie ille nationes barbarae potius fuerint: eadem ruina sepe trahent: non tantum egyptiorum opes: sed etiam omnium qui ex multis partibus negociando ibi versantur. Si vero diu in obsidione manandum erit: timendum est ne pecunie mercatorum in sumptibus belli prius exhaustantur: quam suo ere publico/aut privato vianatur. Quid futurum sit: nihil possum rebus meis diuinare. Nam cum superioribus annis omnem pecuniam meam eo loci concessissem: video vna die omnes fortunas meas esse consumptas nisi procuratores mei tempestiue visum esset consilio. Cupio ergo de omnibus rebus certiores te fieri: Si quis forte ex oria

64

ante ad vos nauigauerit: cura bis: vt quacūq; fortunā res nostre subierint: nihil sit quod per me lateat. Vale.

Multa ex finitimis regionibus ad nos afferuntur quotidie noua. de incredibili apparatu validissimi exercit⁹ regū orientaliū cōtra ciuitates & terras nostri imperij nichil ad huc tamē certi habemus. Dissim⁹ autē in varias partes per cūctores nostros: qui sagaciter edocerētur oīa. hos enim in dies expectamus. Sumus animo et viribus intenti: qua ratione a nobis atq; socijs periculū illud ppulsemus. Multas ad hāc rē vias habemus. Constituimus em̄ si nobis ita (vt fama est) renūcia tū fuerit ab his quos permulimus super hoc negotio legatos nostros in orientem mittere: qui cū eiisdem regibus de pace tractent que res si agi poterit: mandata illis dedimus: vt neq; pecunia: neq; pollicitatione vlla) dummodo res equa ab illis poscatur) apac tione discedant q; si infecta re videant redēdum esse: tūc his artibus vtantur: quibus facile barbari vincuntur. Serant inter ipsos discordiam. Fingant: simulent atq; dissimulēt omnia. Deniq; attemptent: quibus illozū odia inter se inflammari possint. Exercitus dissipentur: nec vllum finem his rebus faciant: donec aut illi p̄ exercitus dissipentur: aut bellum: quod nobis p̄minabatur in se conuertent. Si vero hee nostre cogitationes: si hec nostra cōsilia nos fallant: stat manu pugnare: et omnia prius experiri / q̄ barbaris natiuibus seruire. Sunt enim nobis arma & equi / habemusq; viros audaces in bellis / neq; duces nobis deerunt / qui consilio & viribus non solum fortiter cū hoste confligeret / sed etiā vincere scient. Quid sit futurum / deus nouit / nos bene rebus nostris speramus. Vale.

Bellum mihi significas magno apparatu ab orientalibus regibus institui cōtra vstrū imperium. sed nichil a vobis pretermitti / quod ad propulsandū hoc periculū a vestris ciuitatibus & sociozū pertineat. Non video quid possit vel ad hanc sapientiam vel virtutem vestram addi. Si enim fortuna consilijs responderit / non dubito omnes istos bellozū cito motus quieturos. Si vero manu dimicādū erit (spero) & si copijs inferiorēs sitis / tamen et robore militum / & scientia rei militaris superiores futuros. Quāuis enim hee nationes barbare multitudi ne equitū / & potentia semp multuz valuerint raro tū in suis bellis viciores fuerit. Magno clamore belli p̄ta inuēnt. Fortes primo impetu videntur. Spargunt tela sua temere / sed cum ad enses vē tum est (facto sanguine) omnes tega vertunt. Nostri vero exercitus / nec segnes sunt ad inuadēdum / nec minus fortes ad sustinēdum vel pericula / vel castrēs labores / quotiens ab hoste lacestū tur / omnia tamen prius (vt facitis) temprandā sunt / q̄ experienda fortuna belli. q; si vestra sapientia a vobis cūtari nō poterit / qui

fit colligendum cum his barbaris/decertadimus a vobis p gloria vestra/ac imperio/quod a vestris maioribus amplissimū & illustre accepistis / cauendum maxime erit / ne hostis vos imperatos offendat. Nam dum exploratores in omnes partes dimissis/qui ad vos referrent de consilijs hostium/de moribus si qui ab illis agitantur / dum legationes mittuntur ad eos/ interim occupandi sunt aditus/artes inueniende conscribendus est equitatus/et omnia ita a nobis sunt instruenda/quasi iam inter fines vestros: & in medio regno versarentur. Ceterus enim legati vestri agēt de pace et totū negociū conficiēt si intelligent vos nō minus ad bellū paratos:q̄ ad ociū et concordiam.Sed quia spero hec a vobis p vestra summa sapientiaz esse perfecta. Plura ad te de hac re non scribo: sed quid est q̄ pro vestra re publica possit a me vel cōsilior vel manu fieri:libenter omnem laborem: atq; omnia pericula pro vestra salute adhibeo. Vale.

Quissima res his diebus nobis accidit:neq; ad vllō nostrorū ciuitū alias audita. de qua ego te certiorē facere sē sua vt negligeres nullā rē forte tantā aut tam occultam quā nō maxime cuperē tibi in p̄mis esse notā. Puto (ni fallar) te oli cū apud nos esses intellexisse: quorū horū factione ciuitas nra in erit: si miserit suspiciū: hominē patrie amantissimū. De quo facto plura nō scriberes em̄ ista ad ciuitatē nostrā pertinet. Interim hostes nostri inuasērunt vr̄bē, que optimi ciuis consilio infecta: sue temeritatē breuit penas dedit. Obsessa q̄dē ciuitas fuit commearus interclusita vt res plane ad deditonem expectaret. Tum vero supplicius animose ad p̄mū conuertens cepit agitare noua cōsilia: quibus hostem iam insulantam menibus deuitiū suis ciuibus traderet. Repente se in castra hostilia cōsulit: dixitq; de rebus maximis verba apud ducē hostiū facere: qui ce miter ex ceptis inquit se nulla etiam ratione patrie teneri: qu nūq; ei? cul p̄a: nec vllō errore: tam male de se merita esset. Deinde hostes nostrū monuit vr̄bē nisi vno mō a se expugnari posse: q̄ si cōsilijs suis obtemperatū esse: non dubium: breuit illos vr̄be porturos. At enī locum non esse longe a menibus: arboribus conscutuz: suastiq; ve de industria fugam simularet/occuparetq; locū insidijs aptissimū. futurū (inquit) et ciues remissiores esse ad custodiam: noctuz facile posse mea conscendi: & totam ciuitatem capti. Qua res cum ab hoste credita esset/ neq; aliter q̄ ipse consuluerat: facultatum. Deinde omnia nostris significat: qui portis aptis: circa secundam vigiliam effusi: hostes insidijs postros coneluserunt: paucisq; beneficio noctis elapsis: ceteri cōpressi sunt/cessi/aut capti. Nec nondum patefacta esse volumus: quo maturius exercituum vestrū ad eorū mens perducamus. Tu autē hec secreta habebis dum effēdi: rēpus datū esse per litteras intelliges. Vale. Data Sandall.

kar. februaryus an ortu solis: cum hec gesta essent.

Sulpicij magni in re. pu. amore narras. Ego vero plurimum gaudeo oia vobis preter spem euenisse. Sed non possum induci: ut factum ciuitatis probe de exilio viri. Nam cum ciues tui semp suplicios habebis. Nec erunt qui patrie male de se merite bene referet. Illud autem maxime a vobis cauendum est: ne aliquando ciues paratos de sua patria bene mereri: postea sibi res nostra publica iustos sentiat: et auxilio militari viros optimos intelliget. et primus locus in senatu esse his: qui non dubitant patriam qualibet ratione a se oppressus iri: modo ipsi oia possint que velint. que autem scribis: ne hanc vestram victoriam speretis: haud multa ad monitione indigeat: ita auxilio: ut fide: consilia vestra inuare possim. Spero vos oia sapienter preperisse que in viram patrie possum accidere. Nec vobis deest consilium aut vires: ad hanc maximam rem conficiendam. Sed nonis forte minoris sapientie est: scire vincto uti modis: et aliquando in medio cursu victorie subsistere: que vestra progredi. Non dico iam bonam occasionem negligam. Multa enim sunt que vobis hanc illam victoriam permittant: improuisus aduentus vester: et repudatio inimicorum: nouitas facit: meror suorum quos fere oes audierunt insidijs vestris esse interceptos. Omnia apud illos perturbata: ita faciliora vobis prestabunt. Sed cum in rebus bellicis fortuna magni imperium habeat: multa a vobis timenda sunt. Sed nescio an aliud magis: quam hi qui ceperunt vincere: non satis pericula attendunt. Nihil non temere sepe ab eis fieri solet. Et hostibus interim crescit animus: et spes que primo impetu excederat: maior his insurgit. Preterea nonisquam accidet: ut qui in fugam versi erant: restauerent bellus et acrius pugnent: et si a principio non desperassent de victoria. Plura de hac re scribere si michi octum esset: aut si tuam ciuitatem egere consilio putares. Et est etiam non post factum: sed antequam res fiat: consilium de summis rebus habendum. Vos autem (ut ad me scribis) iam insignita ad urbem hostium mouistis: opto ut illum exitum vestra consilia inueniant: quem fortuna visa est michi patrio in successu vobis promississe. Ne per gratiam michi feceris: si mature de exitis rerum vestrarum omnia ad me scribis. Vale.

Sic noua delectent / habeo quidem vnde possum abusu de hunc tuo desiderio satisfacere. Nostra quidem aut patrum memoria: tante rerum mutationes non fuerunt quante hodie instant. Et iam in nostris partibus sunt: omnes fere ciuitates huius nostre cisalpinie gallicae nouas res agunt. Alie veteres dominos deponunt: et se in libertatem vendicant. Alie sibi novos tyrannos faciunt. Multe dum nouis rebus student: suo magis quam alie no iagendo videntur: multe exempla ceterarum sequuntur. Nonnullae conantur reuocare antiquos dominos: que bella potentiorum de pun

elpatu suo dispoſuerat. Nec vlla eſt ciuitas in hoc Imperio: q̄ ſa-
 eis vel conſilio in tantis motibus viatur. Lues: alius in alium cō-
 ſpirat. Populi eos habet ſui: furoris duces: qui vi ⁊ ſcelere cete-
 ros antecellat. Cremona oī vrb̄s opulentiſſima: in rapaucos an-
 nos multos principes mutauit: nūc ſub tyranno ſeuiffimo eſt poſſi-
 ta. Buxia crebuis equitatū ppulſationib⁹ atteritur: etiā videtur
 ſtatū ſuū inclinare: hoīes iudicat illā breui nouū dominū habitu-
 rā. Pergamū vero ciuitas magis belloꝝ ciuiliū diſcordijs op-
 preſſa: ceteros hoīes in ſe admittit. Certat eñ nō ſolū vtra pars i-
 peret: ſed etiam vtra ſit. Neq; malū ipm̄ in venis eſt (vt aiunt) ſed
 multo fortius in medijs viſceribus eſtuat. Non eñ ſub vno tanto
 principe ſed ſub diuerſis et in manibus tyrāni affligit. Nā cū alī
 quādo magis ingenijs et aīs ſuoꝝ: ſi ciuiſi floꝝiſſet: nūc facta colo-
 nia eſt: et oīs colonte hoīm ſordidiſſimoz et agreſtū repleta: quā
 vrb̄ vñā in tota italia omnīū in ferrimā atq; infortunatiſſimā fa-
 cile poſſū iudicare. Innumerabiles alie ſunt: que ſuā ⁊ ipſe inſell-
 et fortuna habēret magna in tēpeſtate poſſite. Sed oīa melius in-
 telliges ab eo quē cū his litteris ad te mitto. Tu ſi quid magnū
 habes in his partib⁹ in quib⁹ diuerſariis: omnia ad me ſcribe: ne
 quicq; rerū veſtrarū ignozem. Vale.

Corinthia tuam plenā nouarū rerū accepti. Miſeret me cō-
 ditōnis ⁊ ſtatus tot magnificaz vrb̄ū ⁊ populoz pun-
 cie veſtre. Cuz eñ in tota latu nulla eſſet pars ingenijs
 aut armis illuſtrior: video illā veterē gallice ciſalpie glo-
 riā: nā ppe defloratā eſſe: ⁊ ad deſolationē redactā. Sz hoc habet
 omnis maximarū rerū fortuna: vt cuz ad ſummū peruenerit: tunc
 intelligamus prope exitū eſſe. Grecia ipſa (vt exēpla maloz pau-
 lo altius repera) diu nō ſolū diſciplinis: ſed etiam armis italia de-
 cit: nec procul abſuit: quin (duce alexandro) macedonie imperiū
 orbis terrarū poſſideret: ſed eo ex rebus humanis ſublato: circa
 ipſam verticē defecit. Roma vero exemplū omniū prouinciarum
 ac nationū vñū imperij quod a regibus ſumpſerat: ſub conſularē
 imperio quocunq; ad prothos extendit: ſub iperatoꝝibus vero nō
 ſolum famā: ſed etiam potentiam ſuam cū finibus orbis termina-
 uit: tamē nō potuit illud imperij: quod olim dominatū erat: vꝑ cō-
 ſeruare: vel tueri: ſed vidit omnē ſuā gloriā primo a Conſtantino
 in greciā. deinde ab extremis regib⁹ modo ad occidētē mō in ſep-
 tentrionē eſſe tranſlatam. Hoc vno gaudet ⁊ conſolatur q̄ nemo
 ſi ex his ad quos regionē noſtri orbis mandauit: qui non gaude-
 et ſe Romanoꝝ regē dici. Veſtra autē gallia tam conſoz ⁊ famā
 rerum geſtarum et optimarū artūꝝ excellētia creuerat: vt ceter-
 rarū prouinciarū ſplendorem vincere: ⁊ antecedere: noſtroꝝ vide-
 retur. Hunc ruinam ⁊ finē ad me ſcribis. Non habeo quo ſolatio
 mel⁹ poſſū fortunā veſtrā leuare: q̄ his exemplis: quibus etiā ſer-

pe ut soleo:quādo aliquid mihi accidit:quod nimis durū sit: atq;
asperū in reb⁹ meis. Nichil autē in hac regione agitur,quod sua no
uitate vel magnificentia sit scribendū. Sum⁹ est oēs in tāto octo
quādo nescio an alias fuerimus, & vereor ne hoc forte virtuti pri
sce & bonis acub⁹ nostris noceat. Nā vt nimia fortune asperitas
ita immoderata prosperitas sepe glorie nocuit. Vale

E si ea de quibus ad te scribo: nō ita noua inuistata ve sine
vi nūq̄ alias hoibus aliquid huiusmodi obtigerit tamē
non paruam ex opinione que habebitur admirationem
excitatur. Vecturus hō (vt scis) quōdā habitus nostrorū
cuium opulentissimus: re sua male procurata multum eris alieni
cōtraxit: cauit autē magnopere: ne id a quocūq̄ necessarium: aut
eorum qui hominem illum diligebāt: rescitum esset. Quid postea
egerit: tum apertum fuit cum fortunis eius amplius succurri nō
poterat: res fortassis aliquo anno composita fuisset. Contractis
ergo vndiq̄ sacris eius q̄ oculatissime potui: ipse profici per
egre simulauit naturęq̄ asaturum primo die sexulis aut ipsius
kalendis pollicitus fuit: hortatusq̄ est nos omnes que diligebas
mus: vt sponsonem pro ipso faceremus/ si quis forte eum conue
nisset in iudicijs. Arbitrabamur autem illum/ aut nullum/ aut per
modico ere alieno teneri. q̄ si magno etiam teneretur/ putabam⁹
eū soluendo esse. Quid plura? fide iustionē pro illo fecimus deinde
profectus. Cum vero dies contracti eris aduenisset/ isto homine
(vt ex bona fide oportebat) die statuto non comparāte/ paulopost
ad satisfactionē reposcimus a creditoribus. Multa de isto questi
sumus orabam⁹ iudices/ vt idē termini nobis progarēt/ q̄ vbi a
nobis impetratū iri cognouimus/ necesse fuit pro illo dependere
Remuneratq̄ fuit illa sūma pecunie quam suis creditoribus de
bebat. Que res et si per incōmode ceteris accesserit / mihi tamen
adeo grauis fuit/ vt nūq̄ spe rem posse me exolvere ere alieno q̄
eius rei grātia cōtraxi. Nunq̄ posse fieri putassem/ vt aut homo il
le ad tantā inopiam venisset / aut suos hmoi machinationibus et
volis peteret: Sic res euenit/ vt fides illis quib⁹ nil pudoris/ aut
modeste inest/ prestatur. Ceteri maxime hoc factus admirantur/
sed ego penā fidei mee pfero: Tu si quādo ad a te spōdendū aliqd
erit pro alio exemplo meo cautior fies. Nullā tñ artes arbitoz es
se que min⁹ grātie et magis incōmodi afferat hoibus/ q̄ eam que
docet pro alieno debito in iudicio sstī/ & fide tubere. Et est nostrū p
uerbiū. Qui pedē in laqueū mittit/ suo tantū periculo & labore ex
oluit. Sed tarde in re mea perspexit. Vale.

Dibus februarijs reddite mihi sūt littere tue/ quib⁹ mihi
significabas de p̄dia vecturū, & me sapienter admones q̄
tuo exēplo in re mea sñ cautior. Facis hoc p tua in beni
uolētia/ q̄ sūma est & maximas tibi dico gratias. Sz illud

velim/scias) paulominus me hac tua factura esse animo commotus
 quā si in parte mearū fortunarū damnum factum esset. Ita enī sem-
 per de te iudicavi: nihil posse tibi accedere/quod non mihi ppriū
 esset quod ego arbitror multis oliz per te signis perspexisse. Nec
 longe abesset/quin hoc tempore tibi animū meū reconderem: si fa-
 cultas adesset. Sed cū assiduus bellus patria nostra itaqz attrita sit:
 ac pene consumpta: nec redditus agrorum dominis respondent
 nec ille artes in ciuitate exercentur / quibus magni prouentus ee
 pecunte inter ciues agebantur: omnia quidē emolumenta nos de-
 stituerūt. Et si qui sunt quib⁹ opes ⁊ pecunte sint / nemo tamen est
 qui non malet suas res in portu continere/quā se manifestis peri-
 culis committere. Si quid est tamē in quo ubi possim aliquo studio
 vel opera mea prodesse/omnia bono animo faciam/ que vsui tuo si
 rellaxero esse. Nec volo consiliū tuū debere intelligi his reb⁹/ que
 ad te pertinent. Ceteris vero in rebus utar prudentia tua. Pecun-
 nis non possum mea te iuuare. Satisfactionē autē non dubitabo/
 et cautionē pro te facere/ et obligare oīa mea si intelligā que tibi
 super hac re voluntas sit/ ⁊ si mihi erit pro te depēdendū. Quod
 si cognouero te vlla in re propter verecundiā officio meo noluisse
 ut: minues eam opinionem quā semper mihi de tuo in me officio
 atqz perpetuo amoze feceram. Vale.

Quod de reb⁹ iniustitias ad te scribo: videoz michi rem tibi
 gratā pficere. Scio enim te semp harū rerū cupidum
 fuisse. Faciā ergo te participem pulcherrimū: neqz mul-
 tis annis ante a quoquā nostrū audiri. Iuuentus est in ciuitate no-
 stra princeps: qui cū libertatē publicam armis diu prestisset: ac⁹
 (vt nos omnes putamus) conscientia rerum suarum tandē cepit
 consilia sua in melius vertere. Vocato enim populo ad concionē:
 orationem habuit apud illam egregiā atqz illustrem: in qua et fut-
 proposuit et administrationis: quam gesserat (reddita ratione) ci-
 ues docuit: quo animo in rempub. esset: modo sit concederetur cō-
 muni libertate cum suis ciuibus secure. vii. Multa sapienter atqz
 magnifice ad hanc rem adegit: que admirationem oībus facerent
 Postq̄ ab eo animo peroratus fuit: magnū aliquādiu exiit inter
 nos silentiū: alijs nō satis se intellexisse arbitantibus alijs) quibus
 maior prouidentia inesset (dubitantibus quozsum illius oratio p-
 geret. Sed cum omnibus libertas dicēdi facta' esset: ac plane hor-
 taretur: peroraretqz vniquēqz optimum sententiam suam dicere
 nemo fuit qui non diuinas atqz immortales gratias ei ageret: q̄
 respub. in sedem suam reduxisset. Pollicitiqz sumus omnes nō so-
 lum rei impunitatem futuram: sed etiam opposita nostrorum cor-
 porū salutem eius: atqz incolumitatem defensores daturusqz ope-
 ram vt priuatus aliquanto beati⁹ viueret: q̄ olim cū solus vbi
 imperasset. Que res vbi ab illo intellecta fuit: ipse omnes suos

fasces populo subleat. donauitq; antiqua libertate patriā: leges
antiquas restituit: nec aliquid ex prisca & bona consuetudine liber
tatis omisit. Hunc vero equali iure fruitur nobiscum. Hos autē
tanto ocio sumus quantū nunq; alias sperare ausi fuissimus. Cre
dote huic nostre felicitati q̄ hoc pulcherrimū eius factū admirari
propterea omnia volui a me significari tibi. Si quid vero erit qd̄
vel in senatu nostro: vel quod populū geri a me pro tua comodita
te poterit: habebis me tibi summū amicū & quo p̄ tuo iure in oib;
rebus tuis libere vtaris. Vale.

Recte vobis accidit q̄ patria vestra antiqua libertate do
nata est. Sine em̄ casu hec obtigerit siue p̄silio: nō potest
hoc non diuinitus accidisse: sed magno studio a vobis cu
randum est: vt vestro bono isto p̄diutissime possitis frui
Nulla autē res magis hoc efficiet q̄ si rerū sūma ad plures delata
fuerit. Sophocles (vt est i fabulis grecorū) cū veller quādā trage
dia hoc idē psuadere atheniensī populo. periculū s̄duxit inferis q̄
lōga oratione atheniēses hortabāt ne leonē in vrbe nutritū: aut
nutritū discerēt: equo aīo pferre. Quē rē sapiētissimus poeta suo
carmini iferuit: vt & grauitate auctoris: & nobilitate figmēto: doceret
populū nō cōmittere potentiā vrbis alicui vni/ q̄ opibus & ingenio
ceteris prestare. q̄ si ea sibi libertas esse cōmissa/ suadebat etiam
seruitutē esse pferendā ne contumacia populi dno grauiore vtire
tur. Nichil vnq; fuit quod Romanū populū/ dominū gentiū/ eque
libertate priuaret/ q̄ cū maluit potestate que erat omniū esse pau
corum/ q̄ suā/ & seruire potius i peratoribus q̄ regnare. Incredū
bile q̄tum restituta libertos delectet/ & cum alter in magistratib;
conferēdis/ studet altero gratiosior videri/ facile euenit/ vt nō pos
sint omnes iure equo vti/ cum plures sint in ciuitate qui vel opib;
vel eloq̄ntia animos multitudinis ad se alliciat. Que res si a vo
bis etiam atq; etiā non fuerit prouisa/ verendū est/ ne potius a vo
bis nouus domin⁹ sit in vestram tempu. inuectus q̄ p̄petuo a ves
tris ceruicibus sublata seruitus. Nō dubito hec eadē pro vestra
sapientia (que summa est) prudenter a vobis p̄fici. Sed nisi edo
ctus fuerit de suo periculo populus/ videbis breui i varia studia
illā scindi/ nec satis intelligere/ quozsum facta sua vergāt. q̄ aut
cupis omni officio tuo vel in senatu vel in populo pro me defungi
nulla me noua voluptate afficis. Est enim non solū tibi v̄sitatum
sed etiā quotidianū omnē curam suscipere: que vsui mearū rerum
accedat. Aliud nō est quod a te magis velim/ q̄ vt me (sicut facis)
maxime diligas persuadeasq; tibi neminē viuere/ cuius benignitē
etiam & veritatē maioris faciam. Vale.

Andē ex magna sollicitudine & metu liberat⁹ sum. Spe
ro te multozū et litteris: & sermone intellexisse: me dum
iter erurle peragerē: quo peterē vrbē romanā: in quof
dam incidisse: qui assiduis latrocicijs infestabāt eā prouinciā: & se

re oēs viarū aditus occupabant. Putabā in manus carnificū peruenisse: qui me multis modis cruciaret. Ego vero cum animus ipsum meū parare ad fortiter perferendū oēs penas quas illi mihi inferre voluissent: neq; iam istos quicq; rogare: inueni apud eos maiore pietate q̄ fuissem vnq; ausus ab eis sperare. Luz enī quis nā essent: aut quibus artibus/quo ve questu vterer: diligēter perquisissent: respondissent ad ea: que mihi visa fuissent illo tēpore pro meis fortunis dicēda: statim me bene sperare hortati sunt. De cetero humanitate p̄functi sunt: cū vero ipsi vici sum fuit (habito iter se consilio) non solum me sine vilo interuentu pecunie dimiserunt sed etiam necessarium mihi cōmeatum prestiterunt. Dimisso autē proposito romam petendi (habita prius illis maxima gratia) incolumis ad meos regressus fui. Nec ad te magno studio & voluptate scribo: quem scio pro singulari in me beniuolentia tua semper aduersis casibus meis indoluisse. et maxime secundis rebus letari. Vale. Et de tuo statu ad me sepe scribas.

Quod humanissime tecū predones egerūt: non tā fortune tue attribuēdū est q̄ morib; tuis. Es enī oīm hoīm lepidissim;. Aliquo scio p̄fuerūt tibi ille tue faceret: & i os sermōe tuo suauitas: nō min; fortasse/ q̄ q̄ nūq; rei pecuniarie opulēt; fuisti. Est ei gen; hoīz magis auarū q̄ crudele: Luz ergo p̄ benign; & comis esses/ nec haberes quid lucri tecū facerent: probe sibi p̄spererūt/ ne diu fieres illis sumptu; p̄ te ego factus iudico. Illud vero q̄ i tuo discessu factū ab ip̄is narras/ nō solū liberū discessum/ sed etiam cōmeatū & cetera officia humanitatis eos tibi prestitisse/ nō satis possus admirari/ cū vix huiusmodi pietas inueniatur apud illos hoīes. qui se volunt frugi & bonos dicā. Sed (vt arbitror) hi qui sceleribus suis dieu freti sunt/ repetent i terdū auidius honesta studia: q̄ illi qui semp inter leges & iudicia viuūt. Quicquid fuerit: maxime tibi gratulor q̄ me ex metu marimor: & te ex piculo non paruo liberaſti. Cupio tamen eiusmodi fortunā non iterū experendā: & eris (vt spero) deinceps in tua salute custodienda cautior. Habeo tibi gratias. q̄ de tua liberatione incolumis ad me scripsisti. Sciebas enī me non minus tuis: q̄ magis incōmodis angī. Horror vero te atq; obsecro vt ad nos accedas. Facies enim rem omnī post tuū reditum amicis tuis gratissimū: michi vero adeo iucundum. vt nulla maiori voluptate cumulati; possis me afficere. Vale.

Rem nō cōsuetā ad te scribo: quā si quāta sit ex tua prudentia iudicaueris. excitabit (crede michi) quādā ad res magnas incredibilē i te amorē: Lat; luri; cū p̄ etate nōdū possit ad sūmos nfe r. p. magistrat; admitti: nup magno p̄ se iu ciuitatis absolut; est a legib; que nichil p̄ter morē antiquū

fieri pmttūt. Quā em̄ ppter crebros profectus multū dūces ex nos-
tris aiaz fortissime pugnādo admississent: neq; vltra nobis suppe-
terēt: qui ad tānū piculū admitterētur: tanta superiorib; bellis
huius adolecentis virius ipugnādo cōspecta fuit: vt milites nos-
stri nunq̄ se victuros: nisi ipso duce: sperare possint. Nū est itaq;
ex cōmuni sentētia cōtra leges nostras: cessitq; honestas vtilitas
et instituta necessitati paruerūt. Quae res modo tibi aliquid cū sit
tantū infāmāre te debeat atq; incendere: vt nichil dies ac noctes
magis cogites. q̄ cōmodo etiā tu viā tibi ad huiusmodi gloriaz
facias. Quō tibi difficile nō erit: si nihil tā arduū putaueris: q̄ mo-
gno ac nobili animo non sit facile. Vale.

Caius Lucius: donatū esse nostra repu. egregia dignitate
p sua virtute: bono exēplo factū iudico. Nec aliud puto i
nostra ciuitate meli⁹ esse: q̄ vt vnusquisq; i nostra repu.
possit. q̄tū virtute et reb; a se gestis alios ārecedit. Sed
reor: ne pleriq; cum gloria maiorū magis q̄ sua virtute cōfidāt: id
ipsum moleste ferāt. Scis ergo mala que sepe vbi nostre inuidia
attulerit. Nam cū plurime sint alie pestes: que magna pleriq; res-
gna euerterūt: me scio an nulla pniciosos hūano generis: q̄ hec quā
stati dixi q̄ vna modestia ciuitati possit: id forte legib; et patrie
meli⁹ pduceret tarde ad honores accedere: q̄ in tēpestiuīs magis
stratib;: cū inuidia et odio multo: q̄ vit. Sed cū nulla sit humilitas
(vt aiūt) que morsus huiusce hominū vitare possit: oīa que casus
tulit: sunt magno animo ferēda: et eo fortius virtute vtendū: quo
magis a plurib; illa expugnātur. Proboq; id nostre ciuitatis fa-
ctū: quo Caius lucius absolūt⁹ est legibus: et in illa dignitate cōst-
itutus: quā ille sepe p patria fortissime pugnādo emeruit. Quātū
sūt ista res priorib; studijs meis: que pro repu. suscepti adiecerit
breni intelliges. Gloria enim Caij nostri sepe me e somno excitat
Non quiescām ergo: donec quez etate et gloria superiorum prope
equalem videor: eundem et magnitudine animi et rebus magnifice
gestis consecutus fuero. Vale.

Non de priuatis cōmodis (vt sepe antea) sed de salute no-
strorū ciuū has litteras ad te ob signaui: si vnq̄ tēp⁹ fue-
rit: quo tibi status reip. cure fuerit videat hodierno die
illū et illio tuo: et auxilio velis adesse. Multa enī spendēt: que nisi
artētissime sint a te pcurata: facile erūt in magnū eruptura incen-
diū. Quare etiā atq; etiā iter ad nos festina. Nec vlla res tāra sit
que tuū aduētū remoret. Quēs quidē p sententiā tuā affectant. scitūq;
in te vno cōmunē omnī salutē esse repositā. Noli itaq; tantā oīm
expectationē differre. persuadeasq; tibi: omni principatu melius
esse hominē a suis ciuib; diligī: et hanc consequi gloriam: q̄ nul-
lum pro repu. vel periculū vel laborē effugisse. Plura de beneuo-
lentia: et spe ciuū omnīū in te posita scriberēt: nisi tu qui oīa nosti

et summe patriā diligis/ea teclī melius perspiceres. Vale.

Sed ea in me esset vel auctoritas vel facultas. vt malis reip. subuenire possem. nullū certe vel laborē vel piculum pro p̄muni salute fugerē. Sed multa sunt que incutiant mihi huic rei diffidentia ac desperationē. Nam & pleriq; ex nostris malunt potius oīa perturbare. vt ipsi p̄esse videantur. q̄ equo iure inter vos viuere. & plures sunt in ciuitate q̄ nō satis interno- scūt. quid inter seruitutē & libertatē ciuili sit. Si qui vero inueni- tur in ciuitate qui bene de repub. & iudicēt: & sentiat: nihil eorum oratio ad multitudinē valet. Nec video itaq; quid possit mea p̄sen- tia patrie & ciuibus nostris afferre: nisi vt multas inimicitias / neq; mihi necessarias / neq; r. pu. assumam: q̄ vbi in ea sententia om- nes sunt vt salutem meam his fluctibus & procellis. r. p. cōmitari / non recusabo amore patrie: omnia prius experiri: q̄ fallere tantā ciuili expectationē. Habes iudiciū meū de repub. Tu quid sim fa- cturus / cum de voluntate ciuium nostrorum iterum conuenerit: ad me scribere festina.

Vale.

Quis sit nostre ciuitatis status ex hoc potes intelligere / q̄ nunquam melioribus auspicijs iacta fuerunt fundamēta nostre. r. p. quā hodierno die. Cū enī olim senatus noster cogere tur: vt de sūmis rebus cōsultaret: oēs seruiēbant temporis: si quando sententia partes diuidebantur: nemo erat qui quod sentiebat: auderet libere consulere: nunc vero concurrunt tantis studijs ad libertatem non fictam atq; umbratilem (vt olim) sed & qualem a patribus nostris acceperimus vt nunq̄ vili sumus? no- bis viuere: nisi hoc tempore: in quo nunc sumus. paucis enī qui publicā libertatē opprimebant de ciuitate electis: oīs equo iure vtiuntur. Licet cuiq; de nostra republi. & qd sentit dicere: & qd dicere libere sentire. Studia que priuatis reb; adhibebantur: oīa ad ap̄li- tudinē reip. sūt cōuersa oēsq; in hoc vno maxie sūt intēti: quis eo- rū potissime p̄sit ciuitati. Si ergo cupis inter tuos magnus habe- re: accede ad hāc nostrā rēp. quā optimā & pulcherrimā habemus tantum quidē in ea poteris q̄rum ceteris labore: industria et so- licitudine prestabis.

Vale.

Quod optima repub. vtimini magi vestra q̄ mea cā gau- deo. Mihi ei cū maria p̄vite exacta sit. nihil p̄tē eē quo diu vtendum sit. Vestra autē etas q̄ in meliori cursu est in futurū spectat: multa que tunc sibi possit in gerēdis magistratū b; p̄mittere. Si qd vero erit in quo possim patrie p̄desse nō solus oēs labores fortiter p̄illa suscipiā: sed etiā oēs molestias: & solici- tudines equo aīo ferā: & satis fructus p̄cepisse ex laboribus & studijs meis arbitror: si vestrā rēp. q̄ optimā atq; ap̄lissimā: posteris ve- stris vna vobiscū reliq̄ro. Si autē illa officio meo nō egerit: gaude- bo sūmos atq; sapiētissimos in vestra ciuitate reperiri q̄ optimis

legibus sapientissimis institutis: patriā possint tueri. Ego vero (quā magis oculis: quā negociis concedi senectuti mee desidero. Vos qui in ea exornanda atque locupletanda occupati estis / pro vestra sapientia considerabitis: quid reip. cōueniat. Quicquid est de ea cōstitueritis ego boni consulam. Vale.

Quid de publica utilitate nostrorum civium sentiat et qua ratione ea res melius possit a nobis agi: cōstitui ad te scribere: ut omnium cōsilioꝝ meoꝝ rationē tibi in praeiis aperiri. Sepe aio p̄speri quō n̄ se ciuitatis vectigalia: ac cetera pueni: sine villo nostrorū ciuiliū aut socioꝝ incōmodo maxime possint ad augeri. Sed ad hanc rem conficiendam: vidi opus esse mihi tuo cōsensu atque prudentia. Non ignoras: multis annis antea neque mercatores/neque publicanos (propter incursum piratarū) tute potuisse hoc nostrū mare nauigare. Unde accidit ut multo minoris nostra vectigalia veniret. Nā cū vnusquisque pacto isto conduecat ut sibi nō reip. p̄cā: necesse est ut nauigādi lucrū illos ad hanc vecturam impellat. sitque ut nō velint periculo sua cōmittere cum maior pars cōmodorū ad eos perueniat ex quo nostrorū erariū nō parua iacturam ac dispendiū sustinet. Quid autē mercatoribꝫ accidit propter piratarū: quō die intelligimus: cū fere oēs artes in ciuitate n̄ a defectu mercis ad nichilū deuenierint. Quō dānū non solum ad priuatas personas: sed etiā quousque ad ipsam republīcam peruenit. Cōsiliū meū erat: ut publice triremes instruerentur. conscriberenturque hoīes: affuerit bellus marinus: qui cōmoratus rutos redderent. Hoc enim modo et animos nostrorū socioꝝ confirmaremus: et vectigalia nostra recuperaremus: quā prope modum interierūt. Mercatoribꝫ autē mare tutū esset: piratis metu nostre classis nō audiētibus per mare vagari. Hoc sepe in nostro senatu cōmemorā: que et si a multis omnino probarentur tamē aut propter inuidiā: aut propter gratiā eorū qui me nō possunt equis oculis aspicere: nondum ea res in cōsultatione deducta est. Sed ubi te adiutorem ad hanc rem haberem (spero) facili obtentu ea omnia fieri: de quibus ad te scripsi. Non fugies ergo (velut confido) hunc laborem suscipies tum reipublice causa tum summa in me beniuolentia tua: hanc procurationem tibi honestam et reipublice quā vtilem. Vale.

Nisi res de qua ad me scribis: possit aliter quā p̄sentia me expediri: p̄pediē accedam ad urbem. Sed illud valde mihi roꝝ quod in re apertissima nemo est qui tibi consentiat. Non v̄ deo ei quod ad tuū cōsiliū addi possit. Nā si n̄ f. a. r. p. diu op̄pressa fuit volumus necesse est ut mare quod his annis piraticis latrocinij vexatū fuit aliquā nris vectigalibꝫ ac mercatoribꝫ pareat alitē nostra reip. (que vix adhuc stat) breui nulla erit. Cōstitui tamē prius ad senatum hac de re scriberes: honorari quo sciam qui in suis

242.
blecēdis graues in patres habentur: vt hoc negotiū reipū causa
suscipiāt. Sepe em̄ gratia quedā sūmis viris habet: cū ab his de
cōmuni salute reip. agitur: que res si ab hoībus inferioris ordinis
tracet sepe inuidiā magis efficit q̄ reip. ratio possit. Et quia mo
destiā tuā cognouit: scio id te nō moleste passurū q̄ ea que ad te sa
pienter pro publica vtilitate perspecta fuerant ab alio perficien
tur. Curabis autē vt si quid huius rei in consultationem venerit.
tuis litteris certior fiam. Vale.

S de nostra re publica ad te liberius hoc tempore scribo
q̄ oī fecerim: nihil est q̄ admirari te oporteat. Nunq̄ em̄
tēpus fuit quo vehemēnus ad te p̄ publica vtilitate scri
bendū fuerit. Nā postq̄ te ex cura eius exmisisti: alij tūmē
diores facti sūt: alij verō tātū licētie atq̄ audacie assūpserūt: vt nī
hil putēt sibi in sententijs dicendis vitū esse. Si ergo cupis illā
saluam esse: omnibus post habitis: ad eam gubernandam atq̄ re
gendā accedes: fundamenta que male iacta sunt: tua auctoritates
et sapientia euertes: priusq̄ illi se confirmauerint et assuesciant
multitudinem sue libidini seruire. Vide vt si qui sunt non recte de
cōmuni salute sentientes: eos (si potes) de sentētia sua dimoueas.
si minus maiorem habeas reipublice q̄ priuatae amicitie rationē.
Quos vero timidos ad suscipienda pro suis ciuibus pericula anī
maduerteris: oratione tua excitabis: et eos inflammabis ad for
titer sustinendum omnes labores: quotiens ratio aut necessitas
hoc ab eis pro republica deposcet. Sustines quidem incredibilem
omniū bonorum expectationem. Facies itaq̄ quicquid res publi
ca hoc tempore faciendum esse tibi suadebit. Sed vnum hoc a te
queso: non obliuiscaris te illum esse: cui ipsa res publica se et suos
omnes commendat. Vale.

Eim littere tue de statu ei publice delate essent: si multo
post alie supuenerūt: q̄ nesciarēt oīa a te priuato odio ac
maliuolētia fieri: nec alio in statu ciuitatē esse: q̄ olim: cū
eā incolumē atq̄ florētē reliquit. Nō possuz induci vt hec
a te p̄fecta esse putē. Sed illud maxime doleo: priuatis dissensio
nib? repu. euersum iri. Siue em̄ illi quadā in te maliuolētia causā
horū maloz dicant in te residere: siue (q̄d potius reoz) tu illoz mo
res et cupiditatē dominādī nō posses ferre: nostra res publica non
potest quicq̄ extra hac re lucrifacere. Gaudebā me illud a patria
impetrasse: vt p̄ multis laboribus ac pro maximis periculis: que
sepe numero pro publica salute perpeffus fueram: aliquādo ocio
ac quieti donatus essem: liceretq̄ michi cū diu inter fluctus ac tē
pestates eius versatus essem tandem rebus meo labore p̄positis
in portu quietescere. Sed postq̄ eo peruentū est: vt vel ego nō pos
sim in hoc meo ocio vel illa nō possit in pace esse: nō deseram hoc
in extremo tempore illam qui omnē superiorē vitam semper in
dij.

laboribus ac periculis pro salute eius exercui. Nauigabo itaque ad
vos quod primum hi veni erunt. Spero dum adhuc omnia noua et res
euentia sunt: posse omnem causam ouertum malorum per me colli-
gi. Quod si a me perfici non poterit: tamen neque studium meum neque
diligentia unquam aberit. Tu vero (velim) pro tuo in reipublicam prope-
tuo amore id michi prestes: ut plus apud te reipublicae utilitas quam
hominis odium aut inuidia valeat. Vale.

Nisi rebus tuis caueas. implicabis te aliquo graui inco-
modo. Credis unquam eo esse in te alio: quo tu in aliis
es. Falleris (crede michi) Nam ex his qui tibi in presen-
tia videntur amici: paucissimi te ex animo diligunt. Si vero me
audies: abdicabis. omnes illos a te quorum frons est blanda: et qui
omnia que ad te sunt immense laudant. Suadeor: in omnibus re-
bus a te gerendis vitari consilijs Caii vecturij: omnium certe sapi-
entissimorum: et qui te summe diligens non pariter te in delectu ami-
corum errare. Nemo est ex numero nostrorum hominum. cuius pru-
dentiam plurissimam: et optime de nostra natura et moribus no-
strorum cuius potest indicare. Quicquid ille tibi per uerba scribit: uel
dicit Appollinis (ut aiunt) dictum pura. Si attendere uolueris:
uidebis illum nec posse propter sapientiam errare: nec uelle: pro-
pter summam in te beniuolentiam. Cupio quid ostendas intelligere:
ut cum mea opinione: in qua adhuc fuit: innotuit te esse cognoue-
ro amicitie nostre satis congratularer. Vale.

Graui vecturij consilijs maxime utor: Semper enim illius
sapientiam plurimum feci. Si bona uerba tua dicam: uideris
michi minus bene de me sentire cum dissuadere uideris in il-
lo: si hominis amicitia uis: quorum frons blanda est. Ego uero
longe a te dissentio. Sed cum hominibus ita uiuendum est: ut suum
cuiusque mos est. Non iudico sapientis esse: cum ceteri sibi ardeant: ip-
sum flere: aut nimium seuerum esse: cum alij sint in loco. Ita enim ui-
tam institui: ut me semper presentibus rebus accommodare: nec pa-
terer aliquem michi iure irasci. Quotiens autem michi licet scito me
nichil libentius facere: quam cum his uersari: quorum sapientia doctior
fieri possim. Ita scito nodum sunt ab emulis meis relaxata. Hec sunt
que pro causa mea unquam hoc tempore tibi respondenda: non quia
tuis admonitionibus succenseam: sed ut si quam non bonam opi-
nionem de me concepisses: ego me apud te purgarem. Tu si quid
aliter de me feratur: quod sit preter dignitatem. et eam estimationem
que de me habetur: omnia (ut facis) amice ac libere scribas. Unquam
uelim pro tua humanitate imperatum tibi a te finas: ut nichil de
me temere credas. Plures enim sunt: qui aut odio aliquo aut in-
uidia commoti: ueniunt ad impugnandum alienam famam quam ratione uel
causa honesta induci. Hoc si michi prestiteris: semper quam maxime
tuis admonitionibus delectabor. Vale.

Spero ne ato p̄perissequa ratiōe possit etiā cā in integrū
 restitui ne id longe aberit mō de ea re cōsiliū habeas cū
 his: qui te in laura pte esse desiderāt. Cum enī idibus. Ja
 nuarijs forte conuenissem Caium Corneliū: hēminē in iure ciuili
 prudētissimum: multos adessent: omnes tibi summi amici incidi
 mus (nescio quomodo) in sermonem de rebus tuis. Fuerunt autē
 qui dicerent: vel nunq̄ se iniquius audiuisse: q̄ eā sententiam que
 pridē in iudicio criminali de te lecta esset. Cui rei cum omnes as
 sensi fuissent: nihil aliud diffinitū fuit: q̄ q̄ singuli factum illud nē
 mis indignabantur. Ego vero cū iam discessum inde foret. animū
 ad causam tuam aduertī. Aliq̄ diligentius eā cōspexissem: cogno
 ui nihil ex more maiorū/ nisi in ea lōgitudine actū esse. Hā poten
 tia aduersarij tui magis causam istā q̄ equitas/ rexit. Con sulo/ p̄
 uoces ad superiores magistratus/ qui de huiusmodi sentēcijs ha
 bent cognoscere. Semper enim horum iudiciū habitum fuit in
 nostra ciuitate grauissimū/ neq̄ vnq̄ a censura eorū appellatū fu
 it. Sed uide/ vt ad hanc rem Corneliū tibi patronum constitu
 as qui et causam tuam optime nouit/ et in dicendo acerrimus est.
 Hoc si feceris/ uideo te superiorē. Si quid alit erit i quo mea ope
 ra possit tibi prodesse/ senties me non solū paratū/ sed etiā maxie
 cupidū ad oia que tibi cōmode accedant

Vale.

Non dubito omnes amicos de eorū iniquitate: q̄ sentētiā
 contra me tulerunt: sepe conuictos esse. Nemo enī est q̄
 nō marime p̄ indignitate huius facti cōmoueri debeat.
 Nec potest fieri quin metus bonos omnes tāgat vbi iam
 sper te iusticia oppressa est. De vero non solū diligo: sed etiam ad
 miro: q̄ me (nullo in te officio meo) semper vt fratres amasti: nec
 vnq̄ passus es fortunas meas ab his conculcari: qui omnia volune
 potentie contra ius et equitatē cōcedi. Sequar ergo vt in ceteris
 reb⁹ ita et in hac cōsiliū tuū: q̄ rem illaz iā prope desperatam ac
 derelictā habeā. q̄ autē me hortaris vt patrociniō Caij Corneliij
 utar: certe suades: Semp enī vidi in causis oratorū eloquentiam
 plurimū valere: et iudicijs velut quodam in regno suo dominari.
 Sed nescio quomodo ea res a me bene transigetur. Hā i re pecu
 naria opus est: et ego supiore lite nō solū argento (quod apud me
 fuerat) exhaustus sum: sed magno etiā ere alieno teneor. Sed il
 lud te rogo atq̄ obsecro: vt si qd̄ remediū ad aliquā oportunitatē
 potest per alios adhibere: nullā occasionez pretermittas. Consti
 tui quidem (nisi amici mei spem meā destituerit) aut in integrum
 restitui: aut oē patrociniū simul pessundare.

Vale.

Tua res in tuto est: et iam (vt aiunt) in portu nauigas.
 Nichil enim quod ab amicis desiderari posset/ defuit ef
 bi ad victoriā cause tue. Pugnatū est enim studio atq̄
 diligentia: vt eo res tua conduceretur: quo tandem sup his puenit.

diū

Nemo fuit qui aliter hac in tua causa sollicitus esset/ac in sua/et fortassis eo magis/et in causis amicorum decet aliquanto nos attentiores esse/et in re nostra. Gratias ergo quas debes michi et amicis tuis dices. non quia illi animi tui ignorant: sed ut tua apud illos te stator sit benivolentia. Vale.

Nullum officium est: quod magis necessarium dicam quam his gratificari. a quibus bene accepti sumus. Nec opus erat mihi tua admonitione: quod semper omnia que a te dicuntur non solum me delectant: sed etiam illa magnificentia. Scribam ergo ad amicos: nec illud gratiarum genus preteritum. Postquam enim res mea studio eorum in tuto est locata: nihil est quod a me illorum officio satisfieri possit. Sed faciam/et intelligam nullum me finem quo ad unum hunc maximum beneficium eorum facturum. Tibi vero plurimum debeo: qui pro benivolentia de his rebus quas maxime audire optabam: certior me ante omnes fecisti. Vale.

Scio me omnibus post habitis: magno studio profecisse omnia que ad te pertinere intellegi. de quibus nunc ad te scribo quod sint me ordine gesta perscribo: quod primum in provincia appuli statim pueni homines illius regionis. perstratusque ab illis suis an mercatoribus comestus adhuc essent liberi. De qua re cum satis edocui fuisset ab eis/contulit me Alexandria. expeditisque prius mercibus tuis: quod de rebus meis quicquam scivissem: prius curavi ne tempus quod mihi ad cetera negotia tua per breve erat/permiserim esse otiosum. Contraxi ergo undique sarcinas: et quo paratior es fessent ad navigandum: adduxi illas in portum. Ad secundum vero Idus Marcianum tam omnia in navi proposuissent: maure a portu soluerunt: cum et cum secundi essent ventis: oes fere uno tempore ceperunt vela facere. Quid inde secutum fuerit: nonnullum post renunciatum mihi fuit. vix duas vel tres naues ad summum corticem applicuisse in quibus tua fuit. Cetera vero (ut dicebatur) naufragium fecerunt. Senito nodum propter metum tempestatis: illas ex eo portu adhuc se dimouisse: sed quod primum illa se tempestas remisit: iter ad nos facturam quod nostra numina vana benevertent. Hec tibi per nostras triremes in primis nota esse volui ut de omnibus rebus tuis doctior esses: et deponere res omnem sollicitudinem: si quam fortiter hoc naufragio conceperas. In ceteris autem rebus cum sis prudens: nihil est quare te admoneam. Satis enim per te ipsum potest iudicare: multo cariores merces: quam si naufragium nullum fuisset. Reliqua cum tempus fuerit: serpediam. Tu si quid aliud voles in re tua me facturum. per litteras tuas mihi significabis. Vale.

Nihil ad hanc tuam sollicitudinem addi potuit. Effecisti: ut si omnia aduersum accidissent: tamen gratiam tibi habuissem: quod maiori studio negotia tua geri non potuissem: quod hoc tempore mea gessisti. Plurimum tamen gaudeo et maxime gratulor quod

tue diligēte fortuna p̄ruit. Et em̄ t̄m̄ pecuniarū causa illaz mer-
 cū effudissem: vt nunq̄ alias tātū eris negociādi gratia p̄m̄pse
 rim: vidi pene oēs fortunas meas simul euersas fuisse: nisi diuino
 munere nostra illa nauis ceteris p̄sibus? icolumis portū subūisset.
 Ego aut̄ mihi gratiores fuerunt litere tue: quo m̄n? de salute re-
 nostrarū sperabā. Nā paulo antequā eas recepsissem tā timor ex-
 ortus erat de hoc naufragio. et fuerunt qui dicerent nullum v̄no
 periculum effugisse. q̄ autem me admones de caritudine met̄cū:
 vt in re mea cautior et prudentior fiam: recte vt cetera facis. Ero
 enim diligens et attentus: ne cum fortuna mihi auxilio fuerit: ego
 mihi ipsi defuisse videar. De ceteris autem rebus que ad me p̄t-
 nent: altud non est quod impresentiarum a te exigam: nisi vt q̄ p̄t-
 nū poteris: ad nos nauiges. Habeo enim tecum de multi confer-
 ret: que viriq̄ nostrum maximā (vt spero) vtilitatē afferent. Sed
 vide ne te mari committas: nisi omnia ad nauigandum tuta vide-
 ris: quam opportunitatem non tibi difficile erit consequi si potis
 us trirēmbus nostris tuam salutem: q̄ nauibus nostratis commit-
 tas.

Vale

Capis a me scire: qd ad bene viuēdū p̄pius accedat. Nā
 te ignorare ad me scribis: quā potissime viā ingradiaris
 Ego vero ita a veteribus accepi: nihil diuina religione
 meli? aut qd magis libertari: q̄ i vita volum?: cōueniat
 quāq̄ alta in sententia maior ps hoim existat Sed nemo illoz est:
 q̄ ex re nō opinione iudicare voluerit: nō stari videat oēm vitam
 suā q̄ simul esse hoib? q̄ hyeme nauigāt. Nā vt illi v̄tis et tēpe-
 statib? ita isti affectib? suis nō possunt impare. Ex quo raro vide-
 bis quāq̄ illoz aut terā frontē: aut tranquillū animū p̄ferere ē.
 Nemo est qui sortē suā laudet: et quo sibi magis indulgēt: eo semp-
 minus placēt. quod non aliūde eis accidit: iudico: nisi q̄ de via re-
 cesserūt. et oīa eoz cōsilia circa summā errant. Sequentibus autē
 diuinū cultū oīa sunt trāquilla: nihil eis ex animi p̄urbatione ac-
 cidit. Omnia intra se despiciūt. frustur seipsos. nihil nisi diuinū
 admirātur. nihil ad eos de mutatione fortune pertinet eodē loco
 apud eos secūda et aduersa iacent. Quare si consiliū meū audies:
 nulla erit res tanta: quā religionis ocio et tranquillitati compares
 Nec te sententia illozū hominū ab hac re detrahāt: qui felicitatē
 p̄sūt. nō nisi in reb? terrenis possit. Crede michi aut nō tibi ami-
 ci sunt: aut ignari vbi vera bitudo cōsistat. q̄ si hoc gen? vite nō
 ideo a te probatur: qz ab humanitate remotū habetur: et tibi mag-
 is cū hoibus versari viuere cū deo placet: sentētia mea est: vt te
 litteris et philosophe tradas. Magnū em̄ auxiliū ad hanc vitam
 ciuile: quē multi sequūtur: ab his humanitatis studijs mutabes
 ris. Si vero spēdor iste fortune magis delectet. vide ne te impli-
 ces rei. vnde cū voles id explicare non possis.

Vale.

Sussucesseras desiderio meo: cui religionē ad bene viuēdi
maximum adinucleus habere scripsisti: nisi vita nostrorū
hominum qui illam profitentur: me a consilio tuo
detraheret. Reminem fere hoc meo tempore video: quod
non magis sequatur ea in re ambitionē vel animi auariciam. Quod
det me bonorum tēporum & maxime piget cōmemorare ea: quod nos
stri pontifices sine vlla honestatis reuerentia suo arbitrio faciūt:
Satis est quod in eos a plerisque dicitur: maximorum viciozum capite
ta (quasi ingentium fluminis origenes) vno suo prima nata esse
et postea corruptus moribus seculi: illuc vnde orta erant iterum
esse relapsa. Non possum ergo eā vitam cōmendare in qua nullū
ducem inuenio: ad mores cuius me cōuertam: aut quem sequar in
ea via: in qua errare facillimū est. quod autem post religionem philo
sophie studia valde cōmendas: probo consilium tuum. Est enim
res prozsus digna admiratione et laude nostra: in qua non solum
rerum humanarum: sed etiam diuini cultus ratio mihi videt esse
reposita. Nam et altissimarū rerum causas aperit: & bene aliquid
a me agendum esse: atque caste cum hominibus versari instituit.
Constituit ergo siue cum re publica siue cum amicis sit negotiari
dum et auxilium & consilium ab ea petere. Nichil tamen est quod
in illa magis me delectet: quod quod docet ea cōtēpnere: que plerique ad
mirantur: & animum ab omni molestia atque anxietate abducit. Se
quar igitur potius hoc mediocre genitū quod est in philosophia positū
quod hoc aliud vmbrosū atque inane: plenus erroris & infantie: quod ne
mo proficitur. nisi animus eius qui maxime ab honestate distiderit.
Tu vero qui mihi adiutor & auctor ad hanc rem fuisisti: sepe admones
bis me: nec paueris in ea re me errare: in qua prudentissimū omnium
qui hodie viuūt ab hominibus haberis. Vale.

Cum ad te litteras meas dare cōstituissem: nulla res com
parebat in mediū: que vel tuis moribus vel studiis michi
videret: melior aut tibi futura gratior: quod si ea que de cul
tu diuino ab hominibus sapientissimis accepissem: tibi
in primis nota esse curarem. Regens itaque his diebus quedā gre
corū scripta: forte incidi in Basilis: quo in libello multa ad nostrā
eruditionē diuinitus ab illo homine cognita & dicta reperi. Erat
autē eius sententia: tantam vim esse diuino cultui (quem greci la
trias vocant) ut nulla vnquā gens fuerit tam imans: aut tam bar
bara: que deos negaret. Qui vero plus intellectu valuerunt vni
aliquē inter oēs principantem et quasi cōmunem omnium numinum
parentem constituerunt: que in eundem et rectorem hominum: &
deorum patrē appellabant. Plato vero (quem deus nasci voluit
ut multa aperiret genitū) que prius de rebus diuinis nondū intel
lecta essent: alius hominibus qui ante ipsum scripserāt ita de deo
sensit: ut nō multū a nostris philosophis ille abesset: & que sentie

295
Baracuracissime litteris mandauit. Is enim mihi auctor fuit. ut
diuino cultui nullam rem cōparandam esse ducerem. Quare infe-
rebat nullum magis fidei nostre augmentum esse. q̄ omnes ho-
mines aliquid de diuinitate senserint. Multa preterea his adde-
bat: que per te melius ipse intelliges. Miro ergo ad te librum.
Basilię. quem vbi perlegeris: scito te diuino illi homini maximam
habiturum gratiam. qui tibi hanc viam ad bene beareq; viuendū
aperuit. Cupio tamen per tuas litteras intelligere quid de senten-
tijs iudices: & quantum lectio eius tibi profuerit.

Vale.

Librum Basilię vestri perlegi. in quo nominus suauitatis
& sententiarum grauitatis inueni: nunquam puraſsem in
homine greco fuisse tantum peritie adhuc nostrum di-
uinum cultū. Nam & si grecis hominibus in his discipulis
nis que ad mores pertinent plurimum semper attribuerim. tamē
in rerum diuinarū cognitione: longe illis nostros homines presta-
re non iniuria videbar michi iudicare. Tantum autem effectit res-
pectu lectio huius libelli: vt illos in hoc nostris pene pares iudi-
cem. Quid enim sapientius de altissimis rebus dici aut excogitari
potest: q̄ ea que cum a Platone deo (vt illi aiunt) philosophorū:
cum ab his qui deinceps illum secuti sunt & sepe disputata: & nōn
quam prudentissime ab eis conscripta fuerunt: sed hoc nihil ad re-
cui non minus omnes qui in aliquo genere doctrine apud grecos
flouerunt: q̄ nostri latine: semper auctores notissimi & familiares
fuerunt: q̄ vero legendo Basiliū vestrum profecerim: malo te
ab alijs q̄ a me intelligere. Nunquam tamē fui ad bene de me spe-
randum erectior: q̄ hodierno die. Multa sunt que me in eo libro
delectant. sed hoc maxime: quod illud genus dicendi tantū suauis
tatis & modestie habet: vt nichil supra. Ut enim vnquam de ma-
nibus meis excidit. Sed cum eo satis imbutus & eruditior factus
ero: curabo vt primū illū ad te transmittā. Vale.

Quod ad te scribo: maxime ad diuinum cultum attinet. de
quo si ita sentis vt puro: bene est: si vero alia in sententia
velles: breui cognosces q̄ a te dissentiam. Ego enim de reli-
gione iudico: oēs qui ad animū confugunt vt se vent in-
ertie & languorū non solū hos non religiosorū: verū etiā sacrilegio-
rum numero habendus esse. Qui vero ambitioni seruiunt aut vo-
luptatibus: diuinum cultum ita proficiunt: vt nulla sit malorū
pestis inter homines adhuc orta. Tu vero quid de religione sen-
tias: etiam atq; etiam videbis. Ego enim sic iudico: aliquanto me-
lius esse a religione abstinere: quā ad illam non eius rei gratia ad
quam fuit a nostris maioribus primum comperata (non vt oportet)
accedere. Si ergo vis factum tuū ab his probari qui tibi maxime
erant contrarij cum velles religionem profiteri: non mediocri vir

ture tibi opus est. Illi quidem non tibi fassidebant: cum id futurum dicerent: ut neq; constantiam esses in re habiturus neq; modestiam. Et quia ille tuus animus refrigeraret: qui ipso inuito ardentissimus fuit. Omnem illorum timorē verū fuisse: et nomini tuo maculā generabis que nūquā abs te abolerit poterit. Illud ergo tecum sepe cogitabis: ceteris in rebus constantiam probari in religione vero necessariam esse. Quam vnam virtutem non erit tibi difficile cōsequi: si te ocio et remissioni non dederis. Nam cum hęc vitia in omni vita sint fugienda certe in homine religioso maxime notantur. Tu quid tibi conueniat: etiam atq; etiam videbis. Ego te amabo: si confirmaueris iudicium quod de te feci: si minus: habebis me tibi summū aduersarium: qui te plurimū ad hanc vitam ante omnes hortatus fuit. Vale.

Religionem probos: et te maxime amo: qui mihi auctor atq; hortator in ea re fuisti: nec est aliud quod magis in omni re uie delectet q̄ seruare constantiā in rebus optimis atq; honestissimis. Quare si vllant pro me sollicitudinem sumpserit: queso te per nostram amicitiam: que ab inuente etate in cepit: ut iam depones: et plus mihi in hac re credas: q̄ bis qui mihi hoc propositū conant̄ executere. Si quid autē erit in quo tu me de via errantem videris: malo tuas cōtumelias et redargutiones audire: q̄ ab his laudari: qui in presentia cōmendant: in absentia vero non cessant suis maledictis lacerare atq; minuere. Quod iniquo animo perferrem: nisi q̄ hec vetus esset consuetudo. Semper enim suerrunt: nec in futurū deerūt homines: qui sibi voluptati ducant: quos alieni bono studio deutos: vident̄ fama et bona opinione spoliare et semper aliquam falsam fabulam confingere: et spargere in vulgo varios rumores: a quibus abstinere nō est facile. Multa qui dem per similia habent neq; vnquam deprehenduntur: nisi postquam nouerint. Hęc ad te non scribo sine causa. Quamq̄ summa in me varis modestia: neq; quemq̄ in tuis litteris nomines: tamen q̄ primum tuas litteras legi: ita tui intellecti quo ex fonte omnia emanarent. Tu vero si carum me habes: non plus his hominibus credas: q̄ et via mea et ipsa dicta et facta: verbis eorum sentient. Non tamē de sinas sepe me adhortari atq; admonere (sicut facis) ad religionem obseruandam: et ad retinendam constantiam atq; modestiam in tota vita mea: etiam si male de me tibi refertur: q̄ si feceris: vere a te amari et maxime ex animo colū me iudicabo. Vale.

Scribo ad te de religione: que vna res semper a sapientissimis hoībus iudicata est: pro: sus nostra cura: ac nostro studio dignissima. Neq; enim Romanus populus rerum potius esset: neq; dictus gentiū omnīū atq; nationū princeps: nisi religionem omni imperio ac omnibus rebus pretulisset. q̄ si etiā

qui fasam religionem pro vera coluerunt nūquam arbitrati fune suum imperium aut coalescere tantum potuisse/aut postquā adu- lum fuit tandū stetit nisi bonis auspicijs ac diuino cultu / omnia eorum facta etiam minima prius initiata essent / quid nos arbi- trari conuenit quibus vero ac immortalis religio a nostris maio- ribus prius inuenta / et postea a nobis optima ratione tradita et cō- ferta fuit. Idemque quod Romanum populum athenienses dein de spartam ceperunt qui principatum grece diu obtinuerunt. Putauerūt enim nichil esse quod magis hōes ad hūanitatē con- uerteret / si deos timerent atq; reuerentur. Quod bene ac fideliter: non multi ex imperatoribus nostris vere fidei sectatores in re- bus pacis et belli animaduertunt. Nam quādiu ad diuinum cul- tum pacem et bellum retulerunt omnia illis prospere cesserunt ita etiam ut pro eorum victoria sepe numero elements et ipsa rerum natura pugnaverunt. Theodosius iure optimo inter duos cesar- res numerandus: cum omnia bella diuinis auspicijs peteret ac no- men vniuersi ac immortalis dei signis ac vexillis inscriptum de- ferret / non solum homines et arma / sed etiam ipsos ventos auxi- liatores habuisse legitur. Magna sunt que Constantino primo im- peratori christiano diuinitus cōcessa et attributa fuerūt / que si quis attētius secū voluerit cōsiderare / nemo est qui nō facile debeat ad amorē studiūq; diuinarū rerū non solum conlectari / sed etiam anti- mo vehementer inflāmari. Hoc ego cum lego / incredibile est / quā- tus me rerum diuinarum ardor habeat. Sentio enim totā mentē innouari / et longe alīū mihi animus / q̄ olim. Sed maxime cupio re- ad hec studia / et adiutorem et socium habere. Fuissem aures in scri- bendo prolixior / nisi sperarem te breui affuturū. Quod ut facias vehementer rogo. Spero enim nos de multis rebus eam delibet- rationem consiliūq; habituros / quenos ab his curis et molestis extirpabunt in quibus dudū sine spe exundi fuimus. Vale:



Mittere tue incredibili voluptate me affecerūt. Nunquam enim maiori studio rerum diuinarum inflāmatus fui: q̄ postquā epistolam tuam legi: in qua omēdas religionem et eo loco reponis: ut illa sit oīb⁹ reb⁹ anteferenda. Ego vero et si de diuino cultu nō mediocriter sentirem. et eos ī primis laudare / qui omnib⁹ posthabitis / illi se ī totū ex animo dederant mundum tamen tanta eius rei admiratio me habeat / ut illam me optarem profiteri. Hunc vero ne dum cupio / sed iam etiam ardeo ita me illi tradere / ut nichil possit ī vita esse / quod facta valeat me sine illa delectare. Cupio itaq; me tibi socium atq; participē iun- gi. Olim alia ratio atq; institutio vite fuit / q̄ diuorū / l'beri / ac pa- rentes fuerunt. Nec animus vnquam ad eam fuit. Nec si fuisset id mihi salua p̄tate licuisset. Hunc autem cū omnibus scire neces- sarijs morte ipsozum priuatus sim / et eos amiserim / quozum cau-

sa suabat me omēs molestias ferre/ & si te noui/ etiam me ante
cedas. Spero ppediem apud te esse. Interi sarcinunculas (vt aui)
componaz/ et quo libertoz sim atq; expeditoz ad illud genus vite
quod maximo animo amplector/ ita me extricabo ab his impedi
mentis que me hucusq; victū detinuerūt. q nulla maior eru mihi
cura/ q̄ vt de nulla re nisi diuina curē. **Vale.**

Si quid est quod vilo tēpore apud te magno studio cōren
derim/ nūc a te hoc etiam atq; etiā exigo/ vt pro nostra
amicitia legas attentissime ea de quibus hodierno die
ad te scribo. Sēpē (vt scis) te admonui/ vt sententiā tuā non negli
geres/ prospiceresq; ubi in futurū. Tu vero id negligēti^o. adhuc
tulisti. S; nisi tibi aduigilaueris. video nō lōge tibi abesse pertu
lum Ita enī de te narrauit mihi. Claudi^o/ hō pantiq^o tue familie
amicus/ et qui familiarissimus fuit patri tuo quo ad vixit. Itā in
quit te neq; modesto sūpru neq; honestis hoibus vti. circumuentū
dolo atq; in sidijs eorum qui tecum viuūt/ & quorum consilio in of
bus rebus vteris. qui dedita opera subornauerunt. 2. syllā hoēm
diultem et qui plurimum in ciuitate potest. Is eorum factione tibi
litē mouebit de bonis paternis. Illi vero scrupulum tibi in
cient/ persuadebunt vt eos fidel tabulas bonozum tuozum cōm
tas quo libertus ac factius possint tibi in causa tua patrocinaris
id est bona tua diripere & expilare. Quod a te factum fuerit: pla
ne video te exclusum esse. Noli ergo si me amas immo si te earum
habeas: te cōmittere hōi hoibus quoz oīs oratio blāda est facta
vero aut insidiarū plena aut ab eozum oratione longe dissidētia.
Logoz enī de salute tua: ac de oibus fortunis tuis sollicitus esset
quod minime facerē: nisi te maxie colerē. Tu vero id mihi conce
das: ne mīorem de te ipso curā geras: q̄ illi qui te saluū esse ac res
tuas incolumes valde optant. **Vale.**

Abellarius tuus nuper ad me tulit litteras tuas Mōes
autē me p tua beniuolentia: ne fortunas meas credam
his hominibus. cū quib^o assidue conuersor Facis quidē
amicū: nec a tua cōsuetudine recedis. Sed Claudius quem suspe
ctum habeo: plura tibi de me retulit: q̄ ego cognoscam. Vereor
ne hoc magis aliquo odio: q̄ recto animo faciat. Non potest equo
animo ferre q̄ omnia suo arbitrio (vt olim) non verfer. De me
multa confingit Meminem non suspectum habere: cui aliquid apd
me vel consuetudo: aut gratia possit. Præterea nimis illis volēt
oculis: quotiens vident me (quāquā ex me his equalibus) magis q̄
se diligi. Sed non efficiet vt amicos pro inimicis habeam. q̄ si ta
les insidie ac machinamenta ab illis contra me instruantur (vt ad
te nuper detulit) non poterit hec res diu latere: & ero maximo ani
mo intētus: si quo signo ac coniectura dolus eozum a me compre
hendi poterit. Si vero nichil huiusmodi ab his excogitatum fu

erit aut confectum: quid aliud credendum est hunc hominem vo-
luisse q̄ vt a se vno omnia more antiquo versentur. Nam si redo-
leret antiquam familiaritatem: et veteris beneuolentie quam habu-
it cum patre meo reminisceretur: nonos amicos potius michi fa-
ceret: q̄ conuertos abigeret. Sed de hoc satis. Plura enim ad te
de illo scribam: si comperero falsa esse ea: que nuper tibi narra-
uit. Non tamen interim ita illis hominibus confidam quos apud
te de me insinuauit: vt in re nostra quisquam aut negligentem: aut
minus attentum videat.

Vale.

Nihil est quod a te mihi grati fieri possit: q̄ vt te semp̄
reuerentissimū prebeas. Sepe ad te scripsi: ne velis in tua re
negligēs eē: aut minus caur? q̄ oportet/ sed mea verba
nescio quō adhuc p̄ ioco atq; ludo habuisti/ nec v̄ iderts
curare/ q̄d ego aut ceteri amici de te opinātur: has ad te litteras
vultissimas dare cōstitui/ quib? si obscuro fueris: tibi vni dñi confu-
les. Si vero p̄seueraris pergere equo cepisti cōstitutū nō est p̄o tua
stulticia meipsum cruciare animo. Ego vero (vt aiunt) in portu na-
uigo tibi (crede) iste ludus agitur. Scis iam annū tertium prete-
rissē postq̄ parauit litterarū causa/ profectus fuisti. Quid egeris
hoc tēpore/ quāto ve profeceris/ non latet amicos tuos. Utinam
hec esset summa sacura/ que tantū ad opes oerturnet. Illud multo
deteri? est q̄ hoc tēpus tm̄ in ter digitos fluxit nec intelligis mul-
tos ex equalibus tuis/ iam egregie doctos atq; eruditos esse. Si
te aliquādo litteris meis reprehendi: et quid de te ciues tui scētiā
scripsi/ dicis me fabulas tibi narrare/ et esse nimis graue atq; ioco
molestū/ nec satis attēdere quid etas adolescētiā ferat. Nūc vero
ne te non admonitū a me dicas: scribo omēs amicos atq; necessa-
rios tuos a te aduersos esse/ neq; vllam rerum tuarum deinceps
velle curā agere. Ego adhuc resto: quez (vt video) a tuo amore et
beneuolētia extrudes. Non possum tamen non dolere/ et non vehe-
mēter angere/ q̄ euz quē tantū dilexi/ videā cū summo dedecore et in-
famia in patriā rediturū. que oīa vētura tibi nō citius intelligess-
et reipsa experieris. Hec ita velim mihi credas: vt ex oraculo sa-
eri Apollinis nō certius edictū putes

Vale.

Quid egerim: nemo nouit melius q̄ ego ipse/ nec est alius
qui si male: viri. p̄ me deprecet. Semp̄ huiusmodi cantū
lenas ad me scribis: non vacas studio: noctu p̄ adulteria
gis. confringis hostia hūc pulsas illi cōtumeliosus es
et multa huiusmodi que vix nūc patientissimus quidē posset equo
animo ferre. Nescio quare michi rociēs irascaris: et maxime cum
harū rerum (nisi quantū etas et consuetudo iuuenus affert) michi
non sim conscius: nihil facio preter morem aliorū. q̄ si non multū
his annis p̄fecit: et multis equaliū meorū inferior: tibi video: scē-
to nō oēs eodē esse ingenio: nec eadez habere ad dicēdū adimēz

e

ta. Sed ubi animus ad bona studia vocaueris ego omnem mo-
rem corrigam: ut non tantum sequi eos qui antecesserunt videar sed
etiam procurrere. Quare nolo: ut tantum de me speres nec omnia
credas que de moribus meis ad te scribuntur quod recte autem mihi, a-
mici mei curam eam deposuerunt: quam olim susceperam: forte aliqua-
do intelligent: cum eo me venisse videbunt: quo nunquam peruenturum
iudicauerunt. Tibi vero maximas gratias habere: si paulo mode-
stius me corrigeres. Quod paterne a te omnia dici scio. Curabis autem
(si tibi videbitur) omnia mea: ut olim fecisti. et ego dabo interim
operam: ut me talem efficiam cui inimici mei inuideant et amici eo
gratulentur
Vale.

S Illud apud te locum preces mee nunquam habiture sunt: a te
maior est in modum queso ut has litteras summa cum attento
ne legas: et persuadeas tibi non odio: non ira: non invidia
hoc a me tibi scribi sed pro nostra amicitia me negotium tuum
agere. Procuratores quos rebus tuis proposueras tibi verba dare.
Alios enim fingit: qui tibi aliquid debet/ solvendo non esse: alios au-
fugisse: cum alijs paciscuntur: et aut tempus differunt. aut summe
eris quo tibi tenentur: aliquam partem detrahunt. Tu quotidie pau-
periores: illi vero locupletantur. Non possum hoc tacere: cum tu
misereratur. amici alij te pecudem vocent quasi gaudeas his qui te as-
sidue corrodunt. Nec solum doleo cum tua direptis iri video sed es-
tia stomacho: quia multis contemneris. Scio te et sermone multorum
et litteris meis non semel admonitum esse. sed nondum voluisse aliquid
de perfidia tuorum procuratorum credere. Volui interim omnia ad te
scribere: ut cum expurgis: cum de rebus tuis actum erit. Si
michi fidem habueris: gaudebo me diffusius magis tua quam mea
causa. quod si in opinione tua prescribis: ego meo in te officio functus
eroto vero lues.
Vale.

Litteras tuas diligenter perlegi: intellexi te valde ama-
re me: nec solum pro commodis meis laborasse. quod autem vi-
sus sum nimis difficilis ad ea que quotidie michi nuncien-
batur de perfidia meorum procuratorum: scito non me posse fa-
cile induci ut ab his non credam me amari: quos ipse maxime diligo
nam si peccatum est: malo potius decipi meo incommodo quam alios non
credam in me bono esse omnino quam fidem his non habere: qui se amicos
ostendunt. Sed cognito errore diutius in eo perseverare mecum pro
bono mecum laudo. Expurgis ergo sero potius: quam nunquam et (ut spe-
ro) non post multos hos dies ad procuratores meos veniam. Nonnam
cum eis rationem et omnia noscimus quam ab illis in gestione negotiorum meo-
rum a prima die usque in partem acta fuerunt. Qui preter equum et bo-
num male gesserint negotium repetam ab eis quicquid de summa rerum
meorum abstraxerunt. nec patiar eos diutius negotiari. Illud queso
se ac etiam maiorem in modum rogo ut quicquid contra illos coniectu

248.
re ferre potueris. omnia instructa parataq; habes ne sine causa sum-
pſiſſe contra eos videar. Idem velim oēs amicoꝝ adhorreris:
qui ſepe de eadē re me admonuerūt Sed caue ne procures quicq;
horum prius q̄. preſens fuero. Vale

Habeo tibi immortales gratias ſi ea q̄ ad te ſcribo illis ocu-
lis & illo aīo perlegeris quibꝰ aſſoles cū aliqui d a te attē-
tiſſime fieri ſolet. M. metellꝰ meꝰ neceſſariꝰ & tibi fami-
liaris officiat p̄i ab inimicis puz ab inuidiſ ſuis & p̄duce-
eſt cōſpiratiōe eorꝰ vt fortunā ſuā quē florētiſſimā poſſedit nō poſ-
ſit diu retinere niſi tu cauſā & deſenſionē eiꝰ ſuſcipias. Certū ha-
beo hoīes nō deſſe: q̄ ſtudeant te ab hoc hoīe alienū reddere. Dul-
ta ſingū: vt te illi nō amicū faciāt. Sed tuū ei le a tua humanitate
nō diſce edere: & potius naturā tuā ſequi: q̄ eorꝰ ſtudia quibꝰ neq;
pietas tua/neq; modestia/neq; reuerentia meorꝰ vnquam placuit
Ipſe tibi ſe cōmēdat. rogatq; vt fortunās ſuas tueas. Ego vero
p̄ cauſa eiꝰ fere magis laboro: q̄ ſi mea res agereſ. Quare te ma-
xime exoratiū volo vt cū turpiſe ſemp nobilitatis deſenſor fueris:
huic homini non ignobili faueas. iudicesq; nullā ex tuis laudibꝰ
maiorē eſſe q̄ ſi a te homie ornatiſſimo atq; ampliffimo: cauſa ſua
deſenſa fuerit. Nec has putas: aut illius tantꝰ/aut meas preces
eſſe nemo vir bonus eſt in ciuitate: qui nō idez ad te maxime vclit.
Si enī cauſam huius ſumpſeris: incredibile eſt/ quantā gratiam
apud omnes bonos inuenturus ſis. Vale.

Si Metellus noſter ſatis cauſam ſuāz mihi cōmēdet:
tamē littere tue mihi commendatiōz illum fecerūt. Su-
ſcepifti itaq; cauſas: nec vllū finē ſtudijs meis in illū p̄us
faciā: q̄ eū abſolutū videro. Video enī factiōne hoīm im-
proborū: magis q̄ equitate: ſuas fortunās impeti. Sed nihil cogi-
tauerunt. Si nō potero conſilia eorꝰ diſcutere: frangā certe au-
daetiam ſuā: nec parat hominē nobilē: cuius bus determinis opreſ-
ſum iri. Hōi ego multos ab his miſſos: qui me inflāmarent odijs
contra ipſum: qui non ſolum nihil fecerunt: ſed a me turpiter/et
cōtumelioſe dimiſſi ſunt. Hō ſum ille q̄ quolibet v̄to huc & illuc
impellatur. Alioꝝ ſemper iudicant amicitia radices habere:
q̄ vt qualibet cauſa tollatur. Quod admicū noſtrꝰ p̄inet: illud
tibi polliceor neq; in dāſtriā: meā neq; officiū: tibi de futurū. De
qua re ad te plura ſcriberem: niſi ſperare omnia melius ſuis. itte-
ris breuē intellecturum. Vale.

Quid adhuc i cauſa tua iudices egerint: ſatis arduior ab-
his hoībus renūciatū tibi: q̄ quotidie a nobis ad te pue-
niūt. Poſtridie autē cetera de tota re ad te preſcripſerāt.
grata/ vt puto. Hā cū nudius quartus iudices pro tribu-
nali ſediſſent: examinaſſentq; diligenter omnia illud viderūt/ ſen-
ſentiam (niſi alias aduerſarij tui probationes afferrent) ſecundꝰ:
s. ſ.

te esse laruos. Sed cum nichil nisi nugatorium postea illi attulerunt: tum ex cōmuni consensu ferende sententię tēpus statuerūt. que cum lata fuerit: tu a me statim certior fies. De negotio argenti quod mihi olim cōmiseras: scito nichil adhuc esse factū. Regāt enim necessarij tui: te absente rem posse transigi. Ego vero sponsonem pro te feci. et de prestando cautionem eis obtuli. Illi vero nunquā se remuneraturos pecuniā affirmant: nisi te presente: instrumenta conficiantur. **H**ec ad te scribo: ut si quid aliquando vis me hac in re facturum: per tuas litteras significes: aut tuipe accedas: ut rem tuam ipsis presentibus facias. **Vale.**

Que de mea causa scribis: et si hec semper de his indicib⁹ mihi sollicitus fuerā: magna tamen voluptate me assece- runt. Sed tu vide: ut curā et studij qđ p me in ea causa suscepisti: nō deponas/ ne aliqua mea causa vel negligentia patiar sententiā quā in manibus prope habemus/ vel mutari vel deferri. Scis enim fere nihil periculosius esse iudicij et oportere omnia suscepi habere/ que iure ciuili diffiniuntur/ cum nulla reperitur lex que (si homines qui periti in iure dicuntur / iugē accōmodauerint) non possit in disputando huc et illic trahi. Instabis ergo ne prius cum quiescas/ quā ea manu tenebis/ que ad huc sola in spe habemus. Quod autē de negotio argenti ad me scribis/ valde me perturbauit/ nec satis possum itelligere qua rōne hoc a meis necessarijs factū fuerit/ ut me verbis suis eludā: Nam hoc modo putant si es alienum persoluerō. Sed faciam: intelligens nichil se cogitasse. Iudicauit enim per occupationes nō mihi licere qđ ea cā ad eos accedā. Ego vero et si per incōmode exire disceram: cōstitui potius omnia post habere qđ ab his iudicari: ad quos sepe multa ornamenta atqđ ad lumenta detuli. Quare de hac re amplius eos non appelles: sed rem integram in meū aduentum reseruabis. **Vale.**

Scripsi de bello conficiendo/ de annona cōparanda et pecunijs persoluedis militibus ad qđtores nōs. qđ vero nūc agitantur non potest expediri: nisi prius fiat id/ quale sit dicam. Dēs ad te vñ sua consilia referūt/ tuāqđ auctoritatē maxime attendunt. Constitui itaqđ maturius de hac re recte deliberare. Sed cum id neqđ per alium/ neqđ p litteras possit transigi. nō grauaberis ad me ire. Dno enim eodem itinere conficies. Nam et officium tuum quod vehementer ab omnibus desideratur reip. prestabis/ et multa expedies que sunt inter nos hoc tempore peragenda. Pluribus verbis te ad hanc rem excitare iter ad nos te agere considerem. **Vale.**

Que adhuc sunt a te pro nostra repu. perfecta maxime cōmendo. Utinā omēs qui in ea versantur: eo animo in cōseruanda atqđ exaugēda patria essent: quo semper fuisti

Sed de hoc plura in senatu verba faciã: si quãdo a me iter partes
 cõscriptos sentẽtia erit dicẽda pro his qui optime pro republica
 meriti sunt. Venio ad ea que scribis neq; per alium neq; per lite
 ras posse transigi: et propterea me hortaris q; meum adventum
 maturem. Vellem: omnia (tam reipu. causa/ tã etiã p. perpetua in
 te benivolentia mea) vel illis vel opera mea possent bene patrie
 nostre euentireant v. sui tuo esse/ quãquã admirer que possit res eẽ
 in qua tãtopere officii meũ desidererur. Sed postea quam tũ ope
 rã meã atq; studiũ in rep. a ciuib? nostris expeti significas: nõ dis
 ferã ultra accessum meũ. Scio enĩ te nõ sine causa (vt ita faciã) ad
 me scripsisse. Non possũ frustra hoc iter agere: modo te incolumẽ
 (salua republica) inuentam. Vale.

Multa sunt: de quib? si mihi per occupatiões medias licet
 differre: in repu. pluribus verbis admonuissẽm. Sed quia
 ad ea oĩa mihi nõ octũ fuit/ satis erit huic tẽpori de ita
 dijs tuis: de modestia atq; humanitate/ quã rõe illis ve
 ris illiũ meũ tibi aperire. Mea quidã sentẽtia fuit: itẽ r oim phi
 losophor: semp vnã rẽ optime abvno agi. Nec oportere igenium
 nostrum (cum vnum sit) rebus pluribus simul intentum esse. Il
 lud autem video: neminem fere ac nostra etate inueniri/ qui diuer
 sa studia eodẽ tẽpore sequatur. non quo magis proficiant: sed vt
 hominibus doctores videantur. Mihi vero cum in oĩbus rebus
 tum maxime in disciplinis: semper maximo odio fuit abicio. Nec
 eorũ opintõnẽ probo: qui se malunt videri quã esse. Quod vitium
 hodierno die ita vstratũ est r frequẽs: vt nemo sit qui non magis
 ad opinionem multorũ: quẽ ad veritatẽ studia sua referat. Tu ve
 ro qui bene a natura institutus mihi videris/ magis curabis quid
 de studijs tuis sentias: quã quid aliĩ indicẽt. Nam plerũq; refert
 an vera laus de nobis predicẽt/ an falsa r inanis sit gloria nostra
 Illa enim suas habet radices: ista vero potius hominũ sermone
 fulsa est quam suis viribus. Logita ergo/ nõ posse vilius hominis
 famam diuturnã esse: que nulla aut vera/ aut honesta causa p̄stat.
 Nec est q; emulacione nozorum/ equaliuz ducaris/ qui et si plurib?
 artibus vno tempore studeant/ non tamen illis inferior eris/ si tu
 vnã bene didiceris. Non tamen i humanũ te illis prebeas. Fie
 ri enim potest/ vt cum modestia tua dignitatem ac mores tuea
 ris. Plura enim sunt (que tua cogitatione inuenire poteris) qui
 bus omnia que a te fiẽt/ r si diuersa ab alijs sint tamẽ cetera ratio
 ne a te facta esse iuri poteris. Nec m̄data/ cũ adhuc puer essem
 olim a patre meo audierã. hec eadẽ nũc a te ipsum quem loco filij
 habeo/ libẽter perscribo. Que si studio tuo r virtute consequaris
 ego tuo profectu maxime letabor.

Ninquã litteras tuas lego/ quin animo voluptatẽ p̄cipiã
 Semp enĩ si quã egregiã vilitatẽ in illis cõperio. qm̄
 e iij

vel consulendo vel admonendo id efficiat: ut me doctorem ac meo-
litorem indicere reddas. Sed incredibile est: quod hec littere me dele-
ctauerunt: que per tabellarium tuum mihi reddite fuerunt. Nam ut paterne
ad me scribis: ita antiqua sapientia redolent. Nec sum is quem tanta
ambitio delectet: ut non pluris faciam iudicium tuum: quam vulgi opinionem.
Quibus ergo posthabitis/ in animo est unam tantum sequi artem: eum
et eodem tempore diversarum rerum studia propleti. Quod qui faciunt nunquam
satis sibi proficiunt. Cum autem in quibus tibi videbitur in una re profeceris/ in
ceteris studiis operam dabo. Nec vagabor: modo in hoc: modo in illo ge-
nere/ nisi prius quantum satis eris/ hausero mihi ex fontibus illius artis
eum laboris et ingenium impedero. Quod autem de modestia et humanitate
cum equalibus meis habenda: ad me scribis: id tanto studio proficiam: ut
nulla novitate vite discedere ab ipsis videar. Et spero mihi bene
in futurum. Nam quominus ambitiosus in studiis meis fuero: eo plura
gratie ac benivolentiae apud omnes consequar. Aliud non est quod ad te
scribam: nisi quod me litteris tuis admonereas. Quotiens enim ipsas le-
go/ video: mihi tecum esse et loqui. Vale

Constanti omnes presentiam atque officium tuum expectant: ex hoc po-
tentes cogitare/ quod etiam inimici tui maxime in gratiam tuam re-
dire exoptant. Quam rem si neglexeris: nec fame tue consu-
les: et omnium civium tuorum expectationem decipies. Nam
ita se res habet: ut etiam facultas si tibi non esset/ nemini tamen id
ipsum per suadere possis. Elaborandum est itaque: et toto animo im-
pendendum: ut voluntati tuorum civium satisfacias: nihil certe natura tua
melius habere potest: neque industria laudabilius: quam ut te hominibus
prebeas: et ea velis/ que ab hominibus desiderari intelliges. Est enim
preclare a stoicis dictum omnia in terris: hominum causa genita esse.
homines vero: hominum gratia: ut mutuo inter se officio alter alteri
sui studium accommodet. Nec aut labor aut periculum ab ea re nos
decreat. Nam aut nulla alia est ad immortalitatem via: aut maxime
hoc in loco est reposita/ ut pro salute bonorum/ pro causis amicorum/ nul-
lus molestus frangamur: prebeamusque non solum illis: quo amare aut tu-
eri debemus/ nos ipsos placabiles: sed etiam inimicis exorabiles. Si
memineris quantum unusquisque nostrum debeat patrie. gloria laborum tuorum
tibi valde congratulabor. Si intellexero litteras meas aliquid ingenio
tuo atque virtuti adiecisse: quo maturius omnia que a te vides magno
studio expetere non minori proficias. Vale.

Nisi reipublice et amicis satis a me factum putarem: non certe ex-
pectassem ut me in ea re admoneres: que cum ceteris ho-
nesta sit: mihi etiam necessarium esset. Sed cum etiam meam in
reipublice consumpserim: neque aut labores ullos: aut pericula pro illa
unquam defungerim: videbar mihi sine iniuria patrie: aliquando in oculis
tanquam in aliquo unum vite nostre portum me contulisse. Et erat hoc
etiam ab omnibus civibus et necessariis meis concedendum: ut qui diu in

marī nauigauerā: tandē ipso in portu me cōponerē. Sed est vt in
 ceteris rebus: ita in amicitia & charitate patrie nimia quēdā cupi
 ditas & desiderii hoīz/ cui nūquā satisfieri potest. Nescio quid si
 bi āptus velint vel patria vel amici. nisi vt iterū anti quas & nūm
 molestias reperā: acū adhuc aliquo tēpore possim mihi viuere: vi
 deat man? mihi inuulisse. Noli ergo (si me amas) ad cā rē adhorta
 ri: que nec huc erant: eec studijs iā meis cōuenit. Satis em̄ p̄sidij
 nostra respu. habebit/ si cōsilijs eoz ciuū quos habere i: vt iuolēt.
 Michi vero quies pro antiquis in repu. meritis. paria esse debet
 Tu vero si sentis amici causam/ apud ciues defendes: & maioris
 tibi gratias habeo: q̄ si oculū meū interpellaueris. Vale.

Qualem in gerēdis magistratibus me p̄bucrim: volo po
 situs sit alioz q̄ meū iudiciū. Illud vero non dubito ad te
 scriberem: nūq̄ me amicitia cuiusquam: neq̄ gratiā tantē
 fecisse quin leges & eq̄tatē omni priuate cause p̄tulerim
 Sed illud scio: minē posse tā subducta ratione viuere: vt ei? offi
 cii oibus placeat: & neminē offēdat. Nā cū in sententijs ferēdis
 vni patri faueamus/ necesse est vt alterā ledamus. Illud aut̄ satis
 erit: si leges & iura ciuitatis a me cōseruata fuerint. Quid ceteri
 de me tibi deferant: ipsi videant. Ego cōscientia me auar. Tu ve
 ro qui sapis & similē aliquādo p̄cellam exptus es p̄ tua sapiētia
 videbis quid huiusmodi hoībus credendū sit. Si quid autēz erit
 qd̄ in spitionē aliquā de me tibi afferat/ scribe/ & ego te (vt spero)
 ab omni supitione eximam. Vale.

Cui de officio tuo nūquā dubitauerim: magnā tamen ex
 litteris tuis voluptatē percepī. Nō ergo tānū causa mea
 letor/ q̄ aliozū/ q̄ dignitatē tuā in his litteris tueris. Nō
 enī oēs id ē qd̄ ego de tua integritate existimār. Et sunt
 adeo varie ac multiplices hoīm volūtates/ vt etiā si vi ta nra sit
 oibus notissima/ nō tñ sit ab oibus eque probata quē locū vteri?
 nō prosequor. Cui? erroris causam melius intelliges: q̄ ego ipse
 qd̄ ad te scribo. Gaudeo igit̄ (vt illuc redeā vñ orsus fui) te ista ad
 me scripsisse. ac te maxime hortor vt quo magis fame tue detrahi
 intelliges: eo cōstantior sis in oibus causis: que ad te aut̄ secūdis
 leges nostras: aut ex equo & bono: vel cognoscēde/ vel iudicāde
 erunt. Ego em̄ ita de me iudico: vt nihil a te putarem cōtra morē
 maiorū: aut equalitatē posse fieri. Vale.

Notius de officio meo scriberem maxime in congruaz
 maioribus meis factis. Sed q̄ multa sunt tempa q̄bus
 etiam id a sapientie est necessario faciēdū: puto vos faci
 le daturos mihi veniā si rationē mee dignitatis habu
 ero: maxime aduerfus eos: q̄ nulla modestia aut hūanitate possū
 a me vinci quin semper aliquā fabulā de me in populo spargant
 Spero vos omūē vitam meam pro singulari prudētia vestra re

cognituros. Cum primū in hanc urbem vestrā aduenissem statim
vidi alieno more nō meo viuēdū mihi esse deinceps. Omnia cogi
taui omnia feci ac dixi que his ciuibus placere nullum vero offen
dere possent. Omnes ad me venientes admissi neminem exclusi.
Meam operam (si quando fuit opus) nedum petentibus non nega
ui sed etiam sepe vltro obtuli. Sperabam autem hīsdem arti
bus multos michi amicos comparasse. Nec ea res certe me fefel
lit nisi plus inuidi homines q̄ boni potuissent. Quid hoc loco ege
runt quos rumores de me construxerint. aliud non scribo nisi q̄
pro amicis multos fieri michi inimicos intellexi. Plura de hac
re ad vos non scribo nisi vt modeste ac humanitatis vestre memi
neritis. Nolite ergo pati: vt apud vos homines sapientissimos
plus inuidia valeat q̄ equitas. recordaminiq̄ vos huic officio a
repub. repositos/ vt bonos viros in ciuitate retineatis: et magis
consideratis quo quisq̄ animo sit in repub. q̄ quibus maioribus
apud vos natus: Vale.

Eum in maximis occupationib⁹ nostris tue littere essent
nobis reddite: non statim poruimus ad te scribere. Sed
postea quā nobis p̄ eas licuit: diligēter illas perlegim⁹
Sentētia nostra est nos velle eos in nostra ciuitate pluri
mū posse: q̄ de nostris ciuibus melius merentur. Nec patiemur
(salua republica) plus inuidiam q̄ equitatē valere. Si quid est in
quo iudices te p̄sum aliquid indigentia vel contumeliam. mone
mus te atq̄ hortamur: ne per litteras/ sed per teipsum agas. Re
peries certe nos pro tua dignitate promptissimos. Nā sumus hi
qui ciuitatem nostram bonis viris ornare potius volumus: q̄ re
dandare malis ciuibus. Nec ignoramus quid eos deceat: quibus
(quo plura possit) nostra republica se omisit. Nisi enim cause tue
defuerit/ nos neq̄ tibi/ neq̄ re publice aliquo officio aut integri
tate deerimus. Vale.

Dilem ad te de mea constantia scribere/ nisi res ea ambi
ciosa videretur. Tanti dicā nūquā vllum crimen maior
studio me fugisse: q̄ in rebus agendis leuitatem. Nam cū
in omni vita: tū maxime in amore hominū atq̄ beniuolē
tia: semper hoc vitium i primis accusauit. Ex quo magis uiros q̄
sibi velit apud te criminata aduersarioꝝum meoꝝum qui inter ce
tera mihi obiecta illud obijciunt: nullam mihi fidē cum socijs esse
sur constantiam cum amicis valere. Dicant/ cuius amici causam
vūquā deseruerim: aut in quo fidem cuiquā fefellerim? cuz etiam
sepe in rebus aduersis amicorū multa subierim picula: neq̄ vnq̄
molestias vllas aut labores pro his defuderim. Sed video: spe
rauerunt apud te quasi non me satis notum haberes: fidem factu
ros. Sed mores tuos (mao iudicio) non satis intelligunt: si te iudi
cant eis fore similem. Agant autem vt velint: nec a sua consuetu

dine recedant. Tu vero quod te dignū eris: cogitabis: & quantum
alius alio prebet: sapienter tecū adueres. Vale.

251.

Eso te omni charitate ac beniuolētia prosequar. & vrato
ad te affectus sum: nunquam possem immutare iudicij
quod semel de te feci. Sed non possum non audire: quan-
do aliquid per tuos inimicos: vel potius inuidios: de te mi-
hi refertur. Qui si intelligerent quid gracie apud me conseque-
rentur: curarēt alijs moribus & illis se pbatos esse. Morigerē-
dum est autē huic tempori in quo sumus. Nam & hi homines ferē
di sunt: nec tamē propter eos a virtute & amicitia discedendum.
Nihil enim melius natura nostra potest habere aut industria di-
gnus cōsequi: & ut qui in aliqua opinione virtutis sunt positi: stu-
deant maxime se dissimiles esse q̄ his nō possit equo animo bene
de alio audire. Illud quoq; in primis curabis: ut nihil magis ve-
velis & te illis dissimilem esse: & ipsos tui. Quod si feceris: nihil
erit q̄ de huiusmodi hominibus ad te dubitandum sit. Vale.

Quod apud te hoc tempore dignitatis mee rationem ha-
beam: ad me necessario facerem: nō procul a te aberit: si an-
te actā vitam meam: longe semp ab ambitione fuisse re-
minisci notueris. Sed non satis equo animo possum ferre (nisi ani-
mo submisso & ignauo) si in magistratibus & honoribus gerendis
soli volunt in nostra repub. videri: qui sapientes sint: & omnia pro
prudētia sua conficiāt. Ego vero dolorem meum non possum dis-
simularē: q̄ bene agendo nullam gratiā pro meri possum. Sunt q̄
leuiter hec ferenda putent. Iac dicant virtutem cum expeditione
inuidie: honoribus datā esse: nec vllum velle in lauta parte videri
qui nō possit inuidiam fortiter pati. Sed vbi res arbitrio meo po-
nere liceret: libenter hanc sapiētiā illis concederem: & mallem
sine inuidia virtute vti: & cum inuidia: q̄ si hec pestis nulla ratio-
ne posset euitari: non facile dixerim: honorum aut ambitionis
causa: debere hominem in molestia semper esse: & famam suam ab
inuidis (quorum numerus nō paruus est) quolibet loco impugna-
ri. Quare nisi timerem potius a quadam humilitate animi & ex
molestia facti crederem impresentiarum ex ipsa ciuitate huiusmo-
di hominibus: qui nullas contentiones fugiunt: ut ceteris digni-
tate prestare videantur. Tu (velim) dignitatē meam cōmendatam
habeas. Et pro sapientia tua pres meas quantuz poteris: contra
potentiam illorum hominum tuearis. Vale.

Quamquam sperē de meo in te animo satis tibi psuasum
esse: tamen ea scribam que ad beniuolentiā meā perti-
nebunt. Vollem tam submisso animo esses aut tantum
inuidiam quorumdā ciuitum meorum timeres. Nunquā magni vbi
ti in nostra repub. fuissent si pro vtilitate communi vllas conten-
tiones aut labores fugissent. Crede mihi non hi homines tantum

possunt: quantum videri volunt in nostra ciuitate posse. Sed vbi
intelligit alios dignitatem suam atq; honores sibi vindicare: re
mittunt illos; ingentes animos: quos temere sibi assumpturam &
facile patiuntur socios ac adiutores sibi in hac administratione
officiorum & magistratum dari: non dico ambitiosius & bonorum
oportere nos cupidos esse. Nam qui hoc faciunt: reipublica funditus
evertunt. Sed laudo in oibus rebus honestis constantia: & non ve
terari quolibet momento a virtute: qui vero sub nomine modestie
languori ac desidia sese dederunt: hi nec patrie/ nec sibi viles ciues
reperiuntur. Non ergo (si reipublicam tibi curam habes) timere
cuiusquam hominis potentiam: cui libere dicas ac facias quicquid
ad amplitudinē ciuitatis accedere intelligas. Satis enim senties
tibi presidij esse apud illos: qui omnia more maiorum/ cōstituta ac
decreta volunt. Si quid autem erit in quo possim tibi auxilio esse
cognosces me: tantū nostre amicitie tribuere: quantum (salua liber
tate) a me fieri excogitariq; possit. Vale.

Non possum nō commoueri: cum ab hominibus vel inimicis
vel inuidijs negligentiam pro rep. obijci mihi videres.
Quis enim multis annis in vrbe nostra fuit: q̄ maiores p
cōmodis nostre patrie p̄tentiones suscepit q̄ ego ipse
qui nullū vnquā pro repu. labore aut periculū fugi? Si ergo pudor
aliquis in eis esset: puderet certe illos ciues lacerare: q̄ nihil ali
ud agunt: q̄ vt homines equa libertate vtantur. Sed nisi me fecerit
tari desinant: experientur me esse illum qui soleo quoties iniurijs
laceratus sum neq; hoc tantum mea causa: q̄ reipublice causa: fa
ciam. (Iuuat certe cur ad te scribo/ omnia loqui libere que sentio)
Non enim arbitror/ salutem meā a cōmuni vtilitate se iunctā esse
mallem tamē ipsi meliori animo essent. Non tūm (crede mihi) vlc
ci scendi cupidus. q̄ si bono animo in repu. fuerit sentient maiore
me dignitatis eorū: q̄ iniuriarū rationē habituruz: vides quis sit
mihi animus. Tu vero vtrū fecerint/ eris michi (vt soles) ad hanc
rem socius atq; adiutor. Vale.

Quantū sim litteris tuis cōmota. melius ab amicis & a ne
cessarijs tuis intelliges q̄ ego ipse ad te scribā. Nihil enim
puto in nra republica esse/ quod sit molestius ferendū: q̄
p̄ hñfactus nostris malefacta referri. Nō tū odio maioris
nostra innocētia est deponēda. sed eo studiosius in reipublicā in
bendā: quo plures inueniuntur: qui vel inuidia vel alio dolore: in
nostra studia inuehantur. Quē locū vltimus nō p̄sequor/ ne vides
ar tue sapiētie (que summa est) disfidere. Molestiā vero tuam non
facta possum pro tua dignitate vel p̄uēdare. vel admirari. Quid
enim sanctius ab illo nostrū potest fieri: q̄ odia que reipublice cau
sa suscepimus: eiusdem reipublice causa deponere? Quicquid enim
a te gestum fuerit/ habebis me ad omnia sociū atq; adiutorē. Vale.

siue illi reconciliati fuerint: siue in sententia tua miserint/ nihil
scio te sine causa facturum esse. Vale.

252.

Qurimus semper nostram rempublicam amaueram: sed nunquam
magis: quam hodierno die. Nam cum antea of officio meo illa
non tantum indigeret/ non putabam tanto studio in illam incuben-
dum. Nunc vero propter maximos bellorum motus: qui
vndique circumsonare videntur: cupio vehementer. probare omnibus
ciuibus meis: qua benivolentia atque amore sum in publica oium sa-
lute. Quam meliores casu possem in ea cum labore et periculo meo
versari. Sed postquam ita fortuna (que aliquando fuit nobis propicia
videtur) rebus nostris diuturnis inuidere/ nunc viuenti cupidior
fui quam hoc tempore pro defensione patrie mori cupio. Constitui ergo
omnibus rebus meis posthabitis: ad vos proficisci/ ut re omnes
intelligam/ quis mihi sit patriam: et in omnes ciues animus. Sed
dum repus ad bellum conficiendum necessarijs me instruo: meas
litteras velim in senatu recites/ et de consilijs patrum ac de communi
sententia eorum certiozem me facias. Vale.

Sed in nostram rempub. oes eodem modo quo in affecti essent
atque non solum periculum omne a patria nostra propulsarem:
verum etiam ultro bellum inferremus hostibus nostris. Sed
quo magis ceteri sunt pro salute eius remissiores eo gra-
tior patribus nostris fuit iste ingens ac egregius animus/ quo ma-
xime hoc tempore veris. Recte enim fuerunt in senatu littere tue
summa cum leticia atque alacritate omnium. Nec tibi quisquam fuit/ qui
non magnis laudibus te extolleret. summaque cum beniuolentia com-
plecteretur. Hortanturque te oes ut quam primum oportunitas tibi ad-
erit: non differas tuum aduentum. Est enim opus celeritate cum malis
nostris vicem propius accedat. Nec multos defensores habemus.
Ita me ad te scribi patres nostri voluerunt. Ego vero si quid ad illo-
rum auctoritatem potest accedere id etiam atque etiam a te magnopere que-
ro ut cum resp. causa omnia feceris: tum pro nostra beniuolentia que ad
summam puenit expeditionem tuam matures. Vale.

Esperare nisi tempus. semper plurifeci quam aut me ipsius/ aut
meos liberos. Propterea: non possum non in quo a quo fer-
re maledicta eorum quod nihil aliud studet. quam quomodo in ea possum
infamari. Tu qui diu in illa versatus es: scis quam molestum
sit non probari ea que a nobis honorifice pro communi salute aliquo loco
vota sunt aut egregie facta. Laudo sapientiam eorum qui nulla ra-
tione abstrahi a publicis commodis potuerunt neque impediri: quo-
minus se de patria sua aliquid egregium ac magni cogitarer. Sed
nos ea virtute non sumus/ ut excepta gratia quam vnusquisque no-
strum velut fructum ac mercedem laborum suorum desideret/ non aliqua-
do defatigamur. Nunquam enim (ut de me ipso dicam) tot labores
atque pericula pro republica suscepissem/ nisi ab his facta mea com-

mendarentur: pro quibus illa admittentes certe remissiores ad illa ipsa deinceps assumenda si putarem beneficia ad ingratos ciues peruenitura. Quis enim (hac mercede excepta) non mallet in pace sine inuidia vivere quam in assidua contentione cuius molestia. Alius forte cum ad maximas res gerendas: maior esset alius illud sciret. Ego vero ira sum institutus ut que propter dignitatem accidunt / non satis possum equo animo perferre. Expecto litteras tuas: quibus in te ligam quid mihi sit agendum. aut enim me consolaberis aut ad omnia que male me habent: magno animo sustinenda tua exhortatione fortiozem facies. Vale.

Non possum dolorem tuum accusare: qui cum beneficiendo multos ad inuidiam incitaueris: non potest nisi iusta deprecatio a te videri. Sed cum habearis in omnibus rebus gerendis prudentissimum magis cogitabis quid tibi res publica conferre debeat quam quod ingratos ciues suscipere conueniat. Nemo enim potuit unquam reipublice preter irasci. Nec est ei cuius qui se primum esse velit paucorum hominum odio patriam velle suo presidio desertam esse. Est (fateor) pro molestis res et inique ferenda odium pro beniuolentia consequitur quos nostro deuictos beneficio speramus: eosdem nobis inimicos reddere. Sed ego nunquam tam sumis viris laudem attribuissem / nisi vidissem illos nulla ratione a charitate reipublice unquam depelli potuisse. Ita velles te cogitare animo / quorundem horum hominum qui tibi videntur preter equum et bonum nimis graues atque infelices esse maledicta magis te videntur quam possis equo animo ferre. Sclero tamen hec nundum tibi pro tuo dolore licuisse. Vbi vero paulum ista perturbatio tua se remiserit vteris ea virtute ac modestia: qua soles in ceteris rebus et magnis quoque de vitiis. Nollem enim: ut gloriam quam recte factis consecutus fuisti eorum causa deponeres qui nihil magis incedunt: quam ut bona estimatio te expolient. Deum autem consilium (ut aliquando concludam) est quo magis ab aliis tua gloria impugnetur: eo studiosius et reipublice et bone fame in seruias. Vale.

Quomodo in periculis reipublice me gesserim et si tibi renuntiari esse non dubitarem. tamen quo certior de omnibus rebus fias: illud ad te scribo nunquam maiori virtute cum hoste certatum esse neque maiore periculo quam his diebus cum apud inimicorum castra pugnatum fuit. quam nisi nostri milites ardentissimum me in hostem irruissent ac fortissime pugnando seipsum abiecerint telis hostium certe victoria alterius patris fuisset. Nouus enim exercitus noctu fuerat (nobis ignorantibus) in castra inimicorum admittus. Die autem oriente cum signa ad castra hostium admittimus repente ex ipsis portis omnis eorum equitatus emissus fuit. Nostri vero nouitate percussi. primo impetu nisi sunt ex acie cedere. Quod ubi a me intellectum fuit / statim cepi nostros equites circuire atque adhortari: ut memores patrie essent: velleque

magis pro gloria quam pro vita dimicari. Iussi autem partes nostrorum equitum se succurrere. Tunc pugna acrior restituta est. et tantis viribus utriusque concursus. ut usque ad sextam horam diei (equo Marte) dimicatum fuerit. Nostri pedites qui iam periculo essente rempti: pedibus eorum incurfabant equites equitibus. donec nostra virtute paulatim vidimus acies inimicorum pugnam substrahere. Tunc via nobis ad victoriam aperte fuit.

Hec citus a bello destitimus et fugando atque cedendo fugientes: castra illorum simul inuasimus/que res multas ciuitates ad societatem nostram induxit: multas etiam in fide confirmant. Hec omnia ad te breuiter scripsi Nam de singulis que a nobis non minus fortiter et feliciter gesta fuerunt/ doctior his fies: qui huic bello interfuerunt: quibus ego litteras meas commendaticias ad te commisi.

Vale.

Circa mediis infidius est reipublice causa: tum etiam tua que bellum nostre reipublice periculosum contempsisti. Nam paulo antequam tue ad nos littere delate fuissent/ rumor exortus fuerat/ nostros pedites fere omnes cecos/et equites nostros turpissime ab hostibus nostris fugatos. Que res multum animos eorum qui ex castris huc veniebant renunciatum est de victoria exercitus nostri incredibile est/ quanta leticia mentes omnium tenuerit. Nemo erat qui cum virtutem militum laudasset/ non te maxime admiraretur. Commendabatur tua disciplina militaris/ et auctoritas extollebatur. Illud vero mirum immodum omnia admirabantur que facta ex improviso inimicorum eruptione (nostros cedentibus) non solum bellum restitueris/ sed etiam ipsos victores fortissime pugnando/ in castra ipsa contuleris. Immortalitatem (crede mihi) hodierno die/ et gloriam apud ciues tuos consecutus fuisti/ nec vllam opinionem omnium tantum potest deinceps patrie ingruere/ quod tua virtute non conficiatur. Quare te etiam atque etiam hortor et rogo ut hunc animus quem pro defensione nostre reipublice suscepisti/ non deponas. Nec dubites (etiam si pro patria moritundus esset) nullum periculum defugere. Nihil enim mali potest tibi accidere/ quod scilicet eternitate glorie comparandum fuerit/ non modo paruum/ sed nullum omnino non debeat videri. Verum quia hec sepius a te recognata scio/ sine scribendo facio. Sed illud tibi prius persuasero/ nemi est animus multis in nostra ciuitate fuisse/ cuius nostra reipublica plus debere fateatur quam tibi vni. Vale.

Circa pietate patrem meum semper excoluerim/ nemo potest melius quam tu ipse diludicare. Nam cum morbo et senectute tibi grauis/ et alijs molestus esse cepisset/ scis cum quo omnino protulerim. Semper enim putavi omnes labores et molestias non solum fortiter: sed etiam humaniter pro illo esse ferendos. et si quod perturbationis in ea re accepti: id totum sua magis causa quam mea

de tractu erat. Hoc ad te non sine causa scribo: audio quotidie mihi
a malivolis hominibus detractum iri. quod si hoc factum meum ab omnibus
aut a te intelligeretur: nihil maledictis eorum mouerent. Sed cum plu-
res sint quibus vita mea non satis est perspecta facile euenit ut ho-
mines ad male credendum paratiores sint: quam prudentes ad bene iudi-
candum. Quare ne opinione quam apud ciues se optauit: aliqua mea
negligentia aut tarditate amittam. vide ut si aliquando huiusmo-
di sermones de me committantur: aut disceptari audieris: fame ac nois
mei rationem habeas. Nec mihi studio defendes: quem semper ad om-
nem humanitatem atque modestiam adhortatus fuisti. Vale

Nihil est quod te magnopere perturbare debeat: si tuam famam se-
pe impeti audis ab his: qui nulla parte laudis sunt constituti.
Et enim peruersus mos: et lucrata consuetudo ut nunquam equo-
animo alienam virtutem habere ferat: quam maxime a virtute absunt.
Sed maledictus eorum occurrere: et magis vitam quam verbis omnem inu-
doruz orationem confutare: et sapientis et docti hominis est. Quod
ergo me hortaris ut defensionem tuam suscipiam: prudenter facis. Nam
et honestius hoc officio semper in aliena causa: quam in nostra utimur. Et
quod sepe minus hostes a maledictis temperant: cum hi sint absentes
quibus detrachere in omnino est: quam dum ad sunt: sit ut huiusmodi sermone
sepius quam tu intersim. Quantas vero contentiones pro te susceperim
aduersus eos qui magis inuidia quam alia ratione tibi detrahunt: ma-
lo te ab aliis: quam a meis litteris intelligere. Illud habere: me nunquam
inuidiam neque cuiusquam odium tantifacitum: quin tue dignitatis et
fame rationem omnibus anteponam. Vale.

Matrem meam iam vltime senectutis: omni officio atque pie-
tate persequor: quod melius ex sorore tua: femina prudentissimi
matris quam ex me cognosces. Illud vero non tacebo: me nunquam
in maiori honore habuisse quam hoc ipso tempore: quo fere ab om-
nibus derelinquitur: propter multa que illa etas habet fastidiosa. Quare
si quis aliter tibi de me dixerit: caue ne cuiquam essentias. Nam est
hoc a te scribere: nisi innocentie mee conscius mihi esses. Tu vero si
aliquid fecus ab emulis meis (quos multos habeo) tibi relatum
esset: plus mihi vni quam omnibus illis credas. Nihil enim aliud malum
studet: quam ut te ex ista opinione dimoueam: quam de me fecisti. Ego
vero suam inuidiam parum facio. Dodo memorem sis me illum esse qui cum
in omnes vellem humanus videri: tum maxime in parentes et neces-
sarios meos cupio officiosus dici. Vale.

Quoniam de tua pietate atque officio nunquam dubitauerim
in maxime litteris tuis delector: quas testes vis esse vir-
tutis tue. ne taceo confirmare videaris: ea que de te mihi
hostes spergunt. Sed illud multo magis a te cauendum erit:
qualiter aliis de tuo (in matrem tuam feminam ibecillam atque decrepitam)
animo persuadeas: quam mihi ipsi cui omnia studia tue humanitatis non nunquam sunt

perspecte. Susdeo ergo tibi: vt omnē suspitionē apud alios di-
luas. Quanti enim ad me attinet: nihil iudico a te pretermissum:
quod a bonis litteris prestari parētibz deceat. Vale

254.
Quo animo in parētes fuerim: alias hoc vno intellexi. **Q**
nunq̄ eoz magis presentia desiderauit/ q̄ postquā rebus
hianis exceserunt. Quotiens enī memoriā eozū repeto
nunq̄ postea visus sum viā diē in leticia egisse. Lū etiam
cōspectu r cōsilijs eozū priuatus sim: nec facile dicam virū felici
or sim q̄ tales parētes habuerim: an inferior: q̄ nunc ornāmēta at-
q̄ adūmentā vite. morte ipsozū amiserim. Sed vna res hūc me
um maxie dolorē auget q̄ neq̄ pietas: neq̄ mea modestia potest
quozundam inuidiam submittere: et eis per suadere: vt a suis ma-
ledictis temperentur. Vtinam posteaq̄ neq̄ humani casus omni-
bus hominibus communes: nec pudor aliquis: aut reuerentia na-
ture potest eos inhibere: alia maneant apud eos gaudia quali-
ego noctes et dies desiderio eozū afficior/ vt aliquādo intelligāt
quid sit eos amittere/ qui nobis debent vita nostra esse chariores
Reminem quidem arbitroz (nisi qui forte huiusmodi hoibus sit p̄
quam similis) qui non male sine cura opibus r ceteris bonis abū-
dare: q̄ cum eisdem cum labore et molestia. Nunquā enim (vt de
me ipso dicam) viuētibz illis optimis parentibus meis: qd̄ vl-
la molestia aut sollicitudo fuerit: intellexi. Nunquā eis vita func-
tis: vnā noctem integraz sine vlla interruptione quiescis duxi. Et
hoc est quod vehemēter me perturbat/ cum illi mihi obiciāt nimis
cupiditate vtendi opibus: ex arbitrio meo morte parentū meozū
latū esse. Vna res tm̄ facit inimicorū meozū contumeliā: equitōre
aio feree q̄ habeo te seumū amicum: emulū ex tuis ciuibz vel
auctoritate vel virtute inferiorē: quē non dubito posse horuz ho-
minū sermones et maledicta factū me comprimere. Scio nō patte-
ris me hac indigna contumelia ab hoibus inuidis affici. Qd̄ r si cer-
te mihi per sua ferim: tamen rem per gratā facies si quod de hac re
senties: ad me perscribes. Vale

Quo de tuo in parentes ac necessarios animo et pietate:
nunquā putauit esse dubitandū Sed cū oibus hominibus
non eque nota sit tua pietas/ facile evenit/ vt aliū p̄ inui-
diā/ aliū quodā errore: et quadā cōsuetudine detrahendū
pon? quā laudādū aliqd̄ de te p̄singāt aut credāt. Virū autē aliqua
tua culpa ea res stracia sit r si optime de te iudicē tamē id maxi-
me est considerandū. Posset enī accidere/ vt etiā boni viri non be-
ne de te opinarētur: si male veteris pecunia a tuis parētibz rell-
ta. Quare etiā atq̄ etiā tibi prouidēdū est ne vel in cultu splendi-
oz sis: vel in conuilijs ac in ceteris rebus sumptuosior/ q̄ vel mos
partis: vel dignitas maiorū tuozū: vel ipsa facultas ferat. Vide-
mus enī his rebus sepe hūmōi sermones inter homines haberi / q̄

fame detrahant: & plures inimicos & amicos comparēt. Sunt enim nonnulli in ciuitate: quibus animus uoleat: quod bona que reipublice adiuumento: commodis amicorum erant ab optimis ciuibus industria et labore comparata/ debeant temeritate & intemperantia adolescentium consumpti iri. Non puto hec uicia in te esse. Sed ea tibi comme moro/ quo sis in omni uita tua honestior & magis abhorreas ab ostimodestio sumptu/ & ab omni societate eorum qui sunt communis diuitum adolescentium perniciēs. Quātum uero studio meo aut diligentia fieri poterit fame tue rationem habeo: siquid indigne de te referri audiam. Tu autem uabis operam ne cum ego officium meum laudauero: ipse aliqua in re bonam estimationem hominum diminuas.

Vale.

Quamuis omnes necessarios meos ex animo colere: facile intelleges si mea studia in illos cogitabis. Chari enim fuerunt mihi quod sui. Sed nemi est eorum quos noui puto uiuere: qui suos maioru beniuolentia presequat & ego meos. Non possū ergo satis admirari/ quid homines quidam possint de me cogitare: quos nec superiora in meos officia: nec beneficia possunt mouere: quin mihi detractū vadant. Sed uerba (ut uideo) illis ad alias res desunt. Nolunt ociosi esse & potius uolunt maledicere/ & beneloqui. Habeo tamen in hac egritudine et molestia animi unum hoc leuamen: quod in ea ciuitate uiuimus in qua satis uirique non sumus. Non efficiens autem ut ut ego a mea consuetudine discedā: set quo magis illis oculi crepant dolore semper in meos studebo et officiosior: & benignior esse. Quicquid autem studij a te pro me fieri poterit aduersus huiusmodi homines totū id pro nostra ueteri beniuolentia suscipies. Vale.

Magna ex epistola tua molestiam concepissem/ nisi tua in omnes necessarios officia satis omnibus ciuibus essent perspecta: Nunquam enim minus pro tua dignitate & pro mea sollicitus fui. Sed cum nemo sit qui non optime de e iudicet/ potius arbitror cauendum esse sue dignitati: ab his qui ex animis hominum bonam estimationem tuam cupiunt leuare: & ut tibi sit de tua fama dubitandum. Si uero aliquid de te audire coningat: nō certe dissimulante id ferā/ sed etiam faciā ut qui ad maledicendum de alto parati uenerant: ipsi se multo potius audiant. Quicquid autem illi contra te moliantur: nihil est quod te magnopere perturbare debeat. Validior enim opinio est quā boni homines de te fecerunt: & ut possit ab huiusmodi hostibus violari. Vale.

Semper amicitia que ex honestate esset in primis colui/ neque aliud quicquam in rebus humanis magis pro me tui. Nunc uero turpissimum esset huius siue uirtutis siue consuetudinis rationem negligere: quā sepe multis rebus & maximis animum posuissē. Que me ad hec impulerit ratio dicā. Ego enim sic mihi persuasi/ aut nullū esse bonū in uita/ aut illud esse eum amicitia

conficere. Ad tantū studio nostro feret: non tantum bonū istud
 admiraret. Sed cū videat ab ipsa natura omnes homines ad hec
 perducī ac fere pellī: ut simulviant ac seipfos diligant: nemo est
 qui hanc rem non diuinam iudicet. Nō tamē eque omnes admittit
 am veniunt. sed quo magis quicq; virtute et ingenio valet: eo si re-
 ctius ac melius illis accommodat. Videmus enim (ppter varia ho-
 minū studia) alios vtilitatem in amicis sperare/ alios et honores/
 quidam ad illā excitantur: ut habeant cū quibus se oblectat: Sa-
 piens vero omī amicitie fructū in honestate reponit. Ego autem
 cū amare non nisi bonos hoīes constituissem/ caui ne aliud seque-
 rer: q̄ quod ipsis placere intelligerē. Fui postea in ea re tē attē-
 vt vnū curarē: ne hoc officio a quo q̄ meorū vincerer. Dicā quod
 verū est: homines vt placeant diligant. Nūquam magis diligo: q̄
 vbi aduerse res amicis meis succedunt. Etenī et si minime aduersa
 illis optē tamē illud mihi summū tēpus amicitie videt. vel q̄ tunc
 magis operā nostrā amici expectant: vel q̄ nunq̄ potuit q̄s ex aīo
 amarent: nisi cū ali qua inest amicis egritudo: que vel cōpatiēdo me-
 deri possit. Facebat me preterea hec res in amicitia magis officii
 ofuz q̄ mihi pmlt rebā nō posse ab illis nō amari quos tā diligebā
 que ratio et si nō nunquā me fefellerit: nūquā tamē defatigabor in
 amore meorū. Spero enim posse mihi his rationibus multorum ho-
 minū amicos conciliari. Nā et tuipse me ad hanc rem sepe adhor-
 tatus fuisti. Felix tāti sentēciam tuā: vt nullius magis. Videbis
 itaq; pro tua sapientia: si quis de me tibi aliter dixerit: vt pl^o ami-
 co veteri q̄ hominibus credas: Vale.



Allum vnquā tāti vel partem lum: vel labore putant q̄s
 pro cūmodis amicorū fugiēdū arbitrarer. Neq; est vlla
 alia res tanta (virtute excepta) q̄ amicitie preferēdā iu-
 dicē. Id etiā te sentire puto. Coniecturam em de me ipso
 facio. Scis nos eundem preceptorem habuisse: qui postea quam
 escola discessimus nostra amicitia semp cū annis creuit. Siue enī
 in republica versaremur/ siue in priuatis reb^o/ seu in vrbe/ seu in
 rure. essemus/ semper vt rerum omnium ita et cōsiliozū magnā
 inter nos societate habuimus. Nullum tamē adhuc tempus fuit
 (preter mutuā inter nos conuersationē) in quo officium meum de-
 siderares. Quinam fortune tue maneant nec vllam indignam con-
 tumeliam patiaris. Sed vbi alius rebus tuis accideret: intellige-
 res quo in te animo essem. Unum est quod maiorem in modum
 non solum te rogo: sed etiam obsecro: vt (cum maxime te diligam
 non pariter inuidozū hominū verbis nostram amicitiam dis-
 uelli. Et magis apud te valeat memoria nostre amicitie (que vsq;
 a puertia incepit) q̄ oratio eozū qui hoc tēpore maxie student
 quomodo possint amicitiam nostram intermittere. Probo enim
 vt nō solū maneant in amicitia: sed etiaz hi iudicemur q̄ a nullo
 s iij

alio amore ac benevolentia vincamur. **Vale.**
Quod nostre amicitie comone facias: magna certe voluntate percipio. Inuat enim et nostre amicitie reminisci: et omnium studiozū q̄ postea letate adulta iter nos magno p̄sentis celebravimus. Sed hoc male a te audio q̄ nescio qd̄ de nostra amicitia videris suspicari et dubitare ne ab invidis hominibus labefacteretur. Quid alij de hac re videntur: nō satis scio. Ego vero illam amicitia que ex honestis officijs contra sit altiores puto radices habere: et firmitera fundamenta: q̄ nō dico debeas (nam id quidem certum est) sed ne possit quidē invidia/ aut detractione aliquorum hominum cassari. Quare si quam de meo in te animo suspicionem admisisti: queso eam deponas. Nam cum certe ri tamē id maxime in amicitia servandum putavi. Quid de me hūdicaturus sis p̄ tua prudētia ac hūanitate p̄spicies. Quod autē ad me attinet: dicam. Nunquam certe magis ex te alio colui: q̄ hodierno die. Prætermisisti ergo hōi suspicionibus: sine faciam? et quod ad me scribis studeam? vehementer ut oēs hoīes benevolentia ac amore vincamur. **Vale.**

Multa sunt q̄ a me magno prosequēda studio censēa. Sed nulli rei maiorē operādo/ q̄ ut omēs qui me amāt plane intelligāt se nō minus diligere et observari. Quid tibi vult accidat: me scio. percipio tamē bene de te. Sed vide ne opinionē meā fallas. Turpissimū enim esset tuos nō amare: a quibz̄ maxime diligere. Hoc quale sit brevit̄ cognoscā t̄ causa. Pōponis qui tuus necessarius est et verus amicus. Hūc si deserueris. nemo ex tuis erit/ qui a te non ab alienetur. Sz ego maxime qui te p̄pter illū amare cepti. Puto: non pariter non mutare sententiā: nec aliter q̄ olim de te opinari. Facies enī vno tēpore oīm amicorū tuorū iacturā qualē nōdū expertus fuisti. Quod ne tuo vicio accidat etiā etq̄ etiam te rogo. **Vale.**

Si causa pōponij iure defendi poterit nihil umiterā quod in rem suam facturum sit. Sio autē iniqua erit neq̄ eius necessitudo. neq̄ eius familiaritas (que mihi vetus est eum illo) plus apud me poruerunt/ q̄ equitas et iusticia q̄ autē omnibz̄ fere amicorū (ut scribis) factēda sit a me iactura: nō si commodis illius obtemperaverō: nō puto eo indignitates perueniunt: ut quos virtute et honestis officijs cōparavi/ eosdem recte faciendo omittā. Quo vero animo (si a me p̄ter sententiā animi tui iudicatum fueris) sis eam rem iaturus tuum erit iudicare. Nam q̄rum ad me attinet: ego bene de te iudico. Nec arbitror te pro Pōponio quicquam: nisi quod bonū sit et equum rogare. Hanc rem: quo animo sim in omnes affectus: etiam sine cuiusquā precibus vltro eram illi prestaturus. **Vale.**

Desteā q̄ toga a patre sumpsit: nullam ego rē putauit ma-
 iori studio custodiendā: q̄ vt aduersus eos gratus videre
 a quibus plurima & maxima bñficia suscepissē. Nolim
 igit illis credas qui (vt aiunt) tui a me remoueat) conant̄
 tibi persuadere nunq̄ me habiturus tuis beneficijs gratiam. Ita
 enī vitā institui: vt ab his quib⁹ aliqd̄ deberē/ nunquā posses iure
 accusari. Sed qm̄ id maxime apud te contēdūt. vt eis fidē habeas
 q̄ maxime vellem vt te presente de hac re disceptarem? Nisi enī
 illos refellerō/ vt te facti sui peniteant/ nihil est quo in ceteris re-
 bus velum mihi fidem haberit. **Vale.**

Quod in referendis gratijs semp̄ attentus fueris facis rē
 & tuis maioribus & te dignā. Nec est qd̄ aliter quisquam
 adhuc mihi de te retulerit. Nescio an tu male ab alio in-
 tellexeris/ aut q̄ ego ignoro tu forte me ipso meli⁹ scias.
 Si vero aliquo signo cōiecturā facies: me de tua nūc gratiā dubi-
 taturum: mallem hic in presentia q̄ litteris a te audire. Quod si
 feceris non permittam te in hoc errore diutius esse. **Vale.**

Si de meo in tuos necessarios aīo satis perspectū tibi
 sit credā nō tamē possum facere: quin aliquid de meo ad
 te officio scribā. Gaudeo enim tibi omnia facere cōmunita:
 que a me summa euz voluptate gesta sunt. **L. Appulei⁹**
 homo tibi familiaris: cū vi rēpstat̄ in portū nostruz appulisset
 eiusq̄ legū et consuetudinis patrie nostre ignarus: in vsu quēsto-
 rum nostrorū merces ex nauī sinitulit. que cū a publicanis inter-
 cepte itaq̄ essent/ ipsa res itā plane ad confiscationē spectabat. Nec
 dubiū erat: quin a se subuerterētur. Sed cū illic forte adessē: ce-
 pi qui squā esset p̄cūctari. q̄ postq̄ intellexi eū ex tuis necessarijs
 esse statim ad pretorem accessi/ ignorātiāq̄ hominis peregrini
 allegaui. Quo die id obtinui vt confiscatio suspenderet̄. Postera
 vero die cū amicis meis accessi ad iudices quibus a p̄iore cogni-
 tio huiusmodi cause mandata erat. Docui/ non posse nostris legis
 bus quod per ignorātiā contractum esset: tanquā dolo factum
 conuicti. Multos habui in causa tui amici adiutores. Dimissim⁹
 itaq̄ hominē illū saluis rebus suis: a quo melius itelliges: quāto
 studio vsus sim in suo periculo. Hoc libenter a te scribo: vt scias
 oēs qui tibi amici sunt/ etiam ad me colit. **Vale.**

Vidē q̄ littere tue mihi deferēt. **L. Appulei⁹** diligēter
 mihi exposuit te oī officio atq̄ beniuolentiā in se vsū esse
 nec te pri⁹ cōquiesse: q̄ se restitūtū in integrū vidisses
 Ego vero & si maximam que mihi retulit voluptatē recepissē: nī
 magn⁹ amoris enim ad priore beniuolentiā accessit/ eū idē postea
 tuis litteris significari mihi itellexi. Anno enī maxime. **L. Appu-
 leiū.** Nā vt or eo familiarissime. Et est ea virtute atq̄ modestia: vt
 homo sit cui non debeat suo merito charissimus esse. **Logica ergo**

quanti faciã q̄ nullũ a te officũ sit p̄ eius defensionẽ & p̄termittam
Lupio aliqd̄ accidere: q̄ in tuã r̄ n̄o v̄llo pacto cũ tuo incõmodo
venire vellẽ: in qua re possem tibi gratiã referre. Spero (intelli-
geres) nihil a me v̄llo tẽpore maiori studio susceptũ/ q̄ vt gratiã
quã tibi imortalẽ habeo: rei ipsa probare. Si quid autẽ cognosces
in quo mea opera possint/ tuis prodesse/ id maxime imperatũ iri
a te patiaris/ vt quo in Apulleiũ nuper officio v̄sus fuisti. eodẽ p̄
tuo iure velis me in omnes tuos vri. **Vale.**

Quãquã futurũ purassem: vt studiũ meũ & cura p̄ q̄ tua
salute susceptũ magis i te possis cumulari. Sed incredibi-
le est quãtũ singuli dies meo i te amore abijerũt. Nã post
quã te amare cepi/ nullũ tẽpus fuit in quo non hoc de te
cogitarẽ/ & sermonẽ de te sepe haberẽ. Si quãdo aliquos tibi fa-
miliares v̄uenlo: quib̄ cũ velim qua prudẽtia & hũanitate sis ap̄
illos cõmemorare: sentio meũ in te amorẽ duplicari: & longe plus
quã credi potest/ meã in te beniuolentiã augeri. Quotidẽ enim mea
in beneficia (que quotidie sunt maiora) animo cõsidero: ea res pri-
stino amori meo tantũ adducit: vt faz te magis q̄ oculos meos di-
ligam. Nullum itaq; mihi finẽ amandi te facio. nec aliud est quod
magis cogitem: q̄ vt tibi hominibus satis gratus in te videar.
Sed tanta sunt in me tua merita: tantus tuis beneficijs cumulus
accessit: vt non dico ad referendam gratiam/ sed ne satis ad dicen-
dum quidem (meo iudicio) par tibi esse possim. Illud autem magis
pro tua natura q̄ merito meo considerabis: quanto affectu atq; be-
niuolentia: non quibus facultatibus: ad referendam tibi debitam
gratiam: magno animo ac studio paratus sum. **Vale:**

Nimis in me officiosus es nimis grato animo. cum plura
meis in te officijs attribuis: q̄ vere mihi attribuentia cog-
noscã. Nullũ enim est tempus in quo non maiorem gra-
tiam attuleris/ q̄ prius a me acceperis: aut n̄o aliquo tuo
vel insigni facto: vel egregio dicto me ipsum antecesseris. Sed
hec est tua humanitas ac summa in omnibus rebus modestia: be-
neficia que ab illis acceperis: magnificare tua aut nulla/ sui p̄es-
grina putare. q̄ autem amor tuus (qui meo iudicio ad summũ per-
uenerat) quotidie maior fiat: plurimo certe gaudio/ leticiaq; officio-
rum. Quid enim potest esse quod magis me in amicitia nostra delectet:
q̄ te nullum modum et rei facere in qua nihil vnquam nimis ef-
se potest? Patior ergo facere illud iudicium: quod de me feceris
modo ea res sit que tibi persuaserit: nullum tũc in me beniuolentiã
oportere finẽ constituit. Quantum igitur animo contẽdere poteris
tãtum me amabis. Idẽ etiam ego de te facere proposui & huic vni
rei maximam operam dare/ vt non minus a me amari te iudices: q̄
ego tum multis alijs signis: tum his litteris tuis vehementer & te
diligenti atq; obseruari iudicem. **Vale.**

Sim te valde semper amauerim: nunquā tamē magis op-
 rauit q̄ hoc ipso tempore/ officiosus in re tua videri. Ita
 quidē ratio negotiorū tuorū poscebat. Nam nisi pedib⁹
 ⁊ manibus elaborassem v̄ meliori loco res tua esset: cer-
 te de tuis fortunis actum erat. Nunquā sollicitus de te esse desti-
 qui donec oīa tua in tuto collocant. Conueni amicos sponsonem
 pro te feci. argentum numeravi. causam tuā egi. ipsos deniq; ad-
 uersarios tuos de omni spe sua deieci multaq; que iam perturbata
 ⁊ confusa erāt: labore meo atq; industria: in sedē suam ac loca res-
 titui. His autē exitus cause fuit: vt oēs aduersarij tui: fracto ani-
 mo et magna cum indignatione / ex ipso iudicio ac lite cederent.
 Sententiā autē quam pro te iudices tulerunt: p̄ hunc tabellariuz
 ad te mitto. a quo melius q̄ a me discēs que a me tuo in negotio
 gesta fuerunt. Hec tibi nota esse voluit: quo meus in te animus me-
 lius perspectus esset. **Vale.**

Sollicitudinem ac studium quo in causa mea vsus fuit: /
 ⁊ laudo ⁊ admiro. Sed longe magis ipse animus quo
 ipse vteris delectat me. Nihil enim video: quod ad hanc
 tuam in me beniuolentiam addi possit. Utinam possim
 quantas habeo tibi gratias: aliquando re ipsa referre. Sed hoc
 tibi per suadeas / velum / memoriam tuorū in me beneficiorū futu-
 ram sempiternā. quantū enim animo eniti poterō: tantum efficias
 vt de nulla re sepius cogitem q̄ vt ea semper factam que te velle
 atq; expectare intelligam. Ceterum / fortune aut imprudentie as-
 signabis: si quid erit in quo tuis immortalibus in me officijs quā-
 sum oporteat / sati facere non videar. **Vale.**

Habenter in omnibus negocijs que pertinere ad te cogno-
 sco: omnē laborē meū cura atq; studium consumo. Neq;
 hec a me scribunt: vt velim nullā a te mihi gratiā deberi
 q̄ tuo merito iādudū oīa debeo. Ita em̄ de me es meritis?
 vt nihil tantū sit qd̄ p̄ te susciperac pro te p̄fiteri nō debeā. Si qd̄
 ergo est in tua re quod a me fieri possit: id insolūtū / nō antecessuz
 accipies. Cogita nullā rē tā arduā esse / quā nō putē esse leuissimā
 modo intelligā / aliquod officij meū tibi p̄desse. Fac igitur: vt se-
 pe de rebus tuis ad me scribas: nec p̄mittas me esse ociosuz. Tūc
 enī a te me maxime diligī putabo / cuz magnā aliquid quod in tua
 re sit / persepe mihi imposueris. **Vale.**

Que a me de tuo amore scribis: vsitata sunt / ⁊ iā antiqua.
 Quādo ei tēpus fuit / in quo negotia mea pluris nō fece-
 ris q̄ tua. Nouā tamē semp̄ voluptatē p̄cipio: quoties de
 tua beniuolētia aliquid audio. Hec minorē animi iocūdi-
 tatē ex tuis litteris p̄cipio / q̄ si de his rebus inter nos cōmētare-
 mus de quib⁹ ad me scribis. Nō nego quin tua p̄sentia multū vo-
 luptatis mihi inferet. Sed nescio quō euentu: vt n̄ e cogitationes

magis obtu se videatur: cū eos ipfos quos diligimus intuemur: q̄
dū illis absentiibus. eorū de nobis studia/sermōnes/ & p̄silia nobis
cum ipsi cogitamus. Puto. hoc ideo nobis accidere: q̄ nostri affe-
ctus habēt aliquid maius aut nobilius: q̄ nostri sensus possunt ag-
tingere. Possidētur quidē animo vbi etiā sunt recōditi. Rē itaq̄
mibi p̄ gratiā facies: si quotiens habebis: cui possis tuas episto-
las cōmittere: semper aliquid ad me scribas. Torrens enim tecū
esse video: quotiens tuas litteras lego. Nec p̄mittā amicitia nos-
tram esse ociosam: si quid accidar in quo vel tua mihi possis ope-
ra prodesse: vel ego tibi mea. Vale.

Minimē hodierno tpe viuere puto: qui me vna infortuna
tor sit. Tanta em̄ me circūstant incommoda: vt nullus ego
illis exitū videā nisi quē mors mihi attulerit. Itā ego tra-
miser sum: vt itaq̄ nō habeam fortunatū vbi posuit me terere.
Amisi patriā i qua diu cū honore & dignitate florui. Paternis bo-
nis mihi interdictū est. Socios quos in republica habueram: vis
bellosū ciuiliū absumpsit. Omnes qui amici fuerūt: aut perierūt
aut in eadem calamitate mecum sunt. Quid amplius restat mihi
miseri: nisi vt tot malis morte finē iponā? Crede mihi non solum
consilio careo: sed etiā amēs factus michi video. Reuelabā olim
mihi egritudinē animi aut aliquid legēdo/ aut scribēdo/ nunc autē
nulle prozsus artes sunt que me delectēt. Desidero maxime pre-
sentia tuam. Spero aut dolēdo meū/ aut cōsolando/ aliquid so-
lariū in tanto merore meo mihi asseres. Vix possem fieri (qua pu-
dētia semp ac sapiētia fuisse) quin aliquid mihi a te esset consiliū
quo minus acerbe oīa pferē. q̄ cū ira potes: contēde vt huc accē-
das: aut si te occupationes detinēt aliquid ad me scribas. Pota-
bo enī: vt cū feceris/ mihi aliquā huc morbo (si qua est. que possit
offeri) medelam inuenisse. Vale.

Tanto me dolore littere tue affecerūt: vt ego ip̄e maxime
cōsolatione egeā. Itā vt semp in rebus lenis nostri sen-
sus cōueniebāt: ita postea q̄ illa perturbata atq̄ abie-
cta sunt: quibus diu inter ciues tuos florueras: non minorē sio p̄-
turbationē sentio/ ac si omnia rebus meis accessissent: quāquā qd̄
potest magis dici meū: q̄ quod tuū est. Habes ergo me magis tua-
rum erūnarum socium atq̄ participē: q̄ non solatorē. Sed vbi ea
mihi vis ingenij essent aut magnitudo: qua te possem aut litteris
aut presentia mea cōsolari: vno certe & eodē tēpore aliquid auxi-
liū vtriq̄ nostrū simul attulisset. Verū nec p̄ me satis valeoneq̄
ad hanc rē idoneus magister vnquā fui. Quod facile possum/ hoc
pficiam. Diebus primis ad te accedā: et si dolēdo meror leuatur
(quāuis hoc genus cōsolationis per alienū sit) mihi in tuo dolore
minuādo pretermittā. Interim autē consiliū aliq̄ a litteris & p̄bis
mutaberis: & memor eris te marchū hiliū esse. Cū enī fere omnium

hominis qui hoc nostra etate vult: vnus habeatis sapientissim?
 cogita qd conueniat expectationi eorū quibus notus certe volo-
 re vinci/qui semper prosperā fortunā modeste tuleris. Nec a me nō
 scribo. Sed cū oculi multorū in te cōiecti sint: sepe hominū sermo
 nempe te haberi audio. Ego vero illud respōdeo non posse te non
 sentire tantā calamitatē ac lecturam rerū. Sed tamē oīa p tua sa-
 piētia equo aīo feras: neq; p̄siliū tibi abesse puto/ neq; remediū/
 quo huic egritudinē medearis. Facies ergo qd ego in hoc tuo do-
 lore maxime cupio. Stabis aīo erecto ⁊ pferēdo: vinces fortunā
 que te prius vicit. Si hoc feceris/ maiorē certe gloriā ex tuavictoria.
 ⁊ ex oībus rebus iacturā referes. Vale.

U An tuis incōmodis hoc tpe afficioz: vt neq; auxiliū mihi
 sit/ neq; spes/ neq; cōsiliū. Tu qui habes quo hāc meaz
 egritudinē possis leuare: fac ad me scribas. quāquā qd
 potest esse: qd a te possit michi in tātis malis afferri? Excessit enī
 vis vitus mali oīa studia humana ⁊ remedia ⁊ eo loci res mee p-
 uenerūt vt (qd aīū) ne ipsa quidē salus etiā si velit: possit me his
 malis eximere. Tēptabis tamē/ si quid erit quo mihi possis opēz
 aliquā afferre: nihil ex p̄ringētib⁹ omittas. Narratē hoc loco quo
 in statu essem/ nisi ⁊ dolor me p̄pediret: ⁊ his esses: q fortunā meā
 satis nosceres. Plura tamē ad te p̄ lachrymis scribere nō possūz
 sed tu officio tuo ac pietate in me fungere. Vale.

M Allem te posse aliquo meo auxilio ⁊ cōsilio leuare:
 Que facultas si michi adesset: certe nulla res meā in te
 beniuolentiā ac pietatē impedisset. Sed postquam id qd
 maxime in tua aduersitate optabam a me nō potest fieri
 id ad te cōsiliū meum scribo: quo ego sepe in reb⁹ meis aduer-
 sis vsus fui. Cum enim aliquando in simili fortuna fuissē: vt aut
 p̄ceptis hominū aut philosophorum: aut consolatione amicorū
 dolorem meum leuare non possē: longe a conspectu ciuitatis: et
 earum rerum quibus priuatus fueram/ discessi. Nam he res solē
 cum aspiciuntur/ nimis exacerbare animū: ⁊ reuocare desiderūz
 prius fortunē. Lepi igitur vitam in solitudine agere. Videbas
 multa que natura produxisset/ suis rebus contenta. nec sibi inuis-
 dere. Cogitabam rurpissimū esse hominē: qui rationis ac diuinita-
 tis particeps esset/ non posse cōsilio acquirere. Illud autē esse
 nefandū: non putare se posse prestare inter homines/ nisi his re-
 bus ornatū essemus/ que neq; natura sui excellunt/ ⁊ ad imprebos
 ⁊ vertus plerūq; ⁊ ad bonos eueniūt. Confirmatū equidem anē
 mū meū his rationibus atq; exemplis. Et qui nulla prius rati-
 one perturbationibus meis remediū inuenire poteram/ ita om-
 nibus curis leuatus fui vt non tantum merorem meum depones-
 rem/ sed etiam iudicarem aliquando me feliciorē q̄ prioribus
 opibus tanquam aliquibus impedimentis ad bene viuendum/ ex-

emptus essem. Si ergo volueris tecum attentius iudicare: nō vō
deo cur non sis magna ex parte tot malis tuis ac molestiis magnū
aliquod remediū allaturus. Nam bene de te spero: & si paululum
dolor iste tuus se remiserit: tanto facilius his medicis vsurum te
iudico/quanto magis ceteris hominibus virtute ac sapientia pre
stas: Vale.

Eres mee perducte sunt: vt iam pluribus incommodis
vite affectus sim: & vel ipsi etiā inimici mei sperare aucti
sunt. Nō habeo ad quē potius me conuertā: q̄ ad tempus
qui valde amando id fecisti: vt solus in me consolando
magis apud me valeas q̄ ceteri omnes amici. Nemo etiam est qui
vel sapienter prouidendo: vel constanter defendendo plus te vno
in hac nostra ciuitate possit. Videbis ergo quis erit? fortune mee
sit. Omnis quidem spes mea in te solo est posita. Suscipe ergo
hanc pro me curam: nec aliquid in expertum relinquas. Cogitā si
me potes eripere ex his malis quibus sine fine discrutior: mato
rem me tibi habiturum gratiam: q̄ parentibus meis ex quibus
vltam accepi. Erit autē mea res tibi maxime glorie ab honori si
potentiam (que tibi est maxima a fortuna tributa) ad salutē am
icorū tuorū attuleris. Propius ad deū certe nemo potest accedere
q̄ his hominibus consilio et auxilio adesse: qui non suo vitio: sed
hominum inuidia/calamitate premuntur. Vale

Et si litteras tuas semp̄ ardeute lego: tamē etiā sine illis
satis de tuo casu admonitus eram: q̄ autē non te officio
meo puenerim: nō mea culpa: sed tēporis fuit. Cupiebam
enī q̄ occupare litteras tuas: & efficere: vt prius te inua
re i his tuis molestiis animi tui sentiret: q̄ audires. Sed cū id ma
lignitate hominū p̄fici non potuerit: curabo vt non minori studio
te defensam a me intelligas / quam si de mea salute: ac de fortun
is meis ageretur. Turpe quidem et non ferendum esset: q̄ ego
(qui semper innocentes homines in eorum causis defendi) pare
rer hominem qui summa familiaritate: ac beniuolentia michi de
uinctus sit: meo presidio/meaq̄ protectione in defensum esse. Vo
no itaq̄ sis animo: et tibi persuade/me potius omnia incommoda
perpeffurum: q̄ fortunas tuas: & eam spem quam de me concepi
sti: relaturum: Vale.

Hora sunt in eōmoda mea: q̄ vt eis qui squam possit me
deri. Unū tamen habeo in his malis remediū: q̄ ea non
sunt a me diu perferenda. Spero q̄ mors me cito ab his
soluet. Quid autē est q̄ iam viuere me delectet: aut cui
spei me referuo. Si enī oēs hoīes simul innterētur: vix mihi pos
sent esse auxilio. Sed hoc in his malis in eis fruor solatio: q̄ sine
cuiusquā hoīs iniuria vixi. Nemo est qui infamiā obūcere possit
q̄ si eorum similis esse voluissē (quibus maxime dissimilis esse

stubebam) fortassis hoc loci non peruenissem. Sedeat res vt vo-
 leant: quā me penitebit/ neq; doleo/ q̄ benefaciendo multozuz ho-
 minū animos contra me excitauerim. Ipsi videant: q̄ iniqua raz-
 one tot mihi casus aduersos eozum odia parauerunt. Companā
 ergo meipsum: & quādiu mihi viuendum erit: cauebo ne virtutez
 (si qua in me fuerit) cum fortuna amiserim. Sentio non posse me
 diu huiusmodi malis consistari. Itā eo etatis perueni: vt in p̄spe-
 ritate viuendi: non multum possit mihi vita prolongari. Nolui te
 erumnas meas ignozear: qui si quid vnquā iocundi in vita habuit
 semper mihi conscius fuisse.

Vale.

Nihil minus optabam: q̄ vt ista etate in qua es: tot mala
 nunciaree. Itāquam ista tibi esse ventura: quisquam po-
 tuisset mihi psuadere. Eū em̄ memoria repeto nemini vn-
 quā te nocuisse: multis aut̄ vel consilio: vel opibus tuis
 te auxilio fuisse maxime admiror: si hanc fortune contumeliam sa-
 tis constanter animo ferre possis. Quid enim nūc molestissime fera-
 ret: se post multos labores ea etate omnia turbulentissima expe-
 riri: quam decebat omnis otij & trāquilitatis portum esse. Cōpar-
 tior equidem tibi: & aliquando accerbius huius tue calamitatis
 indignitatem fero: q̄. tui p̄se perferremq; molestus, nisi eam in re
 virtutem cogosceram/ que tibi satis presidij afferat. Nam: & quo
 animo sis / cum superior vita demonstrat/ tamen idipsum maxime
 ex tuis litteris cognoui. Recte enim iudicas nullum malum opoz-
 cere magnum videri: quod breue futurum sit. Si quid est / quod
 aliquam animo acerbitatez affecerat: id puto esse/ q̄ mala que no-
 bis accidunt: non expectata fuerunt: quanquam pro tua sapien-
 tia illud iudico/ nullum tempus fuisse/ in quo nō p̄cideris nihil
 in his rebus fluxis existere: quod sit firmum aut stabile. Ceteris
 ergo his remedijs hoc tēpore que multis annis ante comparasti.
 Quid tibi consilij mei afferam non habeo cum ipse omnibus rez-
 bus meis tuo semper vsus fui. Fortunas meas labores ac meip-
 sum libens tibi offero. Idq; te maxime oratum volo: vt omnia in
 bonis tuis numeres.

Vale.

Nam graue mihi sit in senectute p̄per inopiam scrulre/
 facile potes ex te & alijs cōiecturā facere. Sed hoc inter
 nos refert q̄ tu paupertati assuetus es ego vero cū in ma-
 ximo splēdore & habundātia fortune semp vixerim/ non
 possum ingū illud p̄ferre. Ceteris fortasse rerū prosperaz memo-
 ria molesta est. ego vero non solum hoc malo crutior/ sed etiā cū
 huiusmodi incōmodozum nunquam expers fuerim eo minus pa-
 cientiam possum habere. Utinam in miseria natus essem/ aut q̄
 beate vixerim/ non meminissem. Vide quot incōmoda me circun-
 stant. Olim opes nedum mihi sed omnibus familiaribus z amia-
 cis meis abunde suppeditabant nūc vero cogor presidij ab alijs

expetere. In conspectu & in ipsiſ oculis hominum cum magna di-
gnitate (vt noſti) verſabar: nunc aſpectum ciuium meorum non
poſſum ſuſtinere: Quid mihi credis animi eſſe cum hoſpites me-
os quos aliquādo ſplendide excepi: nuper propter paupertatem
et inopiam meam nō audeam aſpicere pudet calamitatem meam
illis conſiteri Mendicare autem apud eos quibus ipſe multa to-
labam erogare nimis erubeſco. Eſt ergo mihi ſepe animus igno-
ras terras querere vbi me inter nō notos recundam. Et certe niſi
rebus meis alius ſtatus ſit breui illud facturus ſum. Sed tu qui
ſemper omnem fortunam meam cōmunem tibi duxiſti ſi quid ha-
bes conſilij me iuuabis. Vale.

Quid tibi conſilij mandem: non ſatis habeo: cui pro diu-
turnitate malorum meorum non ſuppetit: qualiter ipſi
mihi videar. Paupertas (vt ad me ſcribis) ideo tibi gra-
uis eſt q̄ nō eſt aſuetus agere. Illud vero mihi nimis eſt
moleſtū q̄ eā ſpem amiſi que dum vulnus recens erat: ſinē malis
meis cito promittebat. Tu autē adduc es in ea ſpe a qua ego iſt
excidi. Sed vbi te malis miſeriozem dicis facile ſic concedam mo-
do non neges me longe maior paupertate premi q̄ ego perferre
poſſum. Si te poteſt ſocietas miſerie mee leuare ſatis preſidij ha-
bes: quāquā ego nunquā ſententiā illorum probauerim qui illud
dicunt minus vixere mala que multos ſocios habeāt: mihi vero
multo minora mala mea videntur ſi neminem ſocium haberem.
Hoc autē nimis male me habet q̄ amici mei mihi nō poſſunt auxi-
liari. Quid ſis acturus melius diſces ab his qui aīo tranquillo ſi-
t q̄ ab homine cui fortuna cum opes auferret ſimul cōſilium abſu-
lit. Illud poſſim ad te ſcribere omnia prius a te eſſe tēptanda q̄ a
eius diſcedas. Vale.

Quo inſtatu fuerim aut i quo poſtius ſim nō te puto igno-
rare. Illud autē me perturbat maxime: q̄ neq̄ animus
neq̄ cōſilij eſt mihi quo poſſim me iuuare. Nō ſum enī
ſic a natura inſtitutus: vt dolorē meū poſſis diſſimulare
neq̄ ſub his p̄ceptoib⁹ educatus: vt paupertatē meā forte pati
poſſis. Scis q̄ molliter fueris a parentibus meis nutritus. Nun-
quā ſperare poterā huc indignitatis peruentus iri: vt his opibus
deciderē: que magna virtute parata eſſent: et omnibus bonis ciui-
bus prodeſſent. Sed meos conſilla: fortuna ſefellit: et illum floren-
tiſſimū ſtatū meum in quo diu beate vixi: ab expectato diſcuſſit.
Credebā enī aliquādo his aduerſitatibus ſinez eſſe: aut (quod tri-
to prouerbio dicitur) tēpus hoſb⁹ egritudine adimere. Sed virtū
q̄ falſus experior. Nā et ira fortune ſemp recrudescit: et quo diu-
tius his incōmodis atq̄ moleſtis conſictior: eo ſemper me dete-
rius habeo. Pudor autē in p̄ntis mihi obſtat. Nā ſi forte amicis
meis me oſtēderē: et meā conſiterer inopiam: multa ab illis vchō

261.
rent presidia. Tanta confusio meū animū tenet: vt potius malim
inopia perire: q̄ paupertatē meā detegere. Hosti q̄ durū sit homi-
ni non ignobit: ⁊ quid sit aſo ingenno: supplicare alteri. Vir qui
dē induci potuit: vt has ad te litteras darē: qui mihi sūme familia-
ris es. Sed tua fides ac beniuolentia: omnē meā cunctationē diſ-
eussit. Tu pro nostra amicitia etiā atq; etiā videbis: si quid erit in
quo apud nostros amicos inuare me possis. Illud em̄ ego pre ni-
mia verecūdia: facere prohibeo. Vale.

VEgi nup̄ litteras mihi a te missas ex quib⁹ magnā sane p-
turbationē accepi. Sz̄ tibi subdita scō: q̄ tarde a me de
sūma iopiā tua scripsisti. Nā iudico si hoc ad me tēpesti-
ue rescriptū fuisse: cū amicis nostris operā dedisse norā
graus et molestia esset tibi paupertas tua. Sed (vt video et ad
me scribis) pudor fuit tibi impedimento: ⁊ est commune nobilita-
tis viciū: q̄ nō minus graue sibi est: alteri propter iopiā supplica-
re: q̄ egere. Tibi ergo imputabis: si (amicis ignorantib⁹) diutius
q̄ oportebat: hāc molestiā perpessus fuisti. Quod instat cura bo-
ne in posterū sis amplius his in commodis / in quibus adhuc fuisti
idq; tanta molestia perficiam / vt neq; tibi verecūdiam vllam in-
curat neq; amicis negligētā. Vitro ad te pauculas pecuntias
vonec melius per me et amicos nostros prouidebitur. Noli (que-
so) de amicis tuis desperare. Ego (vt de meis sic dicam) constitut
vt nullo pacto (me abundante) vlla de rerum familiarum inopia
laborare sinam. Idem omnes qui te prius amabant: sentire de te
iudico.

Vale.

SI vitio meo (quod multis accidere video) ad inopiā reda-
ctus esse: aliquāto fortunā meā equozi aſo pferrē. Sz̄ cū
omnia preter mea studia bene multis faciēdo aduersa acci-
derint non satis possum acquiescere. Nāq; inducere an-
imuz potuissem / vt ab illis male acciperer / in quos ego semper fru-
gi ac liberalis fuissem. Que a me extrā in ciues nostros beneficia
et officia / satis nosti. Qualiter vero in me grati fuerint / hoc tem-
pus maxime docuit. Cū em̄ homines quos mihi pro cōmuni salu-
te inimicos feceram / in me conspirassent: subornassētq; iudices et
falsos contra me testes instruxissent: quis eoruz ius meū defendit
Aut quis tueri dignitatem meaz voluit? Sed merito illud evenire
sentio / vt illos ingratos experiar / in quibus diligendis nulla de
me ratio habita fuerat. Scio em̄ ac verū esse itelligo quod in vete-
ri puerblo est: oēs qui aliozū causa in laqueū incidunt suo pericu-
lo se absoluerē. q̄ si res michi in integrū rediret facerēz pfecto q̄
vicem hanc dolerent. Interim ego penam pendo. Sed hoc nichil
ad eos. Scripsit hoc ad nō quo in te desperata tuum consilium ac
presidiū expectem sed quia leuare dolorem michi video: quando
de meis in commodis tecum loquor. Vale.

Aon de re noua ad me scribis nec mihi ignorata. Quod
ens eni huiusmodi fortune indignitate credis et me ip
sum et ite alios sepe numero ciues et granes et egregios p
ter bonu et equu sustinuisse: quanq̄ hec calamitas nra ni
hil ad tua tamē sit (nescio quomodo) vt mala que in ciuitate sunt
vstrata: nos minus premant. Dalo tamen a sapientia tua huc pe
turbationi mutueris auxiliu: q̄ a vulgari cōsuetudine. Nam illud
scio futurum/ vt nulla res magis tuam egritudinem leuet/ q̄ ni
hil horum tuo merito tibi acciderit. Et longe sententiam in qua
modo es/ mutabis/ si maiorem de moribus tuis: q̄ de turbatione
que adhuc recēs et rationē habueris. q̄ vero in re desperata: nec
presidiū neq; consiliū causa ad me scribis (sed quia iuratur te de in eō
modis tuis meū loqui) facis rem inter amicos vstratam. Idem
ego facere soleo quotiens animo discrutio: Maiorem quidem pa
tem molestiarum mearū deposuisse mihi video: cum amicis me
is omnem perturbationem aperui. Hoc gaudeo plurimū: et tibi
gratias habeo: q̄ me ex multis delegisti: apud quem curas tuas
deponeres. Nam tum pluribus alijs signis/ tum etiam isto me val
de a te amare iudico. Cetera que ad consolationem tuam pertinēt
culpę melius (vt spero) tua virtute: quam meis litteris prospici
es.
Vale.

Sillum inopie mee finem aut presidiū futurū sperarem
nichil tam durum esset in hac mea fortuna: quod nō ma
gno et inconcussō animo perferrem. Sed cum nulla pro
sus me spes habeat / quid est q̄ in vita diutius manere
cupiā? Solebā annos meos a die natali sepe nūerare: vt intelli
gem quantum temporis secundū naturam mihi restaret. Tūc ma
xime viuendi cupidus eram: quia tunc nihil erat: cur vitam accu
sarem. Nunc vero nihil michi prolixius annis videtur. Alij mor
bos ac mortem magis timent: quā sapienti conueniat. Flent in tē
pestare: et cupiūt rebus amissis ex naufragio euadere. Si percuss
or telum iugulo admonuit miserabiliter exorant: vt vite sue mis
ereat. Ego vero que isti horrēt: iā desiderare incipio. Nec aliud
maius iter molestias meas notū est michi quā vt cito extinguar.
Sed quid hec ad te scribo: qui me nisi dolendo meū nō potes iu
uare. Et hoc vno miserior sum: quo etiā te mi serū video q̄ me dis
ligis: non parū affert michi inter has molestias solatiū. q̄ autem
ham nimis egre fero. Sed p̄ tua molestia (que summa est) fortiter
egritudinem meam feres.
Vale.

Quid ad te scribam nescio: quia ita perturbato aō sum:
vt neq; ratio/ neq; consiliū in me vllum sit. Vale enim
alteri potest consulere: qui ipse maxime consilio indiget.
Quōd possem facile tibi p̄stare: hoc polliceor/ dolere te cō

pariter et accusare fortunam/que nostras res aduersas pro debi-
 tis addidit: igitur remedijs possunt te iuuare: si ea sunt a ppellā
 da remedia: que animi egrotantem in curabile reddunt. Mallem
 tamen potius ad tuam virtutem recurreres/ q̄ exemplo hominis
 amencis vtereris. vt ego remedium quod nullū ex me ipso video:
 ex te (qui sapientior es) possum mutuari. Nullus enim hodie vi-
 uit: qui facilius huic morbo meo) qui iam ab inuicij inueteratus
 est) facilius q̄ culpsē mederi possit. Quod si feceris: duos simul vno
 et eodem remedio curaueris. **Vale.**

Cuo me credis animo esse: cū fortunas meas ab omnibus
 amicis destitui intelligo? Que res ita me perturbat/ vt mi-
 chi ipsi immutatus esse videar. Non expectabam: vt qui
 officio meo illos iuuissē: nunc simul ab his oibus desti-
 tutus essem. Sed hee sunt nostrorū ciuium artes/ cū res nostre fe-
 cūde sunt/ omnia vltro polliceri/ certare verbis de summa beniuo-
 lentia/ de fide/ de constantia cum his/ qui nos vere amant. Si vero
 ventos muratos esse videant: rationem fortunarum suarum: ac li-
 berorum potius q̄ amicorum humanam esse dicunt. Nichil de an-
 tiquis officijs: nihil de beneficijs acceptis cogitant. Et quos sine
 periculo. tueri possunt: facile pariuntur a se desertos esse. Nec te
 admonere possunt si prudens es: ne (cum tue res adhuc sunt pro-
 spere) huiusmodi amicos tuo in cōmodo tibi compares. Nemo te
 melius potest docere: quid sit hoc tēpore cauendū q̄ ego qui meo
 periculo prudens factus sum. **Vale.**

Mallem incomodis aliorum q̄ tuis admoneri: qui semp
 me valde amasti. Sed postquam res litte se habēt: vt (quō
 minime optabam) sis ab amicis tuis desertus: qui a te
 se penumero defensi fuerunt: cautior in meis rebus ero:
 nec maiorem rationem amicorum habebō: q̄ cōmodorum meorum
 q̄ si homines ea integritate viter constantia essent: qua olim fue-
 runt nulla arbitror tāta incōmoda que pro amicis essent fugiēda.
 Nunc vero cum amicitia vilitarem propriam: aut delectationē
 aliquam: magis q̄ honestatem sequimur omnia vidētur michi ad
 tempora in quibus sumus referēda. Illud autem cauebo: ne quis
 amicorum vincat me sua beniuolentia: aut officio. Et si illud mihi
 acciderit vt ab aliquo me vere intelligam amari nullum ego modū
 officijs meis: aut amori meo in illum faciam. Sed ne ab omnibus
 te desertum esse iudices: ego (quem forte in numero amicorū non
 habeas) polliceor tibi operam meam) et quod illi non sine scelere
 neglexerunt ego paratus sum defensionem tuam suscipere. Tu
 vero admonebis: quibus adiuuentis opus tibi sit: et ego neq̄ pes-
 cunia: neq̄ consilio tibi deero. **Vale.**

Finis:

**Supplicatio singulis diebus
ante crucifixum dicenda.**

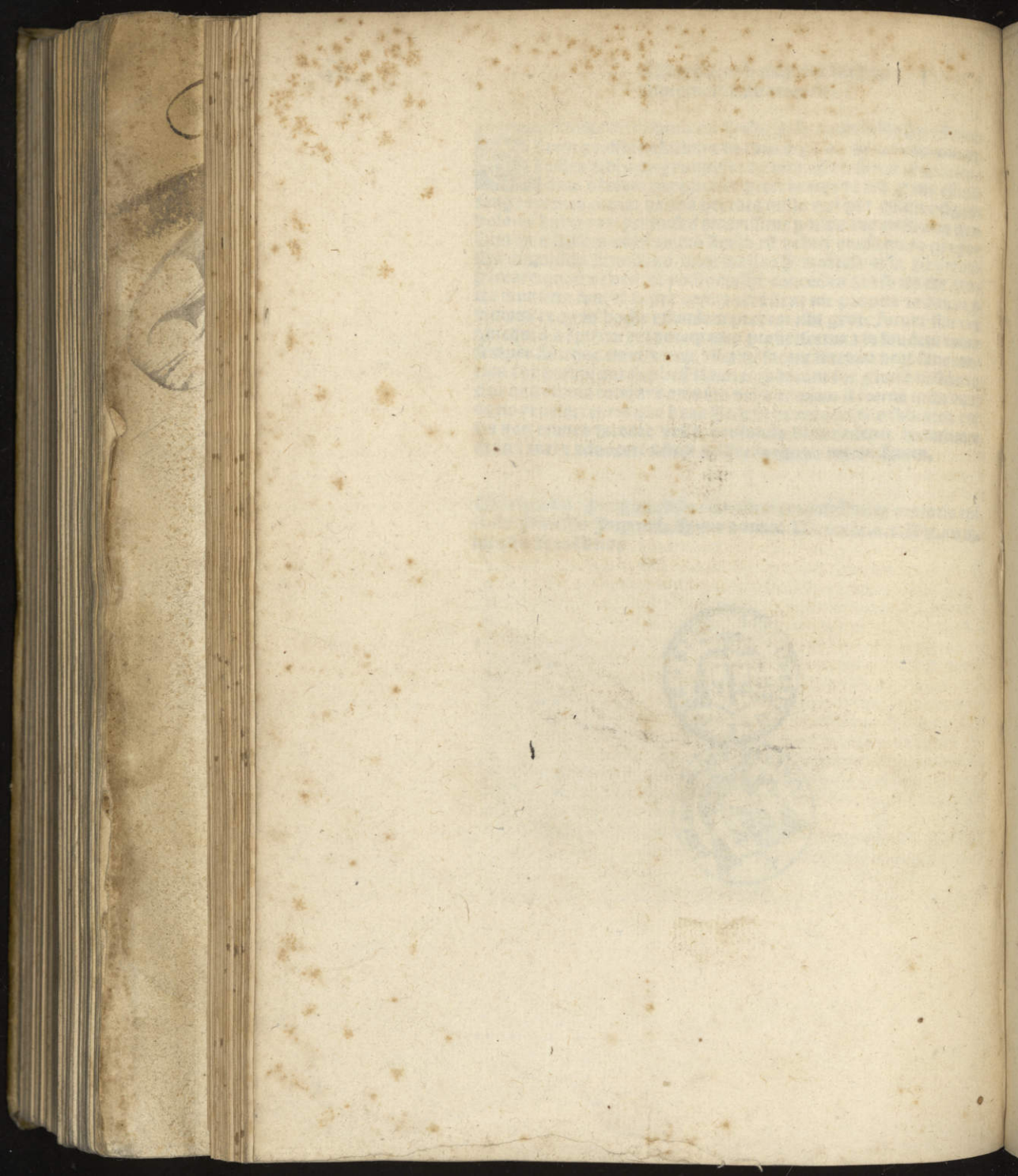
Domine mi et deus mi Criste Jesu tuam solam seqs ad mor-
tem profiteor fiedm: et de tuis erga me beneficijs immor-
tales tibi ago grauas/et de mea aduersus te ingranti-
dine veniam suppliciter peto: oroq; vt tuo p me effuso
sanguine mea omnia deleas peccata nullo mei per quam exigui-
dolore habito respectu: sed amarissime potius tue passionis que
sana mea scelera mihi animo fixum est debite confiteri eo propo-
sito et quidem firmissimo mori malle: q; mortaliter in posterum
peccare: quod vt exequi possim: mihi concedas queso ita me gra-
tia munens tua: vt supra omnia te: et sicut me propter te amem p-
rimum/et quas hodie effundam preces: tibi grate future sint: et
quicquid a spiritu corporeq; meo proficiscetur: in laudem tuam
semper fiat/hoc enim/donec viuam/ facere intendo neq; sane tan-
tum spe premij aut suplicij timore/quantum tue glorie desiderio
pro qua omnia tolerare omnino vellem/etiam si eterna mihi dam-
natio reuelaretur: a qua bone Jesu sicut vniversalis saluator es:
ita nos omnes saluare velis profunda intercedente humilitate
matri tue/ et aduocate dneq; nostre virginis marie. Amen.

Casparini Pergamensis clarissimi copiosissimiq; oratoris epi-
stole Parisijs Impresse. Anno domini. M. cccc. et. v. Die. xxiij.
mensis Nouëbris.



263





510 8^e pièce

Jacobus. — de epistolandi.
Tulliano more. stud. in 4.

Double du 609 5^e pièce

Echangé en 1895 avec la
Bibliothèque Nationale.



[Handwritten signature]

